

Kulturhistorisk bebyggelseinventering i Tanums Kommun - Del 6

Sannäs

Cecilia Wingård
Hösten 2009, våren 2010
På uppdrag av Tanums kommun

Version: november 2010

INNEHÅLL

1. BAKGRUND & SYFTE	4
1.1 Miljömålen	4
1.2 Kulturarv för framtiden – backspegeln och visionen	4
1.3 Rådgivning	4
2. TIDIGARE INVENTERINGAR, PLANER	5
3. 2009 ÅRS KULTURHISTORISKA BEBYGGELSEINVENTERING	7
3.1 Dokumentation	7
3.2 Värdering	7
4. SANNÄS - BESKRIVNING OCH HISTORIK	9
4.1 Karaktärisering av samhället Sannäs	9
4.2 Kort Historik	9
5. BEBYGGELSEINVENTERING - SANNÄS 2009	16
5.1 Södra delen av Nya vägen - östra sidan	16
5.2 Gamla vägen 1-13 (östra sidan) och Ringströms väg	23
5.3 Gamla vägen 17-19 (östra sidan) och Teodors väg	34
5.4 Gamla Vägen 21 och Jansetorpsvägen	41
5.5 Gamla vägen 23-31 (östra sidan), Ulrik Karls gränd och Krantzebacken	47
5.6 Krantzebacken 7, Nya vägen 72, 45-49 (östra sidan) och 12-14 (västra sidan)	58
5.7 Mjölkeröd och Gulhälla	63
5.8 Gamla vägen 18- 8 (västra sidan), Olle Larssons väg och Nya vägen 41-39	67
5.9 Gamla vägen 6-2 (västra sidan), Nya vägen 37-39, Hessels plan	79
5.10 Nya vägen (västra sidan) och Myren	85
5.11 Granateröd och Lerholmsvägen	97
5.12 Sammanställning av I-II klassade byggnader i Sannäs	102
6. KULTURMILJÖANALYS	104
6.1 Myren	104
6.2 Gamla vägen med tvärgator	105
6.3 Nya vägen	108
6.4 Sjöbodarna	109
7. ALLMÄNNA REKOMMENDATIONER	112
7.1 Värna gatumiljön	112
7.2 Se huset	112
7.3 Värna originalet	112
7.4 Miljöaspekter	113
8. KÄLLOR	114
8.1 Tryckta källor	114
8.2 Otryckta källor	114

Bilaga 1 Register över fastighetsbeteckningar

Bilaga 2 Ordlista fackuttryck

FÖRORD

I samverkan med Bohusläns Museum fick Jerer Kultur- & Byggnadsvård, Hamburgsund, våren –06 i uppdrag av Tanums kommun att ge förslag till ett långsiktigt handlingsprogram med målet att till år 2010 ha identifierat och klassat kommunens kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse enligt Länsstyrelsens Miljömål.

Föreliggande rapport, som belyser kulturhistoriska byggnader och miljöer i Sannäs, är den femte i denna rapportserie. Det kulturhistoriska inventeringsarbetet sker samordnat med kommunens planarbete.

Rapporten skall också ses som en fördjupning av det kulturhistoriska underlaget i Tanums Kommuns kommuntäckande Kulturminnesvårdsprogram från 1984.

Ett viktigt skäl att ha ett aktuellt, kommunalt Kulturmiljöprogram är, att kommunens nämnder och förvaltningar skall ha tillgång till ett kvalificerat underlagsmaterial i plan- och bygglovsärenden. De kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna läggs in i kommunens databas Geosecma med både fotodokumentation och motiveringar, som stöd för handläggare/ politiker. Samtidigt skall även fastighetsägare och kommuninvånare bli medvetna om kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer, som de förvaltar eller vistas i. Den äldre bebyggelsen utgör en mycket viktig del av samhällets identitet och kulturarv.

Plan- och byggchef Martin Kvarnbäck leder arbetet. Arbetet följs också av en referensgrupp med representanter från Bohusläns Museum och kommunala tjänstemän. Conny Jerer som tillsammans med Bohusläns Museum har utformat uppdraget, har också varit delaktig i rapportens upplägg samt formulerat delar av rapportens inledning.

Hamburgsund i juni 2010

Cecilia Wingård
Byggnadsantikvarie/etnolog/byggnadsvårdare

1. BAKGRUND & SYFTE

1.1 Miljömålen

Riksdagen har antagit 16 mål för miljö kvalitén i Sverige. Dessa mål syftar bl a till att uppnå begränsad klimatpåverkan, frisk luft, bara naturlig försurning, skyddande ozonskikt, ett rikt växt- och djurliv m.m. Ett av målen rör också en god bebyggd miljö. Länsstyrelsen i Västra Götalands län som ansvarar för det regionala miljömålsarbetet, redovisar Miljömålen för God bebyggd miljö under rubriken Delmål 2. Skydd för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, som anger att:

”Bebyggelsens kulturhistoriska värden skall senast år 2010 vara identifierade och ha en långsiktig hållbar förvaltning”

Länsstyrelsens skrivning lägger ett stort ansvar på kommunerna att bygga upp en god kunskap om den bebyggda miljöns kulturvärden. Arbetet kan sammanfattas i ett dokument, ett sk Kulturmiljöprogram.

1.2 Kulturarv för framtiden – backspegeln och visionen

Kulturvård och byggnadsvård förknippar många med museiverksamhet. Men dagens nybyggnation har många gånger förlorat förankringen i beprövad byggnadsteknik och utgår istället från den felaktiga devisen ”allt nytt är bättre än allt gammalt”. Vi skall naturligtvis fortsätta att vidareutveckla huskonstruktioner, som fordrar ännu mindre köpt energi från materialskedet till användarskedet. Samtidigt finns det i det traditionella byggandet väldigt mycket kunskap om just materialkvalité och miljöanpassat byggande att ta vara på, om vi strävar mot en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Vi kan lära av historien för framtiden - dvs perspektivet backspegeln och visionen kan bli nyckeln för att vidareutveckla ett miljöanpassat byggande.

1.3 Rådgivning

I de flesta samhällsbildningar kan man tydligt urskilja årsringar från olika bebyggelseepoker. Detta bebyggelsemönster är oftast en viktig del av ortens/platsens identitet och därmed viktigt att slå vakt om.

I samförstånd med fastighetsägaren skall kommunen söka konkreta lösningar/förändringar, som fortsättningsvis speglar byggnadens kulturarv och historiska karaktär. Det kan gälla val av byggnadsmaterial, färgtyper och kulörval, fönstertyper och fönsterproportioner mm. Byggnader har under historiens gång alltid byggts om och förändrats utifrån ändrade funktionskrav mm; detta bör gälla även idag men måste ske med respekt och kunskap om byggnadens kulturhistoria.

2. TIDIGARE INVENTERINGAR, PLANER

Bebyggelsehistoriska undersökningar i Göteborgs & Bohus Län (1973)

1973 gjordes ett samarbetsprojekt mellan Riksantikvarieämbetet, Göteborgs universitets historiska institution, Historiska museet i Göteborg samt Landsantikvarien i Uddevalla. Detta projekt kallades Bebyggelsehistoriska undersökningar i Västsverige och var ett beredskapsarbete för i första hand arbetslösa akademiker. Det ingick sex undersökningsområden i projektet; Västra Nordstan, Vasastaden- Lorensberg, Haga, Lindholmen, Strömstad samt Tanumsområdet. Tanumsområdet innefattade en ”korridor” från Grebbestad, Sannäs till Bullarebygden.¹

Kulturminnesvårdsprogrammet för Tanums Kommun (1984)

I Kulturminnesvårdsprogrammet från 1984 ges rekommendationer enligt följande:

De äldre delarna av Sannäs är ovanligt väl bevarade. Bostadshusen är nästan genomgående vitmålade och har röda tegeltak. Bebyggelsen inom det avgränsade området bör underhållas så att dess karaktär bevaras. Den för Sannäs så enhetliga färgskalan (vitmålade fasader och röda tegeltak) bör bibehållas. Inom området finns inte utrymme för nybebyggelse.²

Översiktsplan Tanums Kommun - Sannäs(ÖP) (2002)

I ÖP:ns kapitel om Kulturmiljövård läggs kommunens utgångspunkter fram såsom bl a: *Värda att bevara är bebyggelse och andra objekt som kan skänka inblick i äldre tiders levnadsvillkor, näringsliv, byggnadsstil och skönhetsuppfattning, samt: Vid utformning av ny bebyggelse skall den lokala byggnadstraditionen tjäna som utgångspunkt.* Man tar också upp de nationella miljömålen där bl a målet God bebyggd miljö ingår. Kulturvärdena skall enligt detta tas tillvara och utvecklas. Rekommendationer för samhällsområdena finns redovisade på karta S7.³ (se nedan)

Riksintresse för kulturmiljö

Inventeringsområdet är av riksintresse för kulturmiljövård (KO55) och motiveringen till detta är som följer:

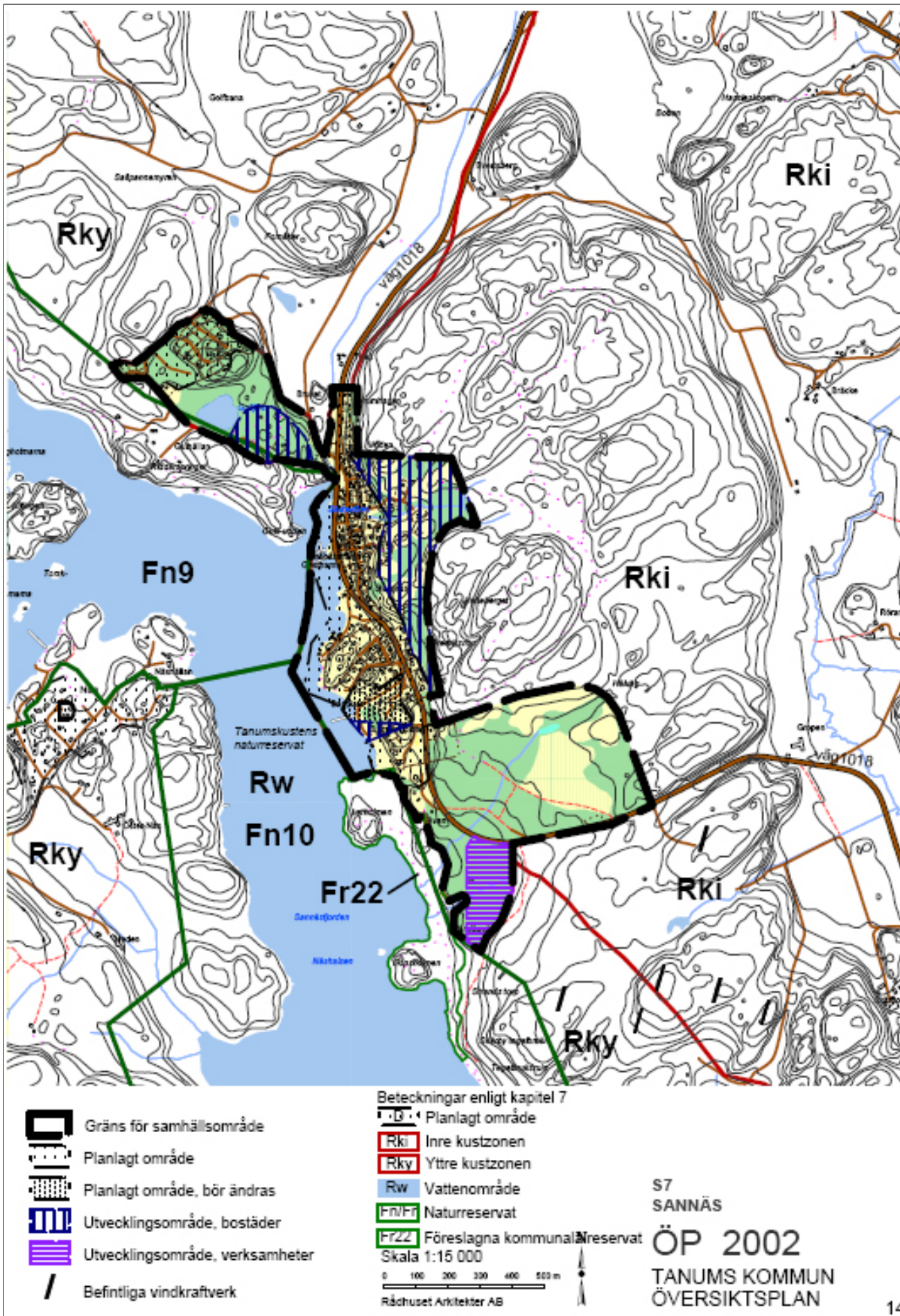
Kustsamhälle med sammansatt näringsbas, under 1800-talet främst fraktseglation av bl a ostron, där den sammanhållna ljusa bostadsbebyggelsen, på ett för Bohuslän otypiskt sätt, vänder långsidorna mot vattnet. Uttryck för riksintresset: Ljust målade bostadshus med röda tegeltak från 1800-talet (käpmanshus och enklare arbetarlängor), några faluröda magasin och bodar samt bryggor och kajskoning av huggen granit.⁴

1 Bohusläns museums arkiv (2009)

2 Tanum, 1984, sid 226

3 ÖP, 2002, sid139ff

4 Beskrivningstexter för riksintressena i fd Göteborgs och Bohus Län

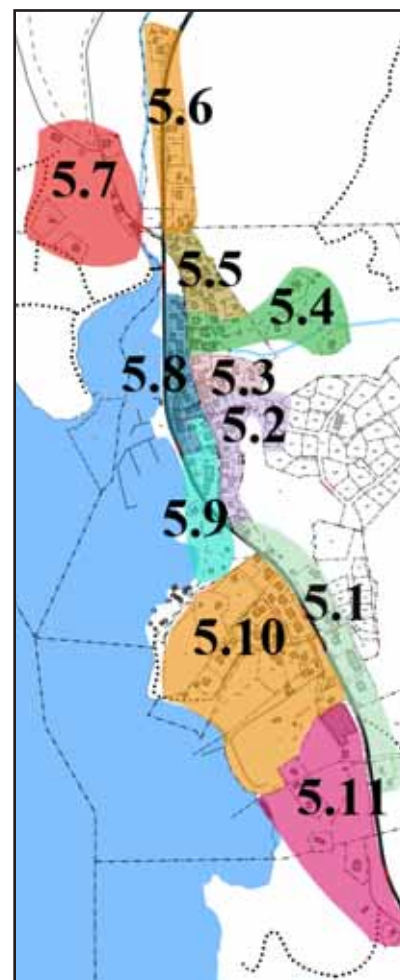

3. 2009 ÅRS KULTURHISTORISKA BEBYGGELSEINVENTERING

3.1 Dokumentation

All bebyggelse, byggnader och miljöer har inventerats genom okulärbesiktning utifrån kulturhistoriska aspekter. Byggnaderna har fotodokumenterats och enkäter har skickats till fastighetsägarna för att få in kompletterande uppgifter om husets historia och byggnadsteknik. Kunskap har även inhämtats från intervjuer med ordsbor, litteratur, äldre kartor och äldre fotografier/vykort. När det gäller Sannäs har ett gediget arbete gjorts av en ideell arbetsgrupp i Sannäs vilket år 2000 utmynnade i en bok om Sannäs historia med berättelser, hushistorik, äldre foto m.m. De använde sig av en numrering av husen som bygger på den kyrkobokföring som prästerna i Tanum började använda 1881-1885. Den numreringen användes sedan både för mantalsskrivning och kyrkobokföring till början av 1960-talet. Den sista fastigheten som numrerades på detta sätt var hus nr 66. Sannäsgruppen fortsatte numreringen med utgångspunkt från den tidigare numreringen. I rapporten används dagens fastighetsbeteckningar husnumreringen sitter inom parentes. Mycket av hushistoriken har hämtats från Sannäs-boken men är man intresserad av vilka som bott och bor i husen och ytterligare information kring dessa hänvisas till boken.¹ Informationen om byggnaderna har samlats i rapporten och eventuella svar på enkäterna finns förvarade i kommunens arkiv. Uppgifterna skall senare läggas in i en databas (Geosecma) för att vara lättillgängliga för byggnadsnämnd, muséer, fastighetsägare m.fl. Utöver dokumentationen har husen klassats utifrån kulturhistoriska värderingar (se nedan). Värderingen av huset har förtydligats genom en motivering och specifika värden att bevara. Husens värden kan utgöras av detaljer såsom välbevarade dekorationer, originalfönster el.dyl, såväl som mer allmänna såsom husens proportioner och utformning.

Inventeringen behandlar byggnaderna i hela samhället Sannäs (med undantag av det nya området under uppbyggnad på Sannäsberget) samt några närliggande i samhällets utkant. Beskrivningen av byggnaderna är upplagda efter en tänkt vandring med början längst söderut i Sannäs och byggnaderna på östra sidan landsvägen. Vandringsen fortsätter utmed Gamla vägen och dess tvärgator på östra sidan, upp till husen vid Tittut strax norr om samhället. Därefter beskrivs husen vid Mjölkerösvägen, västra sidan av Gamla vägen och villaområdet vid Myren för att sedan avslutas vid Lerholmen. De kulturmiljöer som man kan dela in samhället i är dels Myren som ursprungligen bestod av två gårdar vars mark har avstyckats. Dels de äldre delarna i Sannäs som har byggts upp kring den ursprungliga landsvägen som nu heter Gamla vägen.

Inventeringsområdet med kapitelindelning

3.2 Värdering

Vid klassningen av byggnader och miljöer har använts tre klasser samt mellanklasser (I-II, II-III). Vid miljöer redovisas endast två (I, II) i rapporten. Klass I är den högsta klassen. Klassningen är en rekommendation som kan ligga till grund för q-märkning i en framtida detaljplan, alternativt områdesbestämmelser.

¹ Sannäs (2000)

Kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer

En viktig skyddsmöjlighet för bebyggelseområden avser miljön som helhet och är oberoende av enskilda byggnaders värde (PBL 8kap 6§ pkt 1-3).

Helhetsmiljöer enligt PBL 8kap 6§ pkt 2, 3 hävdas inom tätort i DETALJPLAN med skyddsbestämmelser (enl PBL §3:12 och q-märkning).

Helhetsmiljöer på landsbygden kan hävdas genom inrättande av sk OMRÅDESBESTÄMMELSER med utökad bygglovplikt enligt PBL 8kap 6§ pkt 1.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader

KLASS I - Mest bevarandevärda

Alla klass I -byggnader är kulturhistoriskt särskilt välbevarade hus, som är synnerligen goda representanter vad gäller gångna tiders byggnadskultur och som på ett bra sätt speglar sociala förutsättningar, näringsfång mm i trakten.

Byggnader som bedömts som mest bevarandevärda får inte förvanskas. Deras exteriör ska bibehållas och får därför enbart restaureras. En vårdplan bör upprättas i samråd med fastighetsägaren. Klassningen ”mest bevarandevärda” är en värdering som gjorts i denna inventering och skall ses som ett förslag. Länsstyrelsen kan besluta om byggnadsminnesförklaring av en enskild byggnad eller byggnadsmiljö enligt lagen om kulturminnen (SFS 1998:950). Ett skydd med motsvarande det som byggnadsminnesförklaring ger kan även tillskapas genom planbestämmelser i detaljplan. För båda skyddsformerna krävs samsyn mellan fastighetsägare och berörd myndighet i frågan.

I övrigt gäller PBL §3:12:

Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas.

KLASS II -Särskilt värdefulla byggnader

Alla klass II-byggnader skall vid byggnadslovsprövning anses vara sådana särskilt värdefulla byggnader, som avses i PBL §3:12 enligt ovan och får inte förvanskas.

KLASS III - Övriga värdefulla byggnader

Klass III-byggnader visar goda exempel på kulturhistoriskt intressanta hus; skall vid bygglovsprövning av till- och ombyggnader mm uppfylla varsamhetskravet, som avses i PBL 3:10, så att byggnadens särdrag beaktas:

Tillbyggnader, ombyggnader och andra ändringar av en byggnad skall utföras varsamt så att byggnadens särdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas till vara. (PBL 3:10)

För alla byggnader gäller underhållskravet enligt PBL §3:13 och att bevarandet i första hand ska ske på grund av fastighetsägarens kunskap och intresse.

Byggnader som enligt denna inventering inte erhållit klassning enligt ovan utgörs dels av nya hus eller hus som förändrats i sen tid så att husets kulturhistoriska egenvärde minskat. Bland byggnaderna i den förstnämnda kategorin skall nämnas de tidiga fritidshusen från 1930-70-talen samt villorna från 1970-talet som ofta är goda exempel på en tidsepoks byggande. I denna inventering lyfts inte dessa fram då de inte utgör huvudmotiv för de kulturhistoriska kvaliteterna i samhället. Det ligger dock ett värde i att bevara husens tidsprägel för att slå vakt om den sena historien.

För nya hus eller hus som är ombyggda i sen tid är det viktigt att undvika sådana förändringar som ger konsekvenser på samhällets helhetsintryck och förtar upplevelsen av de många allttjämt välbevarade husen.

4. SANNÄS - BESKRIVNING OCH HISTORIK

4.1 Karaktärisering av samhället Sannäs

Sannäs ligger vid Sannäsfjorden som är en djupt inträngande havsvik med nordväst-sydostlig riktning. Fjordens mynning omges av kala höga berg men längre in når skogen ner till stränderna. Fjorden är djup och skyddad. Där finns flera goda hamnplatser men endast små möjligheter att bedriva jordbruk nära fjorden på branta stränder respektive sankta saltängar. Samhället ligger på fjordens östra sida i en mindre vik med namnet Skutviken. Husen ligger på en smal landremsa intill vattnet och kryper även upp på bergen bakom. Landsvägen går idag utmed vattnet och liksom omringar samhället och går sedan upp i dalgången mot Mjölkeröd och vidare mot Knäm vid E6. Den äldre bebyggelsen ligger i området närmast vattnet medan en nyare bebyggelse har växt fram på bergsslutningen söder om samhället. Samhället expanderar idag även upp på berget bakom Sannäs i de gamla stenbrotten.

Detalj ur 1695 års lantmäterikarta för St. Arendal. Detaljen visar området mellan bryggan och Hessels plan där dansbanan ligger idag. De större rektanglarna är odlingslotter. Innanför dessa ligger sex hus.
Källa: Sannäs (2000).

4.2 Kort Historik

Förleden i namnet Sannäs, San är en pluralform av fornvästnordiska (fornnorska), 'sandr', dvs sand. Här i kollektiv mening, ett 'sandar', dvs sandstrand.

Enligt skattelängden från 1610 beboddes strandkanten vid Sannäs av en strandsittare. Säkerligen var han inte ensam utan hade en stor familj. Det fanns säkert även övernattningsstugor för bönderna längre inåt land. Dessutom flyttade strandsittarna ofta på sig vilket gjorde att de var svåra att få med i rullorna. Från 1657 finns en landskapskarta där kustbebyggelsen redovisas. Där fanns då fyra byggnadsmarkeringar, osäkert dock om vad det är för typer av hus. Vid denna tid inföll en stor sillperiod som drog människor till bygden. 1673 fanns fem byggnader på landskapskartan och 1695 är åtta bostadshus inprickade. Men det noteras då också om Sannäs: "förr varit många slike Huusmän som nu är bårtflyttade till städerna...". De nya herrarna över Bohuslän, Sverige, försökte genom seglationsförbudet, styra all handel till städerna.

Enligt en karta från 1720 är sex hus byggda varav tre är öde. En förklaring till att husen är öde är att när Strömstad blev stad tvingades invånare att flytta dit. Åtminstone två personer i Strömstad är, vid tidpunkten kända för att ha tidigare bott i Sannäs. En annan förklaring är också Karl XII:s alla krig som tvingade många män ut i krig. Vid nästa sillperiod 1747-1809 ökade återigen befolkningen.¹

Under 1800-talet ökade antal hus i Sannäs så att det 1864 var en rad hus utmed vägen och stranden med små bodar och ut-hus samt bryggor och några magasin². År 1900 bor det ca 300 personer i samhället och 1917-18 bor det ca 400. Hälften var

¹ Sannäs (2000), sid 12

² Westerlind (1982), sid 14

då fiskare och resten var stenhuggare, handlande och sjömän. 1940 bodde det 225 personer i Sannäs men invånarantalet sjönk drastiskt till 155, år 1950. 1975 bodde endast 100 personer i samhället.

Näringsar

Liksom på många andra platser utmed kusten kombinerade de boende olika försörjningsmöjligheter. På kartan från 1695 finns förutom bostadshus, även odlingslotter markerade, ”somblige såås och somblige höyas”.³

Seglationsförbudet hävdes 1832 och näringsfrihet gavs delvis 1842 och helt 1868. Detta bidrog till att handeln ökade. Man handlade bland annat med tegel, spannmål, slaktdjur och senare sten.

Det fanns under 1800-talet tre stycken tegelbruk i området kring Sannäs. Ett låg vid Mjölkeröd, ett i själva samhället (se karta sid 12, norrut i samhället kan man se en länga) och ett söder om samhället, på Skärbos ägor. Det var den utmärkta leran vid Sannäsfjorden samt närheten till havet som bidrog till den stora mängden tegelbruk där. De första kom troligen i mitten av 1700-talet.⁴ I Sannäs fanns två lertag, dels Bankarna mitt emot Myren och dels Dalarna utmed bäcken mitt i samhället. Teglet såldes mest till Norge, men även i vårt eget län. Som exempel är såväl Mjölkeröds herrgård som Tanums kyrka uppmurad av tegel från Mjölkeröd. På Marstrands fästning finns tegel som är stämplat Skärbo. Tegelbruket på Skärbo lades ner strax före 1850, i Sannäs lades det ner strax före sekelskiftet 1900.⁵

Stenindustrin startade på många håll i Bohuslän under andra hälften av 1800-talet. I Sannäs startade den omkring 1890. Ofta högg man sten på vintern och dörjade makrill på sommaren. Detta kombinerades även med fraktfart med kuttrar. Det var ca 100 man som arbetade med sten och man tillverkade bland annat råkantsten och kantsten som var gradad med olika radier. Stenen tog man ut vid Mjölkeröd, Dammen, Arendal, Bräcke och Skärbo. Efterfrågan växte allteftersom och det var flera företag som drev stenhuggeri. De större företagen som köpte upp stenen i Sannäs var: De förenade, Fernström, Hessel och Nedrum. De som arbetade för Nedrum startade en omtalad storstrejk som varade från maj till november 1904. Mitt i samhället är det på en berghäll ristningar som vittar om denna strejk. Vid första världskriget lades en stor del av verksamheten ner, men togs upp igen mellan mitten av 1930-talet och 1940. Efter andra världskriget försökte Fernström ta upp verksamheten igen men stenindustrin blev aldrig så stor igen i Sannäs. Under 1900-talet startade flera

3 Sannäs (2000), sid 12.

4 Sannäs (2000), sid 9

5 Sannäs (2000), sid 9

mindre företag som var inriktade på gravvårdsstenhuggeri.⁶ Ett av dessa finns kvar än idag, CG Karlssons stenhuggeri, som idag drivs av fjärde generationen.

Det var en livlig trafik mellan Göteborg och Oslo som angjorde Sannäs när det var öppet vatten i fjorden. Det fraktades framförallt sten och tegel men även bönderna från inlandet (Knäm, Tova, Utby mfl) använde Sannäs som utskeppningshamn för spannmål och slaktdjur. De hade en vägförening för att kunna underhålla den landsväg som gick till hamnen. Föreningen hade namnet Stora och lilla hamnelaget. Under dessa blomstrande tider fanns det här även en stor mängd handlare. 7 stycken diverseaffärer, 2 bagerier och slaktare, telegraf, skomakare, poststation och ångbåtsbrygga.

Efter 1900 var stenindustrin med gravstenshuggeri och stensliperi samt fraktfart med segelskutor de viktigaste näringsgrenarna. Fisket dominerade aldrig eftersom Sannäsfjorden ibland är isbelagd, men istället bedrevs olika slags inomskärsfiske, ostronodling och makrillfiske fram till 1920-talet.⁷ 1904 var sillperioden slut, 1914 började första världskriget och kuttrarna slutade gå på fiske på Nordsjön pga drivminor. Järnvägen tog stor del av sjötransporterna. Unionen med Norge upplöstes 1905 och då minskade fraktfarten dit. Stenhanteringen bedrevs i bergen till 1968. Emellan världskrigen var många arbetslösa, några for till Amerika och några till Norge. På 1930-talet var arbetslösheten så hög så regeringen utsåg en arbetslöshetskommission (A.K.) för att sysselsätta folk. Man byggde bl a gamla E6 och vägen Mjölkeröd -Västbacken. Sotenkanalen började byggas 1930 och invigdes 1935 för att underlätta för sjöfarten. En fortsättning skulle följa med en kanal från Edsvik över till Sannäsfjorden vid Bladviken för att undslippa Tjurpannan. Bland annat motsatte sig Grebbe-stad och Havstenssund förslaget för att de ansåg att det skulle påverka dessa samhällena negativt.

För att engagera och sysselsätta alla som gick arbetslösa byggdes en dansbana i samhället samt Folkets hus (1932) för att ge samhället samlingsställen både på vintern och sommaren.⁸

Andra AK-arbeten var bland annat bygge av en ny brygga som påbörjades 1938. Året efter började vägen Knäm - Sannäs - Säm att byggas (Nya vägen). När kriget kom blev det ett uppehåll i vägbygget men 1940 togs det upp igen och avslutades 1942.

Turismen blev en alltmer viktig näring under 1900-talet och utthyrning av rum till sommargäster bidrog till att bättra på intäkterna i svåra tider. När befolkningen minskade fick många

6 Sannäs /2000), sid 247ff

7 Westerlind (1982), sid 14

8 Sannäs (2000), sid 11

affärer lägga ner men 1975 fanns det i alla fall en livsmedelsaffär (Konsum) och en bussförbindelse kvar. Diskussioner har funnits om att bygga upp ett industriområde för speciellt krävande industri söder om samhället där det kunde anläggas en djuphamn med både järnvägs- och landsvägsanslutning. Man har också diskuterat att anlägga en anläggning för upp- arbetning av kärnbränsle hit liksom en industri för tillverkning av oljeplattformar. Inget av detta har förverkligats. En av anledningarna är att den inre delen av Sannäs fjorden med dess alskogar och betesängar vid senare tidpunkt blev naturreservat. Hela Sannäs fjorden ingår dessutom i naturreservatet Tanumskusten II.⁹

Administration

Sannäs var under åren 1912-1954 ett municipalsamhälle. Det fanns många municipalsamhällen på landsbygden under denna period. Ett sådant samhälle var ett tätbebyggt område som inte utgjorde en kommun men där man ändå tillämpade vissa regler för städer, t ex rätten till beskattning. Municipalsamhällen styrdes av municipalstämman, municipalfullmäktige och municipalnämnden. I och med kommunreformen 1971 upphörde denna administrativa form helt.¹⁰ Viktiga frågor som behandlades av Municipalstämman var, i Sannäs, hamnanläggningen, brandväsendet, vägsträckningen genom samhället samt gatubelysning. 1925 beslutades om uppsättning och underhåll av "luxlampor" som drevs av gas. 1928 beslöts enhälligt att elektriskt ljus skulle installeras. Tändning och släckning skedde manuellt fram till 1936, då den automatiserades.¹¹ 1928 beslutades att "uppsätta en brandkår på 30 man". Men redan 1946 beslöts det att brandförsvaret skulle ingå i Tanums kommun.

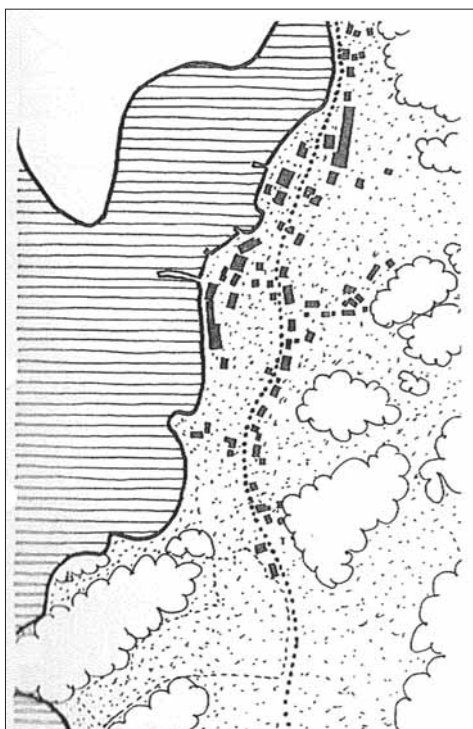
Bebyggelsens utveckling

Det kan vara svårt att fastslå de äldre husens exakta byggnadsår. I boken om Sannäs bygger man byggåren på skattemantalslängder. Man kan också använda sig av äldre kartor, men det kan på de äldsta kartorna vara svårt att avläsa vilka hus det gäller, eller om det ens är samma hus. I Sannäs är husens ålder ändå rätt väl belagda.

Från 1600-talet vet man att det funnits byggnader, men av dessa finns inga kvar. Det finns dock några hus som har sitt ursprung i 1700-tal. Sannäs stora uppgångstid är som så många andra kustsamhällen 1800-talet och det är också då som de flesta hus som finns kvar idag är uppförda. Inne i samhället byggdes endast ett fåtal nya hus under 1900-talet men på den tidigare åkermarken på Myren byggdes ett villaområde upp under andra hälften av 1900-talet. Idag är ca

Brandstationen som bistod brandkåren inrättad 1928. Idag är den privatägd.

Bebyggelsen år 1864. Avritning från skifteskarta.

Källa: Westerlind 1982

9 www.vastkuststiftelsen.org/skyddadnatur.asp

10 Sannäs (2000), sid 265

11 Sannäs /2000), sid 266

50 hus uppköpta av sommargäster, men en stor del av husen som används som fritidshus ägs av arvingar till Sannäsbor. Det har också funnits några torp i området vilka legat under gårdarna St Arendal och Skärbo. Jansetorpet (eg Vettmyr) var ett soldattorp under alla gårdarna i Arendal. Det byggdes 1840 och låg ovanför samhället, på bergsslutningen. Torpet Klovan låg nedanför Arendal 3:19 (nr 107) och torpet Lerholmen låg nedanför Arendal 6:11 (nr 101).¹²

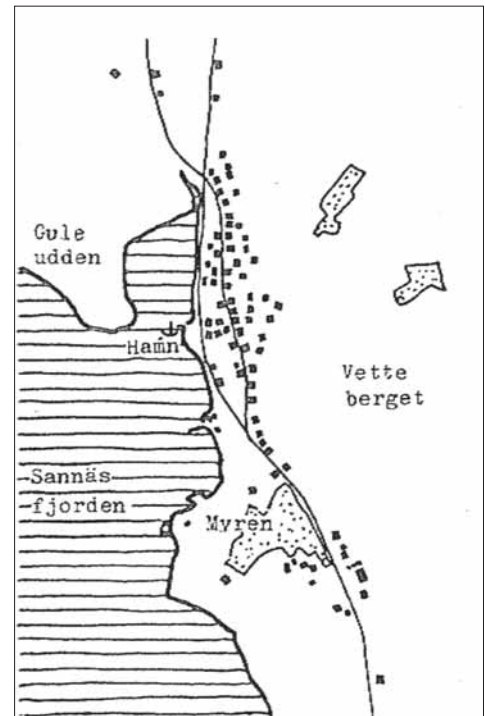
I Sannäs äldre delar finns det ett flertal typer dubbelhus av varierande storlek. En del är låga, långa och smala med mycket låga stengrunder och andra kvadratiska med höga stengrunder samt utanpåliggande trapphus och tillbyggnader. Det finns även några små enkelstugor som, förutom kök och rum innehåller förstu eller vedbod. Parställda fönster är vanligt men några speciella, för Sannäs utmärkande snickeridetaljer är sällsynta. Trädgårdarna inhägnas för det mesta av stenvmurar, häckar eller spjälstaket. Stranden kantas av skrotsten och lastkajen kantas av huggen sten.¹³

Näst intill alla hus före 1880 och merparten av husen fram till början av 1900-talet var uppförda i liggtimmer. Det allra vanligaste var att man köpte en stomme som byggdes upp av skogsbönderna i Bullaren, eller Dalsland, plockades ner och fraktades ut till kusten. Detta innebar att många av husen fick liknande utformning. Under 1700- och 1800-talen var det svår virkesbrist vilket resulterade i att man, särskilt vid tillbyggnader, fick använda sig av andra typer av konstruktioner än timmerstommar, t ex stolpverk med tegelfyllnad. Något sådant hus har dock inte påträffats i Sannäs ännu. När sågarna kom blev plank allt vanligare, till att börja med liggande plank som byggde på likadan hantverkstradition som timmerstommen. Senare började man istället med stående plankstommar. Där var längderna mer standardiserade, vilket underlättade produktionen.

Både efter första och andra världskriget följde högkonjunkturer vilket ledde till bättre ekonomi hos allmänheten. Detta märktes tydligt genom att många renoverade sina hus. Man bytte fönster, fasadklädsel och man byggde till och moderniserade. På 1930-talet var det t ex vanligt att man höjde taket och gjorde ett sadeltak till ett brutet tak, samt bytte de äldre okopplade, spröjsade fönstren till kopplade, ospröjsade tvåluftsfönster. På 1950-60-talen bytte man fasadens locklistpanel till den underhållsfria eterniten och fönstren till ospröjsade enluftsfönster.

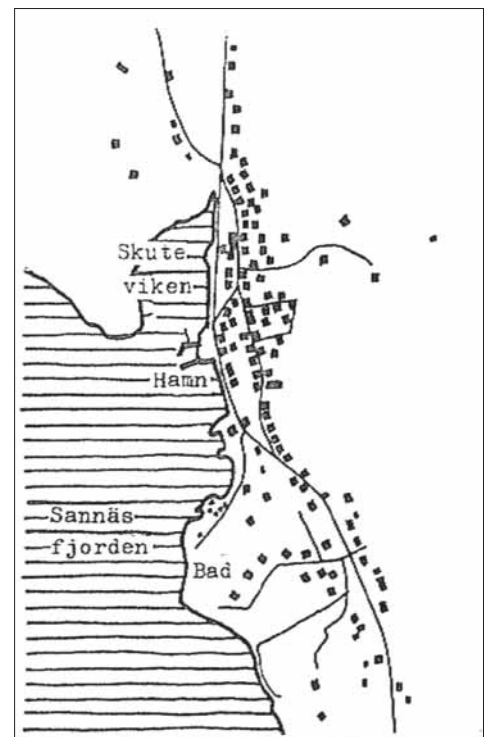
Husens färgsättning

De dominerande kulörerna idag i kustsamhällen på Väst-kusten är vitt eller ljusst gult. Färgerna är ofta moderna men

Sannäs enligt ekonomiska kartan från 1930-talet.

Källa: Westerlind 1982.

Bebyggelsen enligt ekonomiska kartan från 1970-talet.

Källa: Westerlind 1982.

¹² Sannäs (2000), sid 315ff

¹³ Westerlind (1982), sid 17

Målning av konstnären Nils Larsson, 1887. Det röda huset i mitten med trätrappan är Arendal 1:26 (nr 4). Huset till höger om det är Arendal 1:29 (nr 6). Källa: Ingemar Lantz

Arendal 1:24 (Hus nr 10½) Fönsterfoder och bågar målade i en mörk kulör, vilket var vanligt i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Märk också de höga träden framför huset. Källa: Ingemar Lantz

Arendal 6:43 (nr 61) och Arendal 6:42 (nr 62) som på 1950-talet respektive 1930-talet genomgick renoveringar och fick bla annat nya fönster i den tidens anda. Källa: Ingemar Lantz

Sannäs 3:12 (hus nr 49). Här kan man se att gatan är belagd med grus. Källa: Ingemar Lantz

karaktären söker efterlikna de traditionella linoljefärger som började brukas i kustsamhällena under senare delen av 1800-talet. Pigmenten var för vit kulör, blyvitt och för olika gula nyanser, ockra, vilken spädades till önskad intensitet genom inblandning av vit färg. Under 1800-talets mitt var fortfarande en del byggnader omålade men många byggnader var också målade med falu rödfärg. Att måla husen med ljusa oljefärger blev mer allmänt under andra hälften av 1800-talet men inte ens då var alla husen bemålade.

I Sannäs har de ljusa kulörerna dominerat fasaderna under 1900-talet och gör det än idag med ett och annat inslag av guldockra, blått, grönt och rött. På äldre svartvita foton från slutet av 1800-talet och början av 1900-talet är det svårt att tolka exakta kulörer på fasaderna, men en enkel analys talar för att samhället hade en mer varierade färgsättning än det vi ser idag. Många hus var säkerligen omålade. Det fanns fler uthus och bodar bland bostadshusen som var slamfärgsmålade, gula eller röda, vilket säkert gjorde att uppfattningen av kulören i samhället blev mindre homogen. När sillperioden och stenindustrin i slutet av 1800-talet förbättrade ekonomin för kustborna fick många möjligheten att måla sitt hus. Fram emot sekelskiftet 1900 gjordes även oljefärgen billigare tack vare mer industrialiserade tillverkningsmetoder.

Vanligare på 1800-talet än idag var att fönsterbågar och foder var i en mycket mörkare kulör än fasaden, vilket man kan se på de svartvita fotografierna. Vanliga kulörer var engelskt rött eller kromoxidgrönt. Sedan 1920-30talet blev det dock vanligare att måla fönsterbågarna vita medan fodren gavs en mörkare avvikande kulör. Något som bidragit starkt till att de vita fönsterbågarna blivit mer vanliga under senare tid är att nya fönster ofta beställs färdigmålade. Det är praktiskt och enkelt för husägarna med färdigmålade fönster och för tillverkarna är det enklast och billigast att inte ha för många kulörer att välja mellan. Förändringen är dock beklaglig då fönstrens traditionella färgsättning är mycket identitetsskapande. Kunskapen om tidigare kulörer breddas i samband med att färganalyser görs och tillsammans med trenden att inspireras av den lokala byggnadstraditionen från slutet av 1800-talet så målas åter alltfler bågar och foder i mörkare kulörer igen.

Bilismen och gatorna

Under 1900-talet, sedan bilen blev var mans egendom, så har antalet bilar ökat och detta har starkt påverkat alla samhällen. Vanligt är i andra kustsamhällen att gatorna breddats och de trappor som tidigare gått ut i gatan har plockats bort eller vridits. Eftersom det tillkom en helt ny landsväg i Sannäs så har den äldre vägen kunnat bevaras vad gäller bredd, och trappor ut i gatan.

1933 började frågan om en ny vägsträckning diskuteras. Väge

var klar 1942. Samma år begärde municipalstämman att få den gamla vägen genom samhället under allmänt underhåll. Den var grusbelagd och dammet orsakade stora olägenheter och de önskade få den saltad eller belagd med permanent beläggning.¹⁴ När vägarna asfalterades är inte fastlagt.

Hamnen

Liksom i övriga kustsamhällen har hamnen spelat en stor roll. Till att börja med fanns det flera småbryggor. De större fartygen förtöjdes på redan. Vid udden där bryggorna finns idag fylldes det tidigt ut och under hela 1900-talet har det funnits en större träbrygga där. Under perioden då ångfartyg angjorde Sannäs lade de till vid denna brygga. I samband med vägbygget förstärktes kajen, stenbryggan byggdes och en träbrygga anlades i vinkel mot den. Träbryggan rasade 1950 och en ny brygga anlades norr om stenbryggan. Så ser det ut även idag, fast med några förlängningar. I Sannäs fanns det inget torg i vanlig bemärkelse utan där var det hamnen som utgjorde samlingsplatsen, det var där saker och ting hände och där träffades man för att prata.

Eftersom både fraktfart och fiske var betydande näringar fanns det ett antal båtar med hemmahamn Sannäs. De som var kända under 1800-talet var fyra däcksbåtar och sju jakter. Under de tre första årtiondena på 1900-talet fanns det ett tjugotal båtar med hemmahamn Sannäs, mestadels kuttrar, men även jakter samt en skonare och en järnbåt.¹⁵

Flygfoto över Sannäs taget på 1930-talet (trol). Här ser man tydligt den tidigare vägens sträckning. Denna bild används som omslag på boken om Sannäs (2000). Källa: Ingemar Lantz

Strömstads segelsällskap har uppvisning på Sannäsfjorden 1908. En stor träbrygga fanns vid tiden för fotot. Källa: Ingemar Lantz

Flygfoto från 1935. Strax norr om den stora bryggan ligger den sk Slaskebryggan där man kastade slask. Källa: Ingemar Lantz

Sannäs brygga och hamn 1939. Till höger i bilden syns arbetet på Nya vägen som inte är klar än. Stenbryggan är klar samt träbryggan i vinkel. Källa: Ingemar Lantz

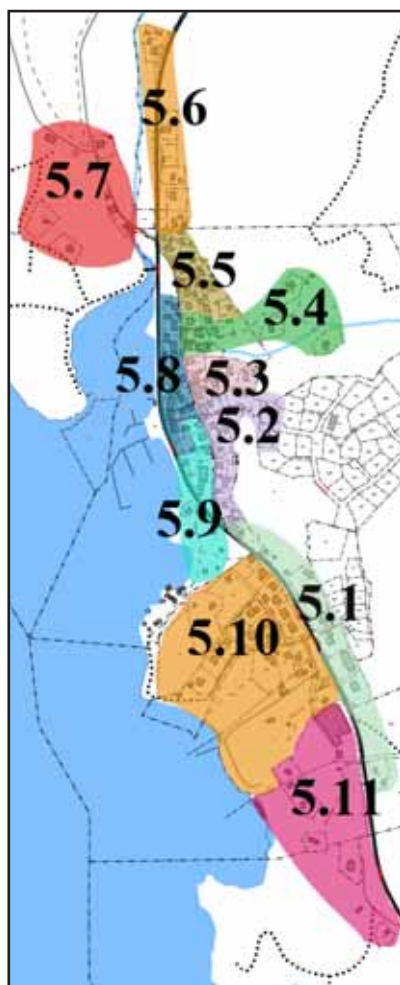

Flygfoto från 1946. Nya vägen är klar och vinkelbryggan är fortfarande intakt. Källa: Ingemar Lantz

14 Sannäs (2000), sid 266

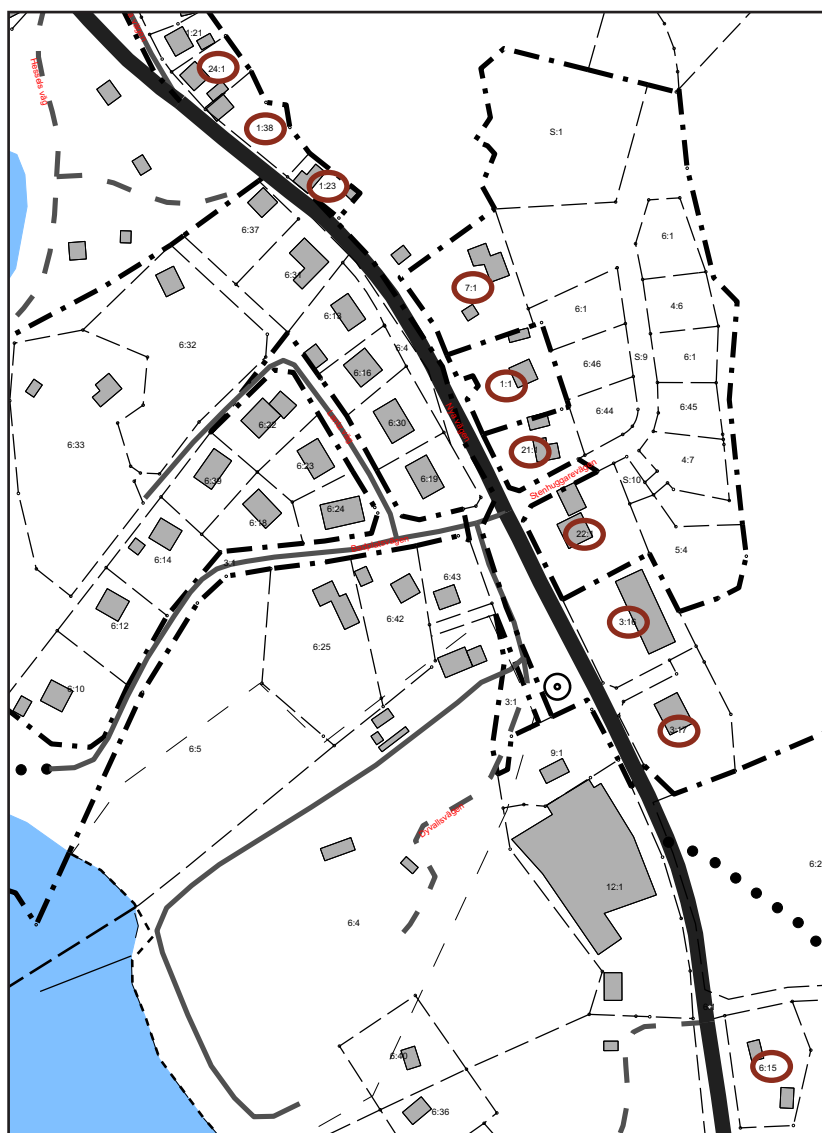
15 Sannäs (2000), sid 288 ff

5. BEBYGGELSEINVENTERING - SANNÄS 2009

Kapitelindelning

5.1 Södra delen av Nya vägen - östra sidan

Arendal 6:15 (105) - Solliden

Nya vägen 1

Byggår: 1877

Historia: Huset byggdes till på 1920-30-talet. En ny renovering har påbörjats på södra gaveln. På fastigheten finns också en gäststuga och ett garage, troligtvis byggda på 1960-talet.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med timmerstomme i enkel bredd med brutet tak. Huset står på en grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med ljusgul locklistpanel på tre faser och vit locklistpanel på en fasad (nyrenoverad). Fönstren är sidohängda, kopplade tvåluftsfönster utan spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vitmålade och fodren är bruna. På taket ligger bruna betongpannor. Huset har ett flertal tillbyggnader både på baksidan mot berget och på framsidan mot vägen. Huset är omgiven av en trädgård som avgränsas mot vägen med en hög häck. Gäststugan är en avlång byggnad vars fasad är klädd med brun lockpanel och på taket ligger korrugerad plåt. Garagets fasad är också klädd med brun lockpanel.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden har till någon liten del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men byggnaden präglas i huvudsak av renoveringar under 1900-talet.

Kulturhistorisk bedömning: -

Sannäs 3:17 (100)

Nya vägen 3

Byggår: 1937

Historia: Huset byggdes som lärarbostad för de lärare som arbetade vid skolan i Sannäs. Det fanns en lägenhet på övervåningen och en på bottenvåningen. I regel bodde småskollärarinna på övervåningen och folkskolläraren på bottenvåningen. Huset renoverades 1951 och 1982. Huset ägdes av Tanums kommun t o m 1981, men ägs av en privatperson idag. Vid inventeringen 1973 fanns inte balkongen och då var det två entrédörrar på norra gaveln. På var sida om takkupan fanns det 1973 mindre kupor med lunettfönster.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset står på en grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel, samt i gavelröstena blå locklistpanel med enkel, oprofilerad locklist. Fönstren är vita, pivotohängda fönster med en mittspröjs. Fodren är enkla, oprofilerade och blåmålade. I norra gaveln sitter ett lunettfönster i nocken. Huset har ett litet

taklyft på vart takfall. På norra gaveln är en balkong indragen. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men byggnaden präglas ändå av renoveringar under 1900-talet.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 3:16 (1)

Nya vägen 5-19

Byggår: 1985

Historia: På denna plats låg tidigare en skolbyggnad som byggdes 1902 för att inrymma folkskola. Den byggdes till 1911 då småskolan även förlades i huset. Skolan lades ner 1969 men lägenheten ovanpå användes som bostad till 1983 då huset revs för att ge plats för det nuvarande hyreshuset.

Beskrivning: Byggnad i delvis ett, delvis två plan som inrymmer lägenheter.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 22:1 (57)

Stenhuggarevägen 1

Byggår: Flyttades från Hogar i Lur 1911.

Historia: Huset har tidigare inrymt två lägenheter på över- respektive nedervåningen. Huset används idag som fritidsbostad. Huset hade vid inventeringen 1973 mestadels korspostfönster men också några ospröjsade enlufts-fönster (sk perspektivfönster) på södra, västra och norra fasaderna. På foto från 1938 kan man se att huset tidigare hade fyrlufts-fönster med spröjs i de övre bågarna. Huset hade redan då glasverandan och balkongen. Huset är ritat av en person i Överby som ska ha ritat just denna hustyp. Till fastigheten hör ett uthus som ligger vid husets nordöstra hörn. 1973 hade det gul lockpanel.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset är byggt med timmerstomme som ett sk trefrontshus. Grunden består av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är sidohängda, kopplade korspostfönster

med fyra lufter och spröjsar i de övre bågarna. Huset har även mezzaninfönster med två bågar och spröjsar. Fodren är profilerade. Fönstren är vita och fodren blå. På husets framsida mot landsvägen finns en tillbyggd glasveranda med balkong ovanpå. På husets baksida finns en tillbyggnad med pulpettak. På taket ligger nya enkupiga tegelpannor. Taket har figursågade taktassar och överhänget är klätt med pärlspont. Vindskivorna är enkla och oprofilerade samt vitmålade.

Uthuset har pulpettak och vit locklistpanel samt tvålufts-fönster utan spröjsar.

Värde att bevara: Husets proportioner, utformning och volym, granitgrunden, de profilerade fodren, taktassarna, korspostfönstren.

Motivering: Huset är till sin karaktär mycket välbevarat. Huset är ett av flera äldre karaktärsskapande byggnader i Sannäs och har ett miljömässigt värde för gatubilden utmed Nya vägen

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 21:1 (55)

Stenhuggarvägen 2

Byggår: 1909

Historia: Huset byggdes av lumphandlare Olof August Dahlström. Det byggdes om 1938 samt 1970 av dåvarande ägaren. Till fastigheten hör även en gäststuga, byggd 1974 och en sjöbod byggd samma år.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med timmerstomme. Huset står på en grund av fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är sidohängda, kopplade två- och trelufts-fönster utan spröjsar. Fönstren är vita. Fodren är enkla, oprofilerade och blåmålade. Huset har en tillbyggd glasveranda åt väster och en tillbyggd vinkel åt öster. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är oprofilerade och vitmålade. Takfotslisten är figursågad.

Gäststugan ligger i vinkel till bostadshuset och är byggt med regelstomme på en grund av betongblock. Fasaden är klädd med vit locklistpanel. Fönstren är tvålufts-fönster utan spröjsar och på taket ligger tvåkupiga tegelpannor.

Sjöboden är byggd med regelstomme och står på betongblock.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fältstensgrunden, figursågade taklisten.

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men byggnaden präglas i huvudsak av renoveringar under 1900-talet.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Skogsliden 1:1 (63)

Nya vägen 25

Byggår: 1932

Historia: Huset byggdes av Johan Johansson och hans hustru Lotten. Huset har tidigare inrymt två lägenheter, på över- respektive på nedervåningen. Till fastigheten hör även två uthus, ett som ligger norr om huset och ett som ligger söder om. Det södra är byggt efter 1998.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Grunden består av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med gul locklistpanel. Fönstren är två- och trelufts-fönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är lackade och fodren är vitmålade. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor, samt korrugerad röd plåt på utbyggnaderna. Taket har ett litet överhäng. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade. Huset har dels en tillbyggd förstu mot väster och en tillbyggnad med pulpettak på husets baksida, åt öster.

Det norra uthuset har två huskroppar i vinkel till varann. Det är byggt med trästomme, fasaden är klädd med gul locklistpanel och på taket ligger röd korrugerad plåt.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, det brutna taket, husets enkla 1930-talsutformning.

Motivering: Huset är relativt välbevarat. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett visst miljömässigt värde utmed Nya vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II-III

Arendal 7:1 (87) -"Bankarna"

Nya vägen 27

Byggår: 1973

Historia: Under 1800-talet togs här lera till tegelbruket i Sannäs. Den kuperade terrängen som bestod av lerbankar användes vintertid som skidbackar av ungdomarna. Dessa högar jämnades ut när det befintliga huset byggdes. Huset används idag som fritidsbostad. Det byggdes om 2008. Det finns också ett förråd på tomten som är byggt 1980.

Beskrivning: Bostadshus i 1plan med två huskroppar placerade förskjutna gentemot varandra. Huset står på en betonggrund och är byggt med regelstomme. Fasaden är klädd med vit locklistpanel. Fönstren är ospröjsade enlufts-fönster. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger bruna betongpannor. Förrådet är byggt med regelstomme och står på betongplintar.

Fasaden är klädd med liggande sk fjällpanel, målad med brun lasyr.

Värde att bevara: Husets småskaliga sommarstugukaraktär, typisk för 1960-70talen.

Motivering:-

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:23 (37)

Nya vägen 29

Byggår: Omkring 1874

Historia: Huset har hyrts ut i korta intervall. Första hyresgästerna var strandsittaren Lars Edvard Lind och hans hustru Hedda Mathilda Johannesdotter. Mellan 1967 och 1970 stod huset tomt för att sedan användas som fritidsbostad.

Vid inventeringen 1973 fanns inte tillbyggnaden, då fanns istället en mindre förstu med sadeltak. Skorstenen som huset hade då gav intryck av att vara äldre än husets övriga utseende. Trädgården var vid samma tidpunkt inte avgränsad mot gatan med vare sig staket eller häck.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Huset står på en låg grund av sten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist som avslutas uppåt mot en profilerad list. Fönstren är sidohängda tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger nya tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade. På husets baksida, åt öster finns en tillbyggnad i vinkel mot huset. Trädgården är avgränsad mot vägen av ett vitt spjälstaket.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens utformning, det rena takfallet.

Motivering: Huset är relativt välbevarat. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde för gatubilden utmed Nya vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

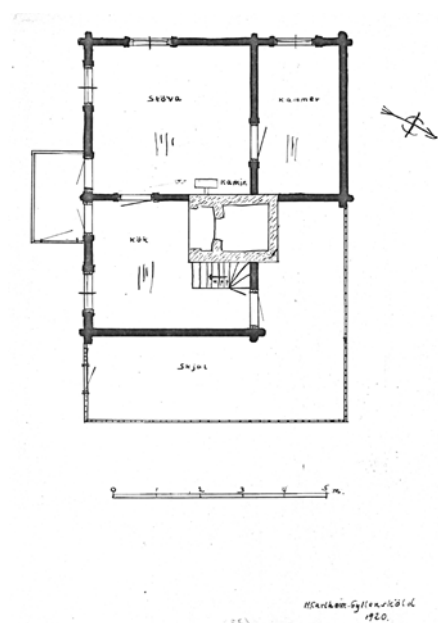
Arendal 1:38 (36)

Nya vägen 31

Byggår: Troligen 1831

Historia: 1831 gifter sig ungarlen Christian Olsson med den 27 år äldre änkan från grannhuset nr 35 (Arendal 1:21). Har

sedan bebotts av strandsittare och stenhuggare. Huset används idag som fritidsbostad av arvingar till tidigare ägare. Huset är renoverat. Uppmätning av huset gjordes 1920 av H. Carlbom - Gyllensköld (se t.v). Ritningarna finns på Historiska museet i Göteborg. Vid inventeringen 1973 var dörren till skjulet en rödmålad bräddörr med överljusfönster över.

Beskrivning: Bostadshus som ligger tätt intill landsvägen. Huset är byggt i 1½plan med timmerstomme. Grunden består av fältsten. Fasaden är klädd med röd locklistpanel med locklist. Huset har infodrade knutlådor, några vitmålade andra rödmålade. Fönstren är sidohängda, tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger enkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla och oprofilerade samt vitmålade. Taket har ett mycket litet överhäng. Huset har en förstu/svale åt söder med enkla pardörrar av brädor. Enligt uppmätningen 1920 innehåller planlösningen kök, stugrum och kammare samt oisolerat "skjul". Skjulet har en egen dörr, en nyare dörr med vit panel. Det finns även två mindre uthus på fastigheten, med pulpettak respektive sadeltak, båda med röda brädfodringar.

Värde att bevara: Huset volym, proportioner och enkla utformning, originalfönstren, knutlådorna, det lilla taköverhänget, förstuns enkla utformning, partier av yttervägg med bevarad originalpanel.

Motivering: Huset är mycket välbevarat. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett mycket stort miljömässigt värde utmed Nya vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I

Arendal 24:1 (35½) - "Gullhögenhuset"

Nya vägen 33

Byggår: Troligen uppfört 1889.

Historia: 1889 flyttade en sjöman hit från Bräcke. Huset används idag som fritidsbostad.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Grunden är av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är parställda mot vägen, åt väster. De är sidohängda tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fönstren är målade ljusblå. Fönsterfodrens sidostycken är figursågade och vitmålade. På taket ligger nya tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna och takfotslisten är figursågade och vitmålade.

Värde att bevara: Husets volym, proportioner och utformning, de parställda fönstren och deras utformning, de figursågade vindskivorna och takfotslisterna, det rena takfallet.

Motivering: Husets karaktär från andra hälften av 1800-talet är välbevarat. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Nya vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

5.2 Gamla vägen 1-13 (östra sidan) och Ringströms väg

Arendal 1:21 (35)

Gamla vägen 1

Byggår: 1888

Historia: Tidigare stod ett annat hus på platsen som antagligen byggdes omkring 1817. Detta hus revs 1883 då den boende flyttade till Norge. I det nuvarande huset beskrevs det 1926 som endast innehållande ett rum på 16m² som var vinterbonat. Hälften av huset bestod av ett skjulliknande kök, med ränna för diskvatten direkt ut genom väggen. I nordvästra delen fanns ett litet sommarrum med plats för endast en säng. Den nordöstra delen av huset utgjordes av en trappuppgång och en skrubb. Ett mindre vedskjul låg öster om det rummet. 1930 byggdes huset om så att vedskjulet blev kök och en tillbyggnad blev ny trappuppgång till ett rum ovanpå köket. Den tidigare trappuppgången, sommarrummet och det s.k köket gjordes om till ett vinterbonat rum. 1979-1983 byggdes huset om och renoverades till dagens utseende. Bland annat tillkom frontespisen och en större veranda än tidigare. Till fastigheten hör också ett gästhus och en friggebod. Gästhuset fungerade tidigare som brygghus. Byggår är okänt men det byggdes om 1976. Friggeboden byggdes 1993.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmer-, plank- och regelstomme. Grunden består av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är sidohängda, kopplade fönster. På andra våningen sitter tvåluftsfönster med tredelade bågar. På första våningen är fönstren sk korspostfönster av varierande bredder. Fodren är oprofilerade. Såväl fönster som foder är bruna. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor.

Gäststugan är byggd med regelstomme på en granitgrund. Fasaden är klädd med vit locklistpanel och på taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Friggeboden har regelstomme och betongstensgrund.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär men byggnaden präglas i huvudsak av sentida ombyggnader, renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:22 (34)

Gamla vägen 3

Byggår: Omkring 1851.

Historia: 1938 höjdes huset och byggdes till.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i enkel bredd med timmerstomme. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är sidohängda två- och treluftsfönster med tredelade bågar samt en glasveranda åt väster. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är ljusgrå. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Taket har ett litet överhäng. Vindskivorna är enkla och oprofilerade. Ovanpå glasverandan finns en balkong. På husets baksida, åt öster finns en tillbyggnad i två våningar och med brutet tak.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, det brutna taket, fönstrens utformning

Motivering: Husets utseende är inte ursprungligt, men huset har en typisk utformning från 1930-talets stenindustrisamhällen. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 14:1 (32) - "Lisas hus"

Gamla vägen 5

Byggår: Troligen uppfört i slutet av 1700-talet.

Historia: Huset har fått sitt namn efter Anna Lisa Alexandersdotter som ägde huset i början av 1900-talet. Den förste som bodde i huset var troligen båtsmannen Anders Kalf som bodde här från ca 1797-1806. Huset stod tomt från början av 1930-talet tills huset överläts genom arv på 1960-talet och därefter användes som fritidsbostad.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med en låg vind. Huset har timmerstomme och står på en grund av tuktad fältsten som bitvis har putsats. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med enkel, oprofilerad locklist. Fönstren är sidohängda, kopplade tvåluftsfönster utan spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är klarblå. På taket ligger äldre enkupiga tegelpannor. Huset har en liten tillbyggd förstu. Huset ligger med gaveln mot Gamla vägen och med en liten trädgård omgiven av en syrénhäck. I ena delen av trädgården ligger en liten jordkällare byggd av betong.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, enkla utformning, fältstensgrunden, de enkupiga tegelpannorna.

Motivering: Huset tillhör ett av de få hus bevarade från Sannäs tidigare historia. Det präglas något av renoveringar under 1900-talet. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 1:17 (65)

Gamla vägen 7

Byggår: 1939

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad och byggdes till 1976.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med två huskroppar. Den äldre delen vars långsida är mot Gamla Vägen, har en stomme av stående plank och en grund av kvaderhuggen granit. Den yngre delen, som har gaveln mot Gamla vägen, har en stomme av regler och en grund av betongblock. Fasaderna är klädda med liggande panel som är oljemålad brun respektive målad med brun lasyr. Fönstren är dels spröjsade tvåluftsfönster samt fyrluftsfönster utan spröjsar.

Värde att bevara: -

Motivering: Ett exempel på tidigt uppförd sommarstuga.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:37 (30) -"Borgmästarens hus"

Gamla vägen 9

Byggår: 1952

Historia: Det låg ett äldre hus på platsen som revs 1952 för att ge plats åt det befintliga huset. Det låg lägre än dagens hus. Det nuvarande huset renoverades 2008. Till fastigheten hör även ett litet uthus, byggt 1998 och renoverat 2009. Det äldre huset kan ha varit byggt på 1600-talet då karta från 1695 visar på bebyggelse på platsen (se sidan 9). Den förste kände personen som bodde på denna plats var Nils Jonsson som 1729 gifte sig med Inger Toresdotter från Edsvik. I denna fastighets trädgård (framför nuv. Arendal 1:17, nr 65) låg ännu ett hus som revs 1885. Även detta hus kan ha varit byggt på 1600-talet och är då med på kartan från 1695.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd. Huset står på en grund av putsad betonghålsten. Fasaden är klädd med ljusgrå locklistpanel och avdelas med en gördelgesims. Fönstren är kopplade, sidohängda tvåluftsfönster med tredelade bågar. Foderöverstycket har små konsoler. Såväl fönster som foder är vita. Vindskivorna är figursågade och vita. På taket ligger nya enkupiga tegelpannor.

Uthuset har regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med röd locklistpanel med oprofilerad locklist.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden har förändrats mycket under 1900-talet samt de senaste decennierna.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:46 (83)

Gamla vägen, Pl 1135

Byggår: 1949

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad och används så även idag. Huset renoverades 1986.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med källare. Huset ligger på bergsslutningen med berget tätt bakom. Det är byggt med regelstomme och på en grund av putsade betongblock. Fasaden är klädd med gul lockpanel. Fönstren är sidohängda, kopplade en-, två- och fyrluftsfönster utan spröjsar. Fodren är enkla, oprofilerade och går ihop med fasadpanelen. Fönstren är vita och fodren är gula.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:20 (29)

Gamla vägen 13

Byggår: 1858

Historia: Under en period bestod huset av två skilda delar sammanbyggda med en förstuga emellan. Den ena delen revs i slutet av 1950-talet. Huset byggdes om vid ett flertal tillfällen mellan 1971 och 2009. Till fastigheten hör även en vedbod/förård byggt 1999. Vid inventeringen 1973 hade huset två- och treluftsfönster med tredelade bågar, huset var kortare och saknade takkupa. Taket hade också ett mycket litet överhäng.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme och regelstomme. Grunden består av fältsten samt betongblock. Fasaden är klädd med grön locklistpanel med åslist. Panelen avslutas uppåt mot en profilerad list. Fönstren är mestadels nya, sidohängda, kopplade tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodren är enkla, oprofilerade och några av fönstren har konsoler på överstyckena. Fönstren är vita och fodren är mörkt gröna. På taket ligger nya enkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade. Uthuset är byggt med regelstomme och har samma material och färger som bostadshuset.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden har till någon del bibehållit en tidsty-pisk ursprungskaraktär men den präglas i huvudsak av sentida renoveringar/ombyggnader.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:36 (25)

Ringströms väg 1

Byggår: 1859

Historia: Från omkring 1893 ägdes detta hus av Karl Oskar Karolusson, mer känd som "Ringström". Han bodde i huset ända till sin död 1962, 96 år gammal. På ett foto från 1997 kan man se att husets fönster och foder är målade i en mörk kulör. Vid inventeringen 1973 är de däremot målade i en ljus kulör. Vid samma tidpunkt är fasaden grönmålad. I trädgården till detta hus låg det före 1910 ett hus som hade nummer 26 i husförhörlängderna.

Vid inventeringen 1973 var husets fönster parställda. Till fastigheten hör också två uthus, ett äldre och ett yngre. Båda dessa ligger i trädgården söder om bostadshuset. Det äldre uthuset var 1973 grönmålat.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med källare. Planlösningen är med största säkerhet en korsplan med förlängning där det varit en svale ursprungligen. Huset är byggt med timmerstomme på en grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med olika typer av locklist. Fönstren är nya sidohängda, kopplade två- och trelufts-fönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vitmålade. Entrén finns på husets baksida, åt öster och går via en tillbyggd förstu med sadeltak. Fönstren i förstun är tunt spröjsade och nedre rutan är delad ytterligare en gång. Det finns även en dörr i husets förlängning. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Taket har mycket litet överhäng. Vindskivorna är enkla och oprofilerade och vitmålade.

Det äldre uthuset är en länga med trästomme och pulpettak. Det har röd brädfodring och tre gröna bräddörrar samt småspröjsade fönster. Det yngre uthuset har också pulpettak och fungerar som gäststuga. Det har regelstomme och vit locklistpanel. Trädgården är omgiven av vitt spjälstaket samt en häck.

Värde att bevara: Husets volym, proportioner och utformning, takets lilla överhäng, det rena takfallet, förstuns utformning, granitgrunden.

Motivering: Huset är med undantag av den nya fönsterutformningen, välbevarat. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I-II

Arendal 1:45 (27)

Ringströms väg 3

Byggår: 1860

Historia: Detta hus byggdes ursprungligen som bostad till de nyblivna makarna skomakaren Gustav Olsson och Maja Stina Andersdotter. De ägde huset tills Sannäs Missionsförening tog över huset 1920. Dess verksamhet var omfattande och medlemsantalet var stort men allteftersom minskade verksamheten då både befolkningen och antalet medlemmar minskade. 1964 fick den ”siste medlemmen” Carl Johansson, huset att bli ett kapell genom att Tanums kyrkoråd gick in som bulvanköpare från Västkustens missionsförbund som hade stått som ägare sedan 1920. Carl bildade då ”Kyrkans vänner i Sannäs” som tog över kapellet från kyrkorådet. Kapellet har sedan dess fungerat som kyrkorum och gudstjänster, bröllop och dop förekommer idag sporadiskt.

Koret har byggts till någon gång efter 1973.

Beskrivning: Kapell i 1 plan med källare och timmerstomme. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist och enkel, ofilerad locklist på det tillbyggda koret. På långsidorna finns det knutlådor. Fönstren är ospröjsade enlufts-fönster, vitmålade. Fodren är enkla och ofilerade och vitmålade. Kyrkoporten är en blåmålade bräddörr. Vindskivorna är vitmålade och ofilerade. På det tillbyggda koret ligger slätplåt på taket.

Värde att bevara: Husets utformning och funktion som kapell.

Motivering: Huset har en intressant historia och ett samhällshistoriskt värde.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 1:44 (26)

- Arendal Persgården, ”Backmanshuset”

Ringströms väg 5

Byggår: 1700-talet.

Historia: 1794 flyttade familjen Sven Eliasson till Sannäs och denna plats. Huset var från början ett lågt hus med sadeltak. 1910 ägdes huset av systrarna Backman som huset uppkallats efter. 1913 bildades en godtemplarloge i Sannäs med namnet 4462 ”Riddarsprånget”. De första åren var mötena hemma hos medlemmarna men 1925 var ekonomin tillräcklig bra för logen så att ”Backmanshuset köptes in och renoverades till ungefär det utseende det har idag samt kläddes med eternitplattor. Den första sjukkassan bildades här och logen Riddarsprånget bedrev

dans, revyer och film i huset. 1959 köptes huset av "Föreningen Samarbete" för 1000 kr och det renoverades. Valförättningarna förlades senare i huset. Under flera år drevs även bibliotek av Karin Olsson här. 1981 blev huset privatbostad och då bestod huset av ett enda rum samt ett smalt rum på norrsidan. Huset renoverades då och fungerade som fritidsbostad fram till 1989 då fastighetsägarna blev åretruntboende. Huset hade under perioden som godtemplarlocal, tvåluftsfönster med tredelade bågar och enkelt utformade foder. Till fastigheten hör även en liten verkstad med vedbod, troligen byggd 1925, samt en friggebod, byggd 1987.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med timmerstomme, samt stående plank. Husets grund är putsad och målad grå. Fasaden är klädd med gul locklistpanel med enkel locklist på tre sidor och gulmålad eternit på södergaveln. Fönstren är pivothängda fönster med spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade men överstycket har figursågade konsoler. Såväl fönster som foder är vita. Entrén är på husets östra sida i en tillbyggnad med sadeltak med figursågade vindskivor och tjärpapp på taket. På taket ligger röda betongpannor. Huset har ett litet taköverhäng med figursågade taktassar.

Den lilla verkstaden har pulpettak och är byggd med regelstomme. Dessa fasad är klädd med gul locklistpanel med enkel locklist.

Värde att bevara: -

Motivering: Huset har en intressant historia och ett samhällshistoriskt värde.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 6:20 (81)

Sannäsberget 10

Byggår: 1957

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad. Huset har byggts till/renoverats 1999 och 2009.

Beskrivning: Ett fritidshus i 1½ plan med flera huskroppar. Huset är byggt på betongplatta, med trästomme. Fasaden är klädd med vitmålad locklistpanel.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:21 (82)

Sannäsberget 12

Byggår: 1955

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad. Byggdes om 1969 och även under senare år.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med regelstomme på betonggrund. Byggnaden har två huskroppar, en med pulpettak och en med sadeltak. Fasaden är klädd med brunlaserad fjällpanel. Fönstren är av varierande storlek och typ, mestadels ospröjsade. Fodren är enkla och oprofilerade, såväl fönster som foder är vita. På taket ligger svart slätplåt. Huset ligger på bergskanten med utsikt över Sannäsfjorden, men väl dold i grönskan.

Värde att bevara: Husets tidstypiska utformning.

Motivering: Huset är ett välbevarat exempel på fritidshus från 1950-talet.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 16:1 (22)

Ringströms väg 6

Byggår: 1874

Historia: Det ursprungliga huset är byggt 1874 då August Fredriksson flyttade in från Lerholmen. 1939 köptes huset av nuvarande ägares föräldrar som renoverade och byggde om huset.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd. Grunden är inklädd med betongplattor. Fasaden är klädd med vit fasadplåt. Fönstren är sidohängda, kopplade två- och treluftsfönster utan spröjsar. På västra gaveln sitter små kvadratiska gavelnsidofönster. Huset har ovanligt högt väggliv. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade. Entrén går via en tillbyggd förstu/glasveranda på husets västra sida. Ytterdörren är en modern, isolerad klarblå dörr med panel. Öster om bostadshuset ligger ett uthus byggd med betongstomme och röd korrugerad plåt på taket.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär med den präglas i huvudsak av renoveringar/ombyggnader gjorda under 1900-talet.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:34 (21)

Ringströms väg 4

Byggår: 1867

Historia: I slutet av 1930-talet bedrevs det pensionat i huset. Verksamheten upphörde när andra världskriget började.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Huset står på en grund av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är kopplade, sidohängda två- och fyrlufts-fönster utan spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är ljusgrå. På taket ligger enkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade. Taket har figursågade taktassar. På husets baksida, åt norr, är en snedtäcka tillbyggd. Huvudentrén går via en förstu/glasveranda på husets framsida, åt söder. Det finns också en köksingång på husets östra gavel. Huset har en stor gräsmatta och fruktträd framför.

Värde att bevara: Husets volym, proportioner och enkla utformning, fältstensgrunden.

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär med den präglas ändå något av renoveringar/ombyggnader gjorda under 1900-talet.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 1:43 (24)

Ringströms väg 2

Byggår: 1861

Historia: Huset uppfördes för att fungera som affär. Förste handlaren hette Carl Fredrik Bratt som troligtvis lät uppföra huset. Salomon Ordell kom till Sannäs 1865 och köpte då in sig i en del av huset. 1876 tycks det som Ordell äger hela huset och han driver sin affärsverksamhet till 1912 då Sannäs kooperativa bildas. Första kooperativa öppnades i ett hus som stod på platsen för nuvarande fastighet Arendal 19:1 (nr 41½). Detta hus flyttades sedan till Gärpen norr om Tanumshede. Från 1920 var kooperativa inhytt i Arendal 1:43 (nr 24). Mellan åren 1945 och 1962 hade föreningen en filial i Kragenäs. 1959 byggdes butiken i Sannäs om och renoverades. Innan hade huset ett utseende likt den bohuslänska dubbelhustraditionen. Huset hade t ex tvåluftsfönster med tredelade bågar, gavelsidofönster samt två skorstenar. 1983 avvecklades affären då den inte längre var lönsam. 1986 såldes huset och blev privatbostad.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset är byggt

med timmerstomme och har en putsad grund. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är pivothängda utan spröjsar. Det finns även takfönster. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren blå. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och blåmålade. Den tidigare entrétrappan på husets västra sida finns kvar men en altan är byggd ovanför. Till fastigheten hör ett uthus/en gäststuga med trästomme, locklistpanel och tvåkupiga tegelpannor på taket.

Värde att bevara: -

Motivering: Huset har en intressant historia och ett samhällshistoriskt värde.

Kulturhistorisk bedömning: -

5.3 Gamla vägen 17-19 (östra sidan) och Teodors väg

Arendal 1:6 (20)

Gamla vägen 17

Byggår: 1872

Historia: På denna plats, eller strax intill låg redan på 1700-talet ett hus. Detta revs antagligen i början av 1860-talet. 1873 flyttade skepparen Andreas Olsson in som husets förste ägare. 1921 flyttade stenhuggeriförmannen Fritiof Jönsson med familj in. Han var engagerad medlem i missionsförbundet och startade söndagsskola för Sannäsbornen. Huset renoverades på 1940-talet och även nån gång under senaste 10-15 åren. Till fastigheten hör även ett uthus troligtvis byggt på 1940-talet. Huset hade tidigare parställda fönster mot gatan samt på gaveln mot söder. De satt då med större mellanrum mellan fönstren. Vid inventeringen 1973 hade huset ospröjsade treluftsfönster mot gatan.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med källare. Grunden består av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Panelen på västra långsidan avslutas uppåt mot en hålkälslist samt en bredare bräda. Fönstren är nya sidohängda, kopplade två- och treluftsfönster med korspost. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är blå. På södra gaveln sitter kvadratiska gavelsidofönster med spröjsar. Entrén är på västra långsidan är omgiven av en klassiskt portik med fronton och pilastrar. Dörren är en ny blåmålad pardörr med speglar där de översta speglarna är glasade med spröjsar. Trappan är byggd av granit. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. På taket åt väster finns ett taklyft som troligtvis byggdes på 1940-talet. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade.

Värde att bevara: Entréns utformning, fönstrens utformning, granitgrunden.

Motivering: Huset är till sin utformning välbevarat men mestadels med nya material. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 1:8 (19)

Teodors väg 1

Byggår: 1867

Historia: En affärsrörelse drevs i huset av änkan Lotta Petersdotter från 1900 och några år in på 1900-talet. 1915 köps huset av lärarinnan Alida Ahlqvist som gjorde en större ombyggnad så huset fick det utseendet det har idag. Huset har periodvis an-

vänts som fritidsbostad men används återigen som åretruntbostad. Till fastigheten hör även en förrådsbyggnad som ursprungligen varit vedbod och redskapsbod. Den är byggd 1926 och byggdes om 2002. Det finns också en friggebod, byggd 2006.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Grunden består av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Våningarna avdelas med en gördelgesims. Fönstren är nya, sidohängda, kopplade två- och trelufts-fönster. Fönstren har en bredare spröjs upptill och en smalare nedtill så att fönstren ser ut som korspostfönster med spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönstren som fodren är vita. Huset har en tillbyggnad på baksidan med balkong ovanpå. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade. Taket har figursågade taktassar.

Förrådet har en regelstomme, granitgrund och fasaden klädd med vit locklistpanel. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Friggeboden är byggd med regelstomme och står på plintar. Huset har en liten trädgård avgränsad mot gatan med en stenmur och en häck.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens utformning, stengrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men med nya material. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett visst miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II-III

Arendal 1:9 (20½)

Teodors väg 3

Byggår: I början av 1900-talet.

Historia: Huset byggdes av Isak Pålsson när han gifte sig. Under 1920-talet hyrde Teodor Andersson huset. Han var ett av samhällets s.k original. Han hade en liten förmögenhet och skänkte t ex medel till samhället till tre belysningslampor, s.k gaslampor som vevades ner vid mörkrets inbrott och tändes och vevades ner igen vid kl 22 och släcktes. Han donerade också pengar av vilka det startades en fond med benämningen Gustava och Teodor Anderssons fond. Räntan från denna summa gick varje jul till behövande. Från slutet av 1950-talet har huset fungerat som fritidsbostad.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med källare. Huset är byggt med timmerstomme och grunden består av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist som avslutas uppåt mot en profilerad list. Fönstren är sidohängda tvålufts-fönster med tredelade bågar. Fodrens sidostycken är figursågade och överstycket är profilerat. Fönstren är

vita och fodren är mörkblå. Fönstren är parställda på husets västra sida. Huset har två entréer. En av entréerna går via en förstukvist med sirliga lövsågerier på husets östra sida. Entrédörren är en äldre pardörr med speglar där de översta är glasade. Den andra går via en modern förstukvist på husets norra gavel, med en modern delvis glasad entrédörr. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna och takfotslisten är figursågade och vitmålade. Husets trädgård ligger åt väster och avgränsas mot gatan med en stenmur och en nyplanterad häck.

Värde att bevara: Den östra entréns förstukvist samt pardörrar, de parställda fönstren åt väster, lövsågerier och figursågade snickerier, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men med nya material. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett visst miljömässigt värde utmed Teodors väg.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II-III

Arendal 15:1 (23) - "PärLAN"

Teodors väg 7

Byggår: 1950-talet

Historia: I början på 1950-talet revs ett annat hus på platsen som kan vara byggt i början av 1700-talet för att ge plats åt det nuvarande huset. I slutet av 1950-talet såldes huset och övergick till att bli fritidsbostad. 1996 bytte huset ägare igen och en veranda byggdes till på nedersidan och en genomgående renovering gjordes då.

Öster om huset ligger en liten gäststuga som ursprungligen varit en redskapsbod. Den renoverades/byggdes om 1996.

Beskrivning: Bostadshus i 1½-plan i enkel bredd med källare. Huset ligger högt upp på bergsslutningen. Grunden är en spritputsad stengrund. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är nyare sidohängda, kopplade, tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodren är oprofilerade med figursågade understycken i form av en rundbågefris. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Taket har ett litet överhäng. Vindskivorna är figursågade och vitmålade. Gäststugan ligger på en grund av tuktad fältsten och har fasaden klädd med vit locklistpanel.

Värde att bevara: Den relativt enkla utformningen.

Motivering: Byggnaden präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:11 (58)

Teodors väg 6

Byggår: 1911

Historia: Huset byggdes av Hans Hansson (Garvar-Hans). Det används idag som fritidsbostad. Det har renoverats nån gång under de senaste 10-15 åren.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare i dubbel bredd. Grunden består av kvaderhuggen granit och är hög åt väster. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist som avdelas med en gördelgesims. Fönstren är nya sidohängda, kopplade tvålufts-fönster med tredelade bågar. På husets västra sida är fönster placerade parvis. Det finns takfönster på östra takfallet. Även källaren har tvålufts-fönster med tredelade bågar. Fodren har profilerade sidostycken och konsoler under överstycket. Fönstren är vita och fodren är gröna. Entrén går via en förstukvist med lövsågerier. Huset har en frontespis på västra sidan och en ny balkong på södra sidan. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade. Till fastigheten hör även ett uthus med pulpettak, trästomme och locklistpanel

Värde att bevara: Förstukvisten utformning, fönstrens placering och utformning.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men med nya material. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett visst miljömässigt värde utmed Teodors väg.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 1:12 (18½)

Teodors väg 4

Byggår: I början av 1900-talet.

Historia: Huset byggdes av Johan Albert Olsson och det berättas att timret till huset kom från Klätta. Huset används idag som fritidsbostad. Vid inventeringen 1973 fanns inte frontespisen och då satt det ett ospröjsat trelufts-fönster på övervåningen. Till fastigheten hör även ett uthus som ligger i vinkel mot huset.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset är byggt med timmerstomme på en grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Södra fasaden är tilläggsisolerad. Fönstren är äldre, sidohänga korspostfönster med enkelbågar. De är parställda på husets västra fasad. På övervåningen sitter nyare tvålufts-fönster med tredelade bågar. Fodren är oprofilerade och understycket har en enkel figursåg-

ning på kortändarna. Fönstren är vita och fodren är blå. Entrén går via en förstukvist med lövsågerier och en vacker äldre glasad pardörr. På taket ligger enkupiga tegelpannor.

Uthuset är sammanbyggt med huset och har pulpettak. Det är byggt med trästomme och pulpettak. Fasaden är klädd med vit locklistpanel och har tre vitmålade bräddörrar varav två av dem har överljusfönster.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, förstukvisten samt dess pardörr, fönstren, fodrens utformning, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett visst miljömässigt värde utmed Teodors väg.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 8:1 (18)

Teodors väg 2

Byggår: De äldsta delarna troligen från 1790-talet.

Historia: Huset byggdes till/om på 1960-talet. På målning av Nils Larsson kan man se att huset i slutet av 1800-talet var ett traditionellt bohuslänskt dubbelhus. Huset blev på 1980-talet fritidsbostad. Till fastigheten hör även en gäststuga som tidigare varit en vedbod och ett torrdass. Det finns även ett garage sammanbyggt med en friggebod byggda 2002 respektive 2006.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med källare och delvis timmerstomme. Huset står dels på kvaderhuggen granit, delvis på stenplintar. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fasaden delas av med en gördelgesims med profilerade lister. Fönstren är mestadels nyare, sidohängda, kopplade tvåluftsfönster med tredelade bågar. Gavelsidofönstren är rektangulära fönster med spröjsar. Fönstren är vita och fodren är blå. Fodren är enkla och oprofilerade. Ytterdörren i tillbyggnaden mot väster är en modern, isolerad dörr med speglar, översta speglarna är glasade. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är vitmålade och profilerade, taktassarna är figursågade. Åt norr är ett trapphus med pulpettak tillbyggt. Åt väster är en utdragen frontespis byggd och man har bebyggt även hörnet mellan den och huskroppen och lagt en balkong ovanpå.

Uthusbyggnaderna är byggda så att de bildar en innergård utmed bostadshusets östra sida. De har pulpettak. Grunden på vedboden är av huggen granit och garaget/friggeboden har en grund av gjutbetong. Trädgården är omgiven av ett vitmålat spjälstaket.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden har pga sina tillbyggnader inte mycket kvar av sin tidstypiska ursprungskaraktär.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:10 (17)

Gamla vägen 19

Byggår: 1878

Historia: I mitten av 1890-talet öppnade Hilmer Amandus Nilsson affär i huset samtidigt som de även förestod telefonstationen. Under perioder har huset bestått av två lägenheter, övervåningen respektive i nedervåningen. 1972, i samband med ägarbyte, renoverades huset. Huset används idag som fritidsbostad. Till fastigheten hör även ett uthus byggt 1900 och ombyggt 2008.

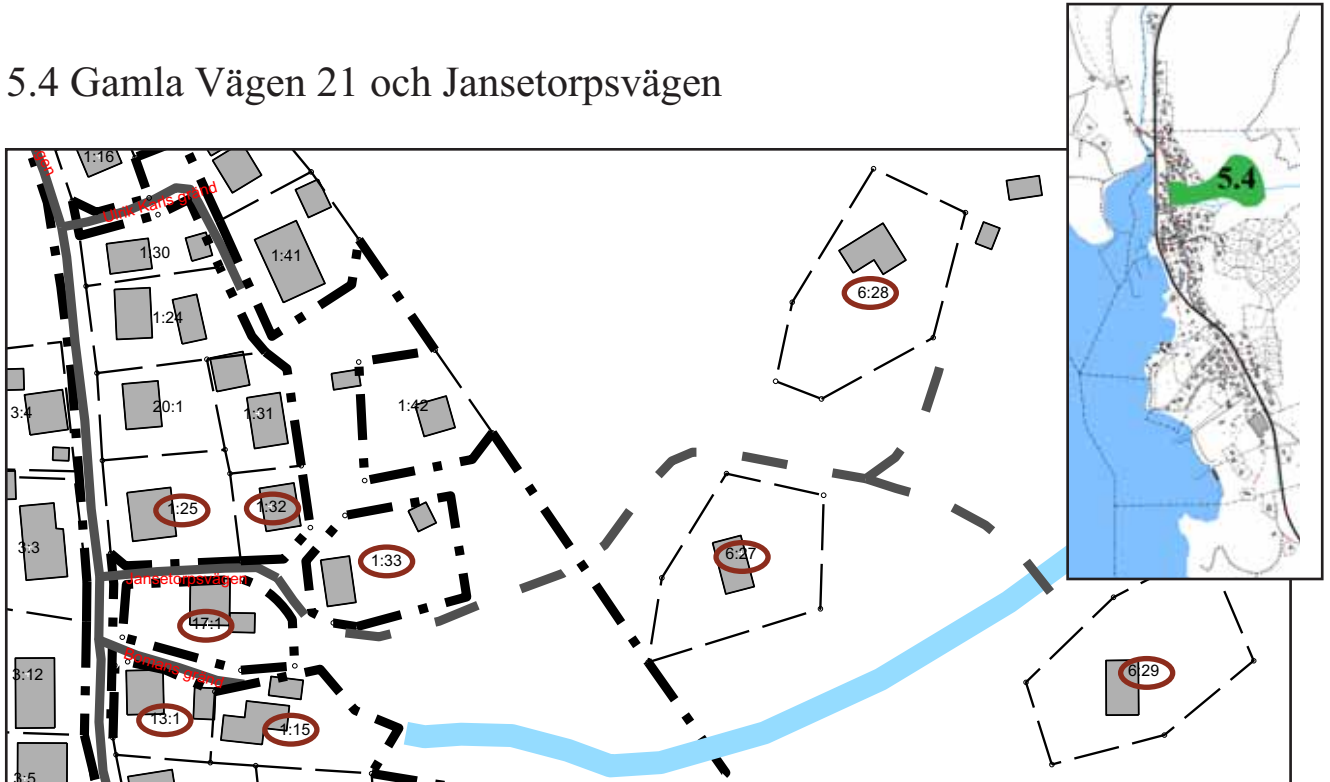
Beskrivning: Bostadshus i 1½ plan i dubbel bredd med timmerstomme. Huset står på en stengrund som är putsad och målad vit. Fasaden är klädd med gul locklistpanel som avslutas uppåt mot en profilerad list. Fönstren är sidohängda, kopplade tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fönstren är parställda på västra fasaden samt i södra gaveln. I den gaveln sitter även nyare triangulära gavelsidfönster med spröjsar samt ett triangulärt nockfönster med spröjsar. På norra gaveln sitter ett treluftsfönster med spröjsar samt två triangulära gavelsidfönster. Såväl fönster som foder är vita. Vindskivorna och takfotslisten är figursågade och vitmålade. På taket ligger enkupiga tegelpannor. Uthuset är byggt med regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med röd locklistpanel och fönstren är tvåluftsfönster med tredelade bågar. Vindskivorna och takfotslisten är figursågade och vitmålade. På taket ligger enkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, de rena takfallen, fönstrens utformning och placering, de figursågade snickerierna.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

5.4 Gamla Vägen 21 och Jansetorpsvägen

Arendal 13:1 (15)

Gamla vägen 21

Byggår: 1877

Historia: På platsen låg sannolikt ett av de äldre husen i Sannäs. Uppgifter finns från 1723 då Jöns Torsson från Lindön gifte sig med Sigrid Jönsdotter från Lilla Arendal. Från 1844 användes detta hus som magasin av handlare Lundgren i grannhuset på andra sidan Gamla vägen (Sannäs 3:12, nr 49). 1877 byggdes sedan ett nytt hus på platsen, ägare var Anders Larsson som då ägde Sannäs 3:12. Han hyrde ut huset till flera olika familjer från 1863 till 1885. Under 1930-talet drevs pensionat i huset och sedan stod det tomt några år. Efter försäljning 1960 gjordes en större renovering av huset av de nya ägarna. Uthuset som ligger bakom huset, åt öster, var vid inventeringen 1973, vitmålat och hade eternit på taket.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset är i dubbel bredd med timmerstomme. Grunden består av tuktad fältsten. Fasaden har förhöjt väggliv och är klädd med grön locklistpanel med åslist. Fönstren är av varierande ålder och stil. På framsidan är fönstren jämnt fördelade över fasaden. De är korspostfönster med fyra öppningsbara lufter. De nedre bågarna är indelade i två delar med spröjsar. På baksidan sitter trelufts-fönster utan spröjsar, samt två mindre ospröjsade fönster. I gavelröset sitter tvålufts-fönster med tredelade bågar. I var gavel sitter gavel sidofönster med spröjsar. Fodren är mycket

utsmyckade med korsande gröna bågar i överstycket och figursågade understycken (hjärtan på rad) Överstycket har också konsoler. Såväl fönstren som fodren är vita. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är figursågade och vitmålade.

Uthuset har pulpettak, spritputsad grund och grön locklistpanel. Husets trädgård ligger framför och söder om och avgränsas mot Gamla vägen med ett staket.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, de rena takfallen, fönstrens utformning och placering. fodren med sina iögonfallande utsmyckning, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till mycket stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett mycket stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I

Arendal 1:15 (16)

Bomans gränd 1

Byggår: 1867

Historia: 1867 bosatte sig strandsittare Olaus Olsson med familj och 1871 flyttar även strandsittare Anders Bernhard Persson med familj in. Båda familjerna tycks ha bott i detta lilla hus samtidigt. 1900 bor Anders Bernhards hustru Mariana Håkansdotter (Mariana vid Bäckén) ensam kvar i huset. Huset byggdes till med en förskjutet huskropp 1937 som förlängdes 1972. Huset var 1973 vitmålat.

Beskrivning: Litet bostadshus i 1 plan med två huskroppar förskjutna till varandra. Det äldre huset har timmerstomme och stengrund. Den nyare huskroppen är byggd med regelstomme. Båda huskropparna har vit locklistpanel med åslist. Fönstren är två- och trelufts-fönster med tredelade bågar. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner och husets enkla tidstypiska utformning.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 17:1 (13)

Jansetorpsvägen 2

Byggår: 1861

Historia: Förste ägare var smeden Anders Johansson med hustrun Anna Maria Svensdotter. På foto från 1960-talet kan man se att fönstren hade ospröjsade två- och trelufts-fönster. Altanen har tillkommit någon gång efter 1973.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Grunden består av tuktad fältsten. Fasaden har lågt väggliv och är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är nya sidohängda, kopplade två- och trelufts-fönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är blå. På taket ligger enkupiga tegelpannor. Taket har litet överhäng och vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade. Entrédörren är på husets baksida och är en modern, isolerad dörr med kvadratisk snedställt fönster. På husets framsida, åt väster är en altan byggd som sträcker sig över halva huset.

På baksidan huset, åt öster ligger ett uthus med pulpettak sammanbyggt med huset. Dess fasad är klädd med vit locklistpanel och de två dörrarna är blåmålade bräddörrar.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, stengrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men byggnaden präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 1:33 (14)

Jansetorpsvägen 4

Byggår: 1860

Historia: Huset förste ägare var trädgårdsmästare Abraham Andreasson som flyttade till Sannäs från Kville. Huset har tidigt blivit förlängt, med en lägre tillbyggnad som någon gång efter 1973 har införlivats i huset. Huset hade tidigare inget taköverhäng. Överhänget har tillkommit vid senare renoveringar efter 1973. 1973 hade huset även liggande panel på södra gaveln. Förstukvisten hade vid samma tidpunkt samma bredd som trappan. På foto från början av 1900-talet gick trappan längs med huset åt söder istället för rakt fram och förstukvisten hade lövsågerier. Huset används från 1986 som fritidsbostad. Den senaste ombyggnaden skedde 1999. Det finns ett mindre uthus på fastigheten som byggdes 1954.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Grunden består av kvaderhuggen granit. Fasaden har

lågt väggliv och är klädd med vit locklistpanel med åslist. På gaveln har man delat av fasaden med en gördelgesims. Fönstren är nya sidohängda, kopplade tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodrens understycke är figursågat men i övrigt är fodren enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är figursågade i samma stil som foderunderstycket. Entrén är via förstukvisten på husets framsida, åt väster. Ytterdörren är en ny, isolerad dörr med snedställd grönmålad panel. Trappan är gjord av granitsten. På husets norra hörn är en altan inbyggd under taket. Trädgården är uppbyggd med en mur av granitsten, byggd någon gång under första hälften av 1900-talet. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor.

Uthuset är byggt med regelstomme och med en grund av betongblock.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens utformning, granitgrunden, fasadens låga väggliv.

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 6:27 (80)

Jansetorpsvägen 3

Byggår: 1960-tal

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad.

Beskrivning: Bostadshus liggande på berget ovanför Sannäs, i 1 plan med regelstomme och granitgrund. Fasaden är klädd med röd locklistpanel med enkel locklist. Fönstren är sidohängda, kopplade två- och treluftsfönster utan spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. På husets västra sida finns en överbyggd altan och på östra sidan finns en tillbyggd snedtäcka, byggd under senare tid, med betonggrund och nyare tvåkupiga tegelpannor på taket. Strax bredvid bostadshuset ligger ett äldre uthus med pulpettak som står på granitplintar och vars fasad är klädd med röd lockpanel.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner samt enkla tidstypiska utformning.

Motivering: Byggnaden är ett välbevarat exempel på 1960-talets fritidshus.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:28 (79)

Jansetorpsvägen 5

Byggår: 1960-tal

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad.

Beskrivning: Bostadshus liggande på berget ovanför Sannäs, i 1 plan med regelstomme och granitgrund. Huset har två huskroppar som ligger i vinkel till varann. Fasaden är klädd med röd fjällpanel. Fönstren är sidohängda, kopplade tvålufts-fönster utan spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger enkupiga äldre tegelpannor. Till fastigheten hör även två uthus och ett utedass.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner samt enkla tidstypiska utformning.

Motivering: Byggnaden är ett exempel på 1960-talets fritidshus.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:29 (78) - "(Sör)Dammen"

Jansetorpsvägen 7

Byggår: 1960

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad och renoverades/ byggdes om 1974. Till fastigheten hör också en liten gäststuga byggd 2008.

Beskrivning: Bostadshus liggande på berget ovanför Sannäs, i 1 plan med regelstomme och en låg sockel av sten. Fasaden är klädd med röd locklistpanel med enkel locklist. Fönstren är sidohängda, kopplade, två- och trelufts-fönster utan spröjsar. På taket ligger nya tvåkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner samt enkla tidstypiska utformning.

Motivering: Byggnaden är ett exempel på 1960-talets fritidshus.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:25 (12)

Jansetorpsvägen 1

Byggår: 1873

Historia: Huset uppfördes för skepparen August Engelbrekts-son som 1874 flyttade från Lur med sin familj. 1900 bodde endast hans hustru Johanna Lisa kvar i huset. Strax efter år 1900 flyttar Karl Skog med familj in.

1973 låg det tvåkupiga tegelpannor på taket.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Grunden består av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist som avslutas uppåt mot en profilerad list. Fönstren är parställda mot gatan. Det är sidohängda, kopplade tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På båda gav-larna sitter kvadratiske gavelsidofönster och nockfönster med spröjsar. På taket ligger enkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla och oprofilerade och täckta med plåt. På baksidan, åt öster finns det en förstukvist med lövsågerier.

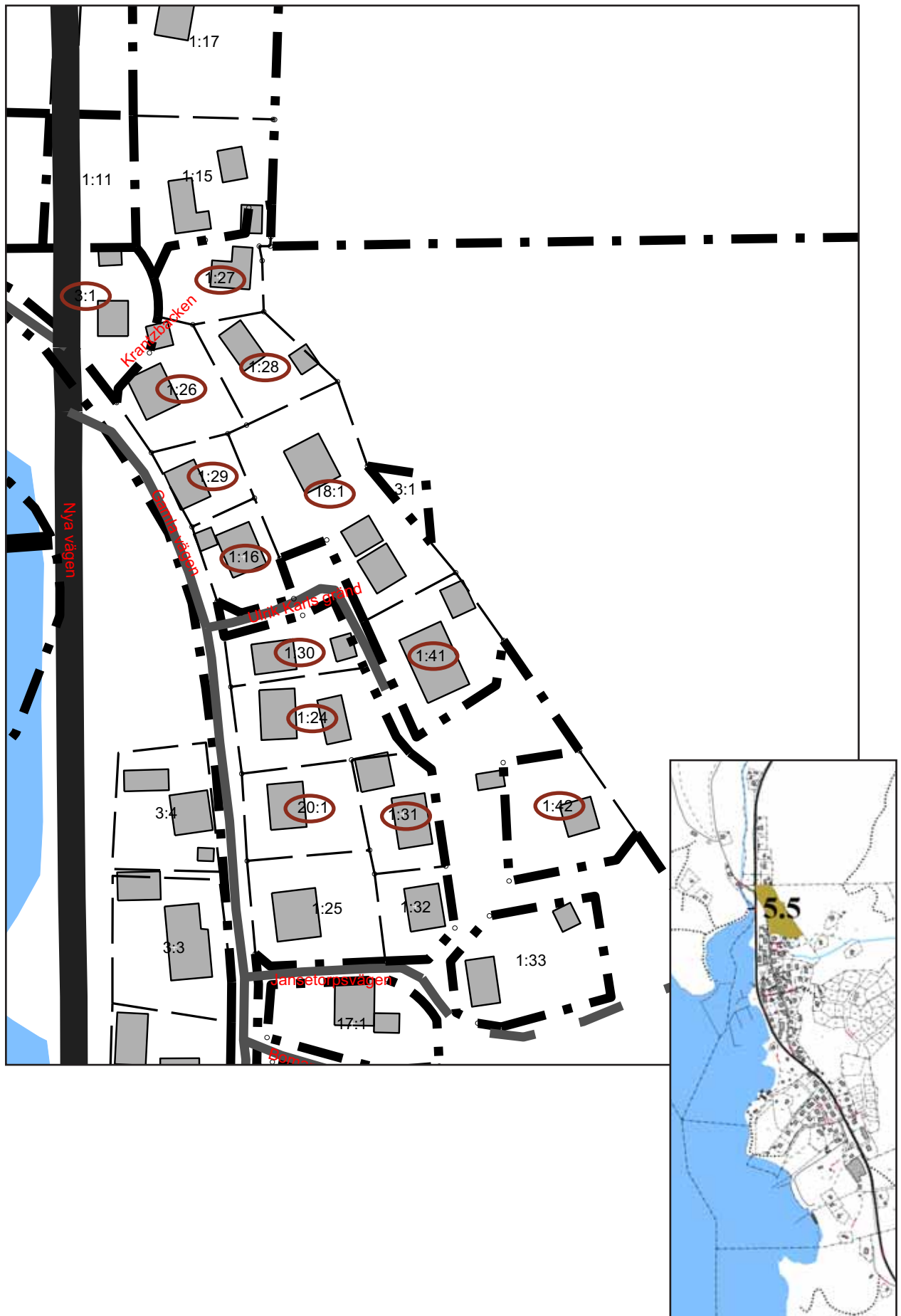
Värde att bevara: Husets volym och proportioner, de rena takfallen, husets enkla utformning, fönstren och den parställda placeringen mot gatan, förstukvisten, stengrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

5.5 Gamla vägen 23-31 (östra sidan), Ulrik Karls gränd och Krantzebacken

Arendal 20:1 (11)

Gamla vägen 23

Byggår: 1875

Historia: Huset byggdes då snickaren Abraham Lantz flyttade hit. Omkring 1900 flyttade norrmannen Anton Olsén in med sin familj i huset. 1958 köpte bibliotekarien Karin Olsson och hennes man Fritz (stenhuggare) huset. De renoverade huset samma år. Det finns ett foto på huset från 1905. Huset hade då fönster parställda mot gatan, tvåluftsfönster med tredelade bågar. Huset hade också kvadratiska gavelsidofönster. Takfotslisten var figursågad. Trädgården var omgiven av en häck liksom idag och utmed gatan fanns en mur byggd av natursten. Till fastigheten hör även en gäststuga, byggt 2006, samt ett förråd.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med källare. Huset har en stomme av stående plank. Fasaden är klädd med vit aluminiumplåt från 1958, liggande i gavelröstena. Grunden består av kvaderhuggen granit. Fönstren är sidohängda, koplade två- och treluftsfönster utan spröjsar. Fodren är enkla, oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Taket har ett litet överhäng. Gäststugan är byggd med regelstomme på en gjuten betongplatta. Förrådet är byggt med stolpverk på en stengrund. Utmed gatan är en mur av kvaderhuggen granit uppbyggd för att jämna ut trädgården.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, de rena takfallen, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till någon del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär men byggnaden präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar. Huset har ett visst miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 1:24 (10½)

Gamla vägen 25

Byggår: Troligen 1881

Historia: Husets förste ägare var strandsittaren Otto Larsson som flyttade hit från Lilla Arendal. 1886 utvandrade han och hans familj till Amerika och strandsittaren Vilde Mino Gustafsson tog över huset tillsammans med sin far och sina syskon 1888. Familjen bodde kvar till 1913 då stenhuggare Erik Johansson tar över. Senare köper Ernst Pålsson huset och öppnar diversehandel i källaren och bensinförsäljning utanför. 1936 flyttade han sin affär till fastigheten Sannäs 3:5 (nr 48) och lät

istället inreda lägenheter i hus nr 10½ som han hyrde ut. På foto från 1905 kan man se att runt huset var det tätt med träd samt en stengärdesgård. Fasaden var då vit och fönster och foder var av en mörkare kulör. På 1930-talet var fönster och foder vita och fasaden lite mörkare. 1978 gjordes en omfattande renovering av dåvarande ägare som använde huset som fritidsbostad. En period har huset använts som åretruntbostad men fungerar återigen som fritidsbostad. Huset hade vid inventeringen 1973 enkupiga tegelpannor. Gäststugan som ligger bakom huset har ursprungligen varit ett stall och redskapsbod. Dess byggår är okänt men det renoverades 1976 samt 2005. Vid 1973 års inventering var det rödmålat.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset har timmerstomme och hög grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist som avslutas uppåt mot en profilerad list. Fönstren är sidohängda, kopplade tvåluftsfönster med tredelade bågar. Även källaren har likadana fönster. På gavlarna sitter kvadratiske gavelsidofönster och på taket sitter ett takfönster. Fodren är blåmålade och profilerade. I källaren sitter en panelklädd blåmålade dörr. Det ligger tvåkupiga tegelpannor på taket. Såväl vindskivorna som takfotslisten är figursågade och vitmålade.

Gäststugan har trästomme, vit brädfodring och enkupigt tegel på taket.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, de rena takfallen, fönstren och dess placering, de profilerade fodren och de figursågade snickerierna, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till mycket stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett mycket stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I

Arendal 1:30 (10)

Ulrik Karls gränd 1

Byggår: 1860

Historia: Huset förste hyresgäst var sjömannen Abraham Andersson. Ägare till huset tycks vara handlare Anders Larsson i hus nr 49 (Sannäs 3:12). Det var vanligt vid denna tid att handlarna i Sannäs ägde flera hus då de fick ta dessa i gäld på grund av skuldsättning i affärerna. Efter att ett flertal olika familjer bott i huset verkar de stå tomt mellan 1912-1914. 1915 flyttade skräddare Vilhelm Teodor Cederskog med familj in och huset har sedan gått i arv. Idag fungerar huset som fritidsbostad. Huset byggdes om 1955. På foto från 1950-talets mitt kan man se att huset hade en liten förstu mitt på långsidan åt norr. Huset

hade då också fönster med tredelade bågar. Sedan inventeringen 1973 har entrén på östra gaveln tillkommit, tidigare var det endast ett litet fönster där (troligen till ett badrum). Till fastigheten hör också ett uthus, byggt 1860. Det har tidigare inrymt utedass och vedbod.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare och timmerstomme. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist och enkel list. Grunden består av såväl huggen granit som betongblock. Grunden är putsad och målad gråblå. Fönstren är sidohängda, kopplade två- och treluftsfönster utan spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren blå. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Taket har ett mycket litet överhäng, vindskivorna är oprofilerade och vitmålade. Huset har två entréer, en på östra gaveln med ett litet sadeltak över, samt en i en tillbyggnad åt norr, med flackt tak belagt med plåt. Uthuset har pulpettak och är byggt med stolpverk på en granitgrund. Fasaden är klädd med vit locklistpanel.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, husets enkla utformning.

Motivering: Byggnaden har till någon del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär men byggnaden präglas ändå något av sentida ombyggnader/reoveringar. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II-III

Arendal 1:31 (11½)

Ulrik Karls gränd 3

Byggår: 1888

Historia: Huset byggdes av Alfred Abrahamsson, son till trädgårdsmästare Abraham Andreasson i Arendal 1:33 (nr 14). Huset byggdes om 1964. Innan var det ett traditionellt bohuslänskt dubbelhus. Bland annat så förlängdes huset åt norr och en balkong byggdes ovanpå en del av tillbyggnaden. Idag är balkongen borttagen och den delen är inbyggd i huset. Vid inventeringen 1973 var huset gult.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Huset står på en grund av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit fasadplåt. Fönstren är sidohängda, kopplade två- och treluftsfönster utan spröjsar. Fönsterbågarna är gröna och karmarna vita. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna och takfotslisterna är figursågade och vitmålade. Till fastigheten hör också ett garage och en vedbod.

Värde att bevara: De figursågade snickerierna, stengrunden.

Motivering: Byggnaden har till någon del bibehållit sin tidsty-

piska ursprungskaraktär men byggnaden präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:32 (51)

Ulrik Karls gränd 5

Byggår: 1878

Historia: Huset är byggt av Alexander Johansson. Efter hans död 1881 flyttade stenkörare David Fredriksson med familj in. Samtidigt bodde Alfred Teodor Olofsson med familj i huset. En son till David, Karl Alfred Fredriksson, mer känd i samhället som Ulrik-Karl bodde i huset. Idag används det som fritidsbostad.

Huset har inte förändrats så mycket sedan inventeringen 1973. Då låg entrén i en tillbyggd förstu mitt på husets baksida och på var sida sitter ett fönster. Vid något tillfälle har man tagit bort det ena fönstret helt och öppnat upp det andra fönstret och flyttat dit entrédörren. Den tidigare förstun har förändrat funktion, troligen badrum.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Huset står på en grund av tuktad fältsten. Fönstren är sidohängda, kopplade, tvåluftsfönster både med och utan spröjsar. Fodrens sidostycken är figursågade, över- och understycken är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren bruna. I södra gaveln sitter triangulära gavelsidofönster samtnockfönster samtliga med spröjsar. På taket ligger tvåkupiga pannor. Takfotslisten och vindskivorna är figursågade och vitmålade. Entrén är på husets östra sida och ytterdörren är en modern isolerdörr med ovalt fönster. På samma sida är också en tillbyggnad med sadeltak. På norra sidan av huset finns två tillbyggnader med pulpettak som båda är sammanbyggda med bostadshuset.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens parställda placering, de figursågade snickerierna, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men byggnaden präglas ändå något av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 1:42 (77)

Ulrik Karls gränd 6

Byggår: 1960

Historia: Huset är byggt som fritidsbostad och används så även idag. Huset byggdes om under början av 2000-talet och fick då ett radikalt förändrat utseende. Innan var huset en typisk 1960-tals sommarstuga. Det var då ett litet hus med ospröjsade enluftsfnster och skärmtak över entrédörren på framsidan.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist som avdelas på gaveln med en gördelgesims med tandsnittsfris. Fönstren är nya sidohängda, kopplade korspostfnster med fyra lufter. Fodren är enkla och oprofilerade, men understycket är figursågat. Fönstren är gråmålade och fodren är vitmålade. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är figursågade och vitmålade. Taket har ett stort överhäng och figursågade tak-tassar. Entrén går via en förstukvist med högt placerat sadeltak och svarvade pelare.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar. Huset har fått en helt egen stil, en blandning av bohuslänska traditioner och nyare stilar/material. Huset har bland annat en högre takvinkel än traditionellt.

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 1:41 (76)

Ulrik Karls gränd 4

Byggår: 1988

Historia:

Beskrivning: Bostadshus med souterängvåning med garage i bottenvåningen. Huset har regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med ljusgrå lockpanel. Fönstren är enluftsfnster utan spröjsar. Fodren är enkla. Fönster och foder är vitmålade. På taket ligger bruna betongpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 18:1 (56)

Ulrik Karls gränd 2

Byggår: 1913 (1902 enligt Tanumsinventeringen)

Historia: Huset byggdes av Johan Magnusson och var ritat av Johans svåger konstnären Nils Larsson. Det påstås att han fått idén till det halvvalmade taket av det höga berget bakom huset, som också har ett likartat utseende. I början av 1950-talet totalrenoverades huset, bl a fick huset ny källare. 1981 såldes huset till fritidsboende.

Till fastigheten hör även ett garage samt ett uthus som först varit smedja och senare blev en verkstad där det tillverkades balettskor. Garaget är byggt efter 1973. Verkstaden hade 1973 även ett trelufts-fönster med spröjsar på södra gaveln.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med trästomme. Grunden består av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel. Fönstren är två- och trelufts-fönster utan spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger enkupiga tegelpannor. Taktassarna är figursågade. Vindskivorna är enkla och oprofilerade samt vitmålade. På södra gaveln sitter kvadratiska gavelnsidofönster.

Uthuset som tidigare inrymde balettskotillverkning ligger i södra delen av tomten och är byggd med trästomme på en låg sockel. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är sidohängda, enkelglas tvålufts-fönster med tredelade bågar. På taket ligger röda betongpannor. Garaget är byggt med regelstomme på en betonggrund. Fasaden är klädd med vit locklistpanel. Garageporten är en bred modern port.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, dess tidstypiska takutformning, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men präglas ändå något av renoveringen på 1950-talet. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II-III

Arendal 1:16 (9)

Gamla vägen 27

Byggår: 1851

Historia: De första som bodde i huset var strandsittaren Johannes Olsson och hans hustru Johanna Maria Olsdotter. Huset såldes på auktion och renoverades 1899-1900. Idag används huset som fritidsbostad. Till fastigheten hör även ett uthus byggt omkring 1985. Vid inventeringen 1973 hade huset en li-

ten byggnad på norra gaveln med pulpettak, troligen ett utedass. Det är borta idag. Fönstren var vid samma tidpunkt målade i en mörkare kulör.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Huset står på en grund av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är sidohängda, kopplade tvålufts-fönster med tredelade bågar. Fodrens sido- och överstycken har kannellyrer och under nederstycket sitter en rundbågefris. Såväl fönster som foder är vitmålade. På västra fasaden är fönstren parställda. De vita vindskivorna är figursågade. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Entrén ligger på östra sidan av huset och har en förstukvist med sadeltak, figursågad takfotslist, vindskivor samt lågt figursågat räcke. Uthuset är byggt med regelstomme på stenplintar. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist och på taket ligger tvåkupiga tegelpannor.

Gången upp till entrén är belagd med knott. Trädgården är avgränsad mot Gamla vägen med en stenmur och häck.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, dess enkla och mycket tidstypiska utformning, de rena takfallen, fönstrens utformning och den parställda placeringen, de figursågade vindskivorna, de profilerade fönsterfodren, förstukvistens utformning, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till mycket stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett mycket stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I-II

Arendal 1:29 (6)

Gamla vägen 29

Byggår: 1863-64 (1863 står inristat i taket).

Historia: Den förste som bodde i huset var strandsittaren Andreas Johansson Häll som bodde här till sin död 1910. Under hans tid var det ofta flera personer inneboende i huset. Gunnar Olausson bodde i huset mellan 1919 och 1996. Mellan 1924 och 1932 hyrdes det nordvästra rummet på 9kvm (3x3m) ut. Från 1996 används huset som fritidsbostad. 1997-98 renoverades huset. Huset finns med på en målning av Nils Larsson från 1887 och man kan se att huset inte förändrats mycket sedan dess, med undantag av fasadens kulör som då var röd.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Huset står på en grund av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är parställda mot gatan och är nyare sidohängda, kopplade, tvålufts-fönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl

fönster som foder är vita. Huset har knutlådor i södra hörnen, samt ett par meter in från det nordvästra hörnet. Förlängningen av huset kan ha utgjorts av en svale som endast haft glespanel. Kan ha tillkommit vid byggåret eller senare. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Taket har inget överhäng. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade. Huset ligger tätt intill vägen och har endast en liten trädgård avgränsad med häck söderut.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner samt enkla och tidstypiska utformning. Fönstrens utformning och placering, det låga vägglivet, det obefintliga taköverhänget, de rena takfallen, stengrunden. Att huset finns väl dokumenterat och med samma karaktär som på Nils Larssons målning.

Motivering: Byggnaden har till mycket stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett mycket stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I

Arendal 1:26 (4)

Gamla vägen 31

Byggår: Troligen slutet av 1700-talet.

Historia: Detta hus eller en föregångare kan spåras tillbaka till slutet av 1700-talet, då änkan Sigrid Månsdotter och hennes son bodde i huset. Omkring 1802 flyttade Sigrids bror, Anders Dysseldorf Månsson, med familj in. Sonen Jonas Dysseldorf blev soldat på Knäm 1811 och får då namnet Lantz. Han blev förfader till släkten Lantz på Resö, Rossö och Sannäs.

Ett flertal olika familjer bodde i huset. Det var periodvis en lägenhet i vardera gaveln. Från 1970-talet används huset som fritidsbostad. På en målning av Nils Larsson från 1887 så har huset en förstu/ett bislag med en trätrappa på husets västra sida. Det är också målat rött. Vattnet går upp till husen och det finns ingen trädgård på framsidan. Vid inventeringen 1973 hade huset två större treluftsfönster och ett tvåluftsfönster, alla utan spröjsar, på husets västra sida.

Beskrivning: Bostadshus i 1½-plan i dubbel bredd med timmerstomme. Huset står på en grund av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Den avslutas uppåt mot en profilerad list och en bred bräda. Fönstren är pivothängda och är parställda mot gatan. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är blå. På gaveln mot söder sitter ospröjsade kvadratiska gavelnsidofönster. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Taket har litet överhäng. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner samt enkla

utformning, de rena takfallen, stengrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär men har ändå präglats något av sentida ombyggnader/renoveringar. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 1:28 (5)

Krantzbacken 3

Byggår: 1860

Historia: Sannolikt uppfördes detta hus för rotebåtsmannen Johannes Spindel då han flyttade med sin familj från Gulhällan 1860. Vid inventeringen 1973 hade huset en snedtäcka där huset idag har en tillbyggnad med sadeltak.

Beskrivning: Bostadshus i 1plan i enkel bredd med timmerstomme i den äldre delen och regelstomme i den yngre delen. Grunden består av tuktad fältsten samt putsad betong. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med enkel oprofilerad list. Fönstren i den äldre delen är sidohängda, äldre fönster med tredelade bågar. I den nyare delen sitter ospröjsade enlufts-fönster. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är blå. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor respektive röda betongpannor.

Värde att bevara: Husets volym och enkla utformning, de äldre fönstren, stengrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär men har ändå präglats något av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II-III

Arendal 1:27 (2)

Krantzbacken 5

Byggår: Troligen omkring 1865

Historia: Huset är troligen byggt 1865 då båtsman Spindels änka flyttade hit från Arendal 1:28 (nr 5). 1920 gjordes en uppmätning av huset av H. Carlheim-Gyllensköld. Ritningarna finns på Historiska museet i Göteborg. Huset har byggts om och till vid ett flertal tillfällen. Huset var vid uppmätningstillfället ett enkelhus med ett rum och ett kök, ingången var på norra

gaveln. På foto från 1929 var huset förlängt med en förstu.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med källare? Huset är tillbyggt med en vinkel framåt. Fasaden är klädd med vit locklistpanel?. Fönstren är ospröjsade enlufts-fönster. På taket ligger betongpannor?

Värde att bevara: Husets volym och enkla utformning, de äldre fönstren, stengrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Sannäs 3:1 (3) - "Krantzestugan"

Krantzbacken 1

Byggår: 1700-tal

Historia: Huset är antagligen ett av det äldsta husen i Sannäs. Den förste kände personen som bodde här var Jacob Olsson Skön som 1788 kom hitflyttande från Klovan under Mjölkeröd. Flera olika familjer bodde i huset under 1800-talet. 1910 flyttade stenhuggaren och stenköraren Karl Johan Danielsson Krantz med familj in. Han bodde i huset till sin död 1951. 1920 gjordes en uppmätning av huset av H. Carlheim-Gyllensköld. Ritningarna finns på Historiska museet i Göteborg. Då bestod huset av ett rum, en kammare och kök med öppen eldstad. Det hade då också en förstukvist åt väster. Huset finns med på Nils Larssons målning från 1887 och då är huset vitmålat och snedtäckan är röd. Idag används huset som fritidsbostad. Det har vid något tillfälle fått högre väggliv.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan i enkel bredd med timmerstomme. Grunden är mycket låg och består av sten. Fasaden är klädd med rödmålad masonit med locklist. Den avslutas uppåt mot en bred bräda. Fönstren är sidohängda tvålufts-fönster med tredelade bågar. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Taket har mycket litet överhäng. På husets östra sida är en snedtäcka tillbyggd. Den har vit brädpanel.

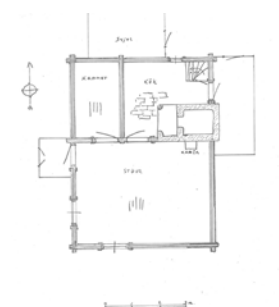
Värde att bevara: Husets volym och proportioner samt enkla tidstypiska utformning, fönstrens utformning och placering.

Motivering: Byggnaden har till mycket stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär, trots förändringar. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett mycket stort miljömässigt värde utmed Gamla och Nya vägen.

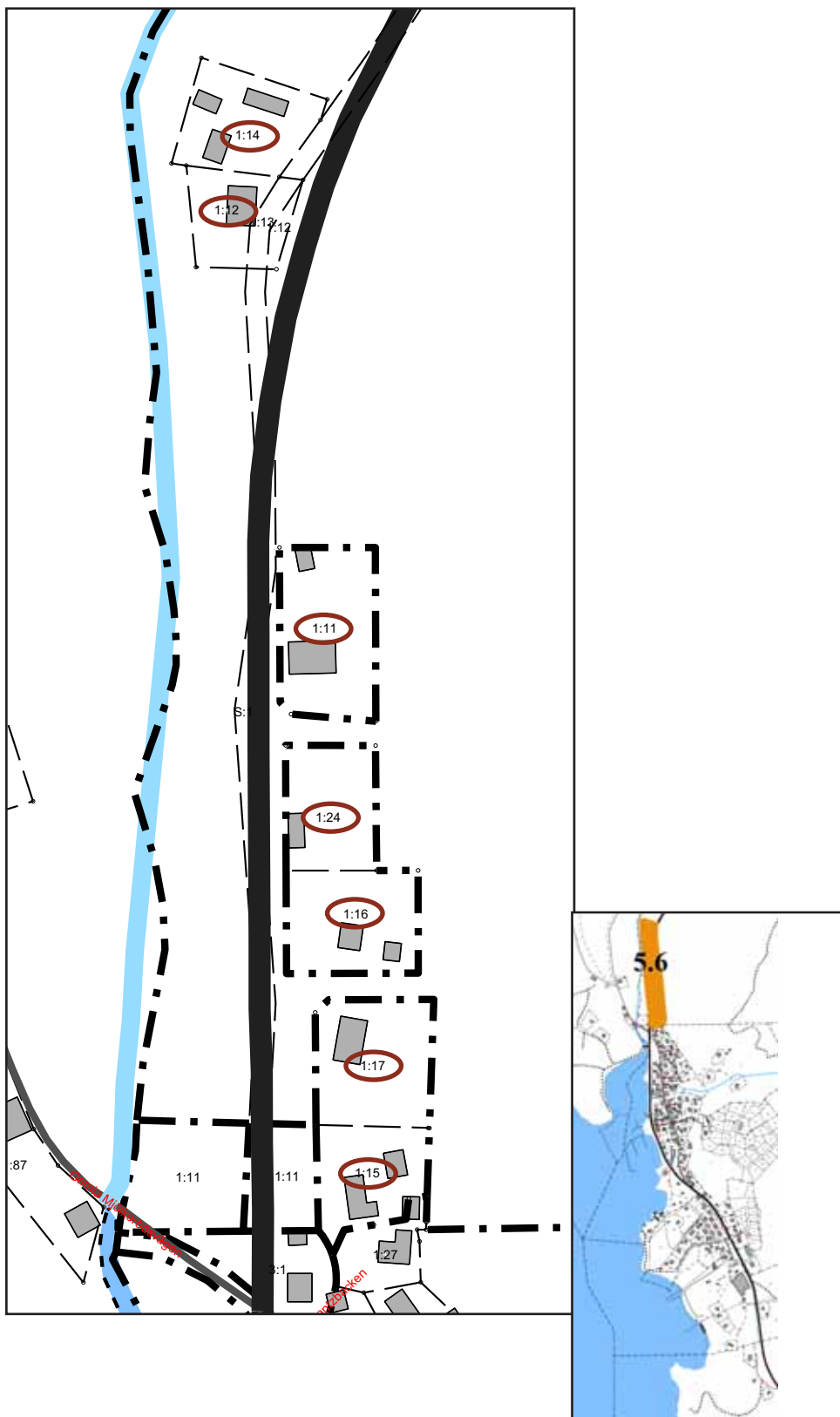
Kulturhistorisk bedömning: Klass I-II

Foto: Lena Pella, våren 2010

5.6 Krantzebacken 7, Nya vägen 72, 45-49 (östra sidan) och 12-14 (västra sidan)

Tanums Bräcke 1:15 (73)

Krantzebacken 7

Byggår: 1880-90

Historia: Huset som tidigare var ett enkelhus, flyttades av Johan Börjesson till platsen, antagligen från Tova. Huset finns med på Nils Larssons målning från 1887 (se sidan 14) och då är huset rödmålat. 1920 sålde denne huset och de nya ägarna byggde till huset med en vinkel, där köket finns idag. Vid senare tillfälle har även en liten hall och badrum byggts till. På norra gaveln var det förut två tillbyggnader, ett trapphus samt en förstu med pulpettak. Någon gång efter 1973 har de tillbyggnaderna införlivats i huskroppen. 1973 hade huset tvåluftsfönster med tredelade bågar och fasaden var gul. På taket låg vid samma tidpunkt sk norskt tegel med speciella telgelpannor för takfoten.

Huset används idag som fritidsbostad. Strax nordost om huset ligger ett litet uthus.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan i enkel bredd med två huskroppar i vinkel. Huset är byggt med timmerstomme. Grunden består av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel. Fönstren är ospröjsade enluftsfönster. Fodren är enkla och oprofilerade. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner.

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: III

Tanums Bräcke 1:17 (72)

Nya vägen 72

Byggår: 1955

Historia: Huset byggdes med färdiga element för att användas som fritidsbostad. Det byggdes om senast 1984.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan byggd med regelstomme. Huset står på en grund av betongblock och fasaden är klädd med brunmålad locklistpanel. Fönstren är ospröjsade enluftsfönster och på taket ligger svart tegelimiterande plåt. Det finns även en friggebod på fastigheten.

Värde att bevara: Husets tidstypiska utformning.

Motivering: Huset är ett välbevarat exempel på fritidshus från 1950-talet.

Kulturhistorisk bedömning: -

Tanums Bräcke 1:16 (71)

Nya vägen 45

Byggår: 1960

Historia: Huset byggdes för att användas som fritidsbostad och används så även idag. Det finns även en friggebod på fastigheten som byggdes 1986, samt ett utedass byggt 1976.

Beskrivning: Litet fritidshus byggt i 1960-talstappning med regelstomme och betonghålstén som sockelmaterial. Fasaden är klädd med gröngrå eternit och på taket ligger korrugerad eternit. Friggeboden som fungerar som gäststuga har regelstomme och står på gjutna betongplintar. Dess fasad är klädd med stående brun panel. På taket ligger tjärpapp.

Värde att bevara: Husets tidstypiska utformning.

Motivering: Huset är ett välbevarat exempel på fritidshus från 1960-talet.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Tanums Bräcke 1:24 (70)

Nya vägen 47

Byggår: I början av 1930-talet, troligen 1936.

Historia: Huset byggdes av Arvid Karlsson Krantz för att användas som bageri. Här bakade han bröd och körde sedan ut det på bygden med cykel. Det byggdes om 1958 och används idag som fritidsbostad. Till fastigheten hör även ett förråd som byggdes 1968.

Beskrivning: Bostadshus i 1plan i enkel bredd med stående plankstomme. Huset står på en grund av huggen granit samt betonghålstén. Fasaden är klädd med gul locklistpanel med enkel, oprofilerad locklist. Fönstren är sidohängda, kopplade tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster och foder är vita. På taket ligger tjärpapp. Förrådet är byggt med regelstomme och på plintar.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens utformning.

Motivering: Huset är relativt välbevarat från tillkomsttiden.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Tanums Bräcke 1:11 (69)

Nya vägen 49

Byggår: 1935

Historia: Denna platsen kallades ursprungligen för Skrommehagen och det hus som fanns här, låg där som det nuvarande garaget är byggt. Det huset revs på 1930-talet. Nuvarande huset som byggdes 1935 såldes till förre ägaren 1956 och de byggde till och om huset. Innan dess hade huset en typisk 1930-talsstil med två- och treluftsfnster utan spröjsar. Huset hade också gavelsido- ochnockfnster. Det renoverades även 1978. Nuvarande ägare köpte huset 2002 och de använder huset som fritidsbostad. Garaget är byggt på 1950-talet.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare och plankstomme. Huset står på en grund av betongblock. Fasaden är klädd med vit fasadplåt samt liggande vit fjällpanel i gavelröstena. Fönstren är dels äldre pivohängda fnster utan spröjsar, dels sidohängda treluftsfnster utan spröjsar. De är blåmålade. Huset är tillbyggt med en huskropp åt öster. På taket ligger betongpannor. Vindskivorna är enkla, oprofilerade och vitmålade. Garaget är byggt med trästomme på en betonggrund. Fasaden är klädd med vit fasadplåt. På taket ligger betongpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Tanums Bräcke 1:14 (68) -Tittut

Nya vägen 14

Byggår: 1939

Historia: Huset uppfördes av Hjalmar Qvick och han bodde där till sin död 1952. Idag används huset som fritidsbostad. 1973 var huset gulmålat. 1998 var tillbyggnaden mindre och hade pulpettak.

Beskrivning: Bostadshus i 1 ½plan. Huset består av en ursprunglig mindre huskropp som är tillbyggd med en större huskropp i vinkel. Fasaden är klädd med blågrå locklistpanel. Fönstren är bland annat ospröjsade tvåluftsfnster. I tillbyggnaden sitter ett glasparti vid en altan. På ursprungsdelens tak ligger tvåkupiga tegelpannor och på den nya delen ligger tegelimiterande svart plåt. Till fastigheten hör även ett uthus, en länga som är av äldre datum än bostadshuset. Grunden består av huggen granit. Fasaden är klädd med röd locklistpanel med enkel, oprofilerad locklist. Fönstren är mestadels ospröjsade tvåluftsfnster. På gaveln sitter ett äldre tvåluftsfnster med tre-

delade bågar. Kring de nyare fönstren sitter vita enkla fönsterfoder, kring de äldre fönstret sitter blåmålade enkla fönsterfoder. På taket ligger korrugerad eternit. Huset har en murad skorsten.

Värde att bevara: Uthusets utformning som låg röd länga.

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär men präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: - (bostadshuset), klass III (uthuset)

Tanums Bräcke 1:12, 1:13 (67) -Tittut

Nya vägen 12

Byggår: 1857

Historia: Omkring 1894 bodde makarna Johan Hilmer och Hulda Gustavsson här. 1903 flyttade Johan Hilmer till U.S.A. Vid inventeringen 1973 var det en köks- eller grovingång med skärmtak på norra gaveln och där entrén är idag satt det ett fönster. Åt väster låg det en enkelt utformad förstukvist. Huset var då målat vitt och på taket låg tvåkupiga tegelpannor. Idag används huset som fritidsbostad. På fastigheten finns också två uthus, ett som fungerar som förråd och vedbod, samt en friggebod byggd 2004.

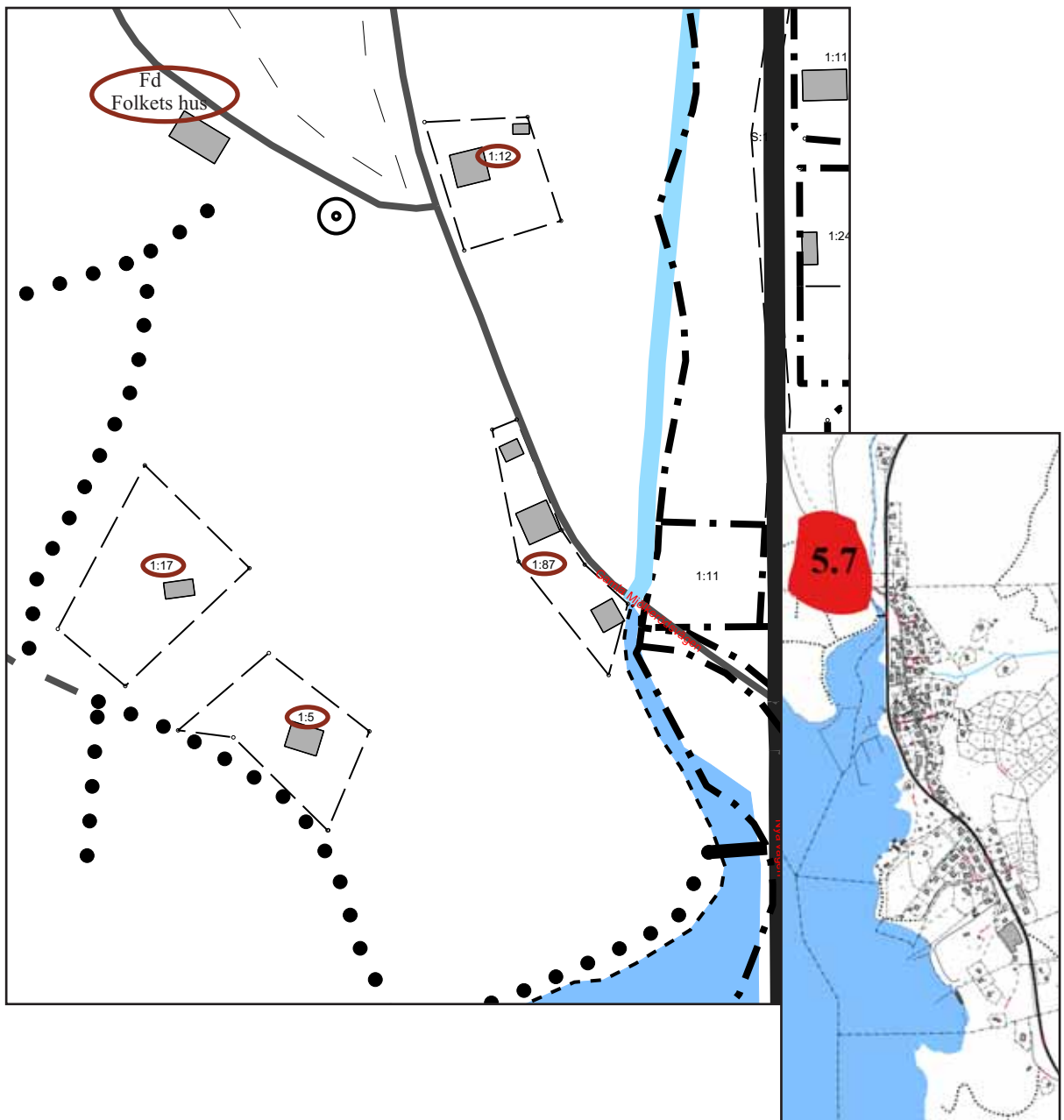
Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Grunden består av huggen granit. Fasaden är klädd med rödmålad locklistpanel med enkla och oprofilerade locklist. Fönstren är sidohängda och kopplade tvåluftsfönster med spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger röda betongpannor. Taket har ett mycket litet överhäng. Entrén ligger på husets östra sida via en förstukvist med svarvat räcke. Till fastigheten hör också en friggebod och ett förråd/vedbod.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär men präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: -

5.7 Mjölkeröd och Gulhälla

Mjölkeröd 1:12 (75) - "Bruket"

Mjölkerödsvägen 3

Byggår: 1961

Historia: Det har funnits bebyggelse på platsen sedan omkring 1770 som fungerat som bostad till de som drev tegelbruket. Tegelbruket låg ungefär 100 m bortom f.d Folkets hus efter vägen mot Gulhällan. Resterna efter detta tegelbruk fanns kvar tills nuvarande vägen mot Gulhällan byggdes. Det gamla bostadshuset revs på 1950-talet.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Grunden är put-

sad betonggrund. Fasaden är klädd med röd fasadtegel. Fönstren är ospröjsade en- och tvåluftsfönster. Några fönster är vita, några fönster är bruna. På taket ligger tvåkupiga takpannor.

Värde att bevara: Husets tidstypiska utformning.

Motivering: Typisk 1960-talsvilla

Kulturhistorisk bedömning: -

Mjölkeröd 1:1 - *fd.Folkets hus*

Mjölkeröds gård 1

Byggår: 1929-30

Historia: Huset byggdes för att fungera som föreningslokal och användes fram till 1960-talet, som möteslokal av föreningen "Sannäs gymnastik och kamratklubb". Huset användes även som festlokal och biograf. Från 1960-talet användes huset som lagerlokal för Sannäs räkor. Därefter har huset stått oanvänt. 1997 överläts byggnaden till nuvarande ägare av de två kvarvarande medlemmarna i SGKK. Huset har under de senaste 20-30 åren förfallit och vandaliserats. Under våren 2009 påbörjades en restaurering med syfte att återställa byggnaden i ursprungligt skick. Fönster och fasad är i gott skick. Den tillbyggda förstun är i sämst skick. En ev. byggnadsminnesmärkning har diskuterats. Såväl interiört som exteriört har huset inte förändrats nämnvärt sedan det byggdes.

Beskrivning: Föreningslokal i 1 plan samt vindsplan, med brutet tak. Huset står på en grund av kvaderhuggen granit. Den tillbyggda förstun står på granitplintar. Fasaden är klädd med slamfärgsmålade, grå, oprofilerade locklistpaneler. Fönstren är sk T-postfönster med ospröjsade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är engelskt röda. Entrédörrarna som sitter i den tillbyggda förstun är dubbla bräddörrar, rödmålade. På taket ligger korrugerad röd plåt. Taköverhänget är litet. Invändigt är väggarna klädd med omålade träpaneler. Det finns en scen, festlokal samt två mindre rum i ena gaveln där det finns en kamin respektive en vedspis. Ovanpå de mindre rummen finns en läktare.

Värde att bevara: Husets volym, proportioner och utformning, fönstren och dess placering, interiörens material och utformning.

Motivering: Huset är mycket välbevarat. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs. Huset är av stort samhällshistoriskt intresse.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I

Mjölkeröd 1:87 (74)

Mjölkerödsvägen 2

Byggår: 1939

Historia: Huset byggdes av Ernst Pålsson. Där fanns från början tre lägenheter om 1 rum och kök vardera. Vid inventeringen 1973 och omkring 1980 enligt foto så hade huset korspostfönster. Till fastigheten hör ett garage som Ernst uppförde och använde som slaktarbod. Det var i detta garage som Sture Bergstedt och Erik Magnusson startade Sannäs räkor 1953. Tre år senare flyttade fabriken till den gamla skolan i Klätta. Till fastigheten hör ytterligare ett friliggande garage.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset är byggt med trästomme, troligtvis plank. Grunden består av mönstrade betongblock. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med oprofilerad locklist. Fönstren är pivothängda och är utan spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är oprofilerade och vitmålade. Taket har taktassar som är enkelt utformade. I källaren finns det ett garage med porten på södra gaveln.

Ett av garagen ligger vid bäcken och består av ett garage med en förrådstillbyggnad. Garaget är byggt av cementblock och tillbyggnaden är byggt av tegel. Garaget har en takbeläggning av röd slätplåt, tillbyggnaden av korrugerad eternit.

Det andra garaget ligger norr om bostadshuset och är byggt med regelstomme och träklädsel och med korrugerad plåt på taket.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/reoveringar. Huset har ett visst samhällshistoriskt värde i och med dess koppling till Sannäs Räkor.

Kulturhistorisk bedömning: -

Mjölkeröd 1:17 (109) - Gulhällan

Gulltjärn

Byggår:

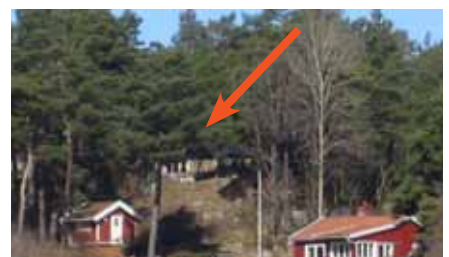
Historia: Huset byggdes för att användas som fritidsbostad.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med liggande fjällpanel.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Mjölkeröd 1:5 (110) -Gulhällan

Gulltjärn 49

Byggår: 1956

Historia: Huset byggdes för att användas som fritidsbostad och används så även idag. Det byggdes om/renoverades 1999.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med grund av betong. Fasaden är klädd med röd locklistpanel, med undantag av en gavel som är klädd med rödmålat tegel. Fönstren är sidohängda, kopplade ospröjsade två- och trelufts-fönster. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

5.8 Gamla vägen 18- 8 (västra sidan), Olle Larssons väg och Nya vägen 41-39

Sannäs 3:4 (52)

Gamla vägen 18

Byggår: 1883 (omkr 1860-talet enl fastighetsägaren, 1900-10 enligt Bohusläns museum)

Historia: Huset byggdes antagligen då August Edvin Johansson flyttade hit 1883. Han flyttade senare till Australien och U.S.A och huset hyrdes ut till olika familjer, tidvis bodde det två familjer samtidigt i huset. 1910 kom Karl Tobiasson till Sannäs och detta hus. Han blev smed för stenhuggarna i samhället och hans smedja låg strax bakom Arendal 1:30 (nr 10). I denna smedja startade Karls son Torvald "Tobis" Tollgren en produktion av balettskor som Anders Henriksson tillverkade och Torvald sålde i Stockholm. "Tobis" var musiker och känd på 1940-50-talen. Tobis har skänkt skulpturen "Nymfen" på torget.

Det finns foto på huset från 1935 och där kan man se att förstuvkisten mot gatan inte fanns vid tidpunkten. Verandan på husets västra sida är tillbyggd på 1950-talet. Uthuset har tidigare inrymt utedass, tvättstuga och vedbod.

Beskrivning: Byggnad i 1½plan i dubbel bredd med stående plankstomme. Huset står på en grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Panelen avslutas uppåt mot en profilerad list. Fönstren är sidohängda, kopplade två- och trelufts-fönster med tredelade bågar. På gav-larna sitter nyare triangulära gavelsidofönster. I södra gaveln sitter också två triangulära nockfönster. Fönsterfodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vitmålade. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. På takfoten sitter en figursågad list. Vindskivorna är oprofilerade och vitmålade.

Uthuset är en länga som ligger i vinkel mot bostadshuset. Det står på en grund med kvaderhuggen granit. Huset har regelmotomme och fasaden klädd med vit locklistpanel med åslist. Det sitter ett tvålufts-fönster på gaveln mot Gamla vägen och två små kvadratiske fönster på gaveln mot vägen. Mot trädgården och bostadshuset sitter tre gråmålade bräddörrar.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstren och dess utformning, de figursågade snickerierna, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men präglas ändå något av sentida ombyggnader/renoveringar. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Sannäs 3:3 (50)

Gamla vägen 16

Byggår: 1878

Historia: Ett annat hus stod på platsen som var byggt ca 1813. Nuvarande hus byggdes av Petter Lantz. 1900 sålde han huset till Carl Andersson och hans hustru Ellen Alfrida. Ellen startade med utdelning av mjölk i Samhället. Mjölken förbeställdes av Sannäsborna och hämtades från Mjölkeröds gård och såldes sedan under 2-3 timmar varje morgon. Efter 1941 fick endast pastöriserad mjölk säljas och Säms Mejeri tog över leveransen och därefter Tanums Mejeri. 1935 hade Ellen låtit bygga en liten bod för försäljningen efter hälsovårdsnämndens påpekande. Omkring 1938 flyttades telegrafstationen i Sannäs till hus nr 50, från Arendal 1:10 (nr17). Den sköttes då av dotter till Carl och Ellen, Gullan Andersson (sedermera gift Sörensson) samt av Aina Törnqvist. 1964 automatiserades Grebbestadsområdet och telegrafstationen lades ner.

1959 genomgick huset en grundlig renovering och byggdes även till. Ett rum togs då i anspråk för en anställd telefonist. Huset lyftes och fick tegelfasad, men stommen är intakt. Huset var innan dess ett traditionellt bohuslänskt dubbelhus med figursågade vindskivor och tvåluftsfönster med tredelade bågar. Till fastigheten hör även ett uthus som tidigare varit en mjölkbod och senare även hyrts ut till sommargäster. Byggåret är osäkert men uthuset byggdes om och till samtidigt som bostads-huset, 1959.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset är byggt med timmerstomme. Grunden består av putsad betonghålstén. Fasaden är klädd med röd fasadtegel. Fönstren är sidohängda, kopplade, ospröjsade en-, två- och treluftsfönster. Fönstren är blåmålade, några vitmålade. På taket ligger enkupiga tegelpannor. Entrén ligger i en tillbyggd del på husets norra sida. Huset har även en entré på husets västra sida och där finns en altan indragen under husets tak.

Uthuset fungerar idag som båtgarage och förråd. Det har timmerstomme och fasaden är klädd med vitmålade masonit samt enkel locklist. På taket ligger enkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden präglas i huvudsak av ombyggnader/renoveringar under 1900-talets mitt.

Kulturhistorisk bedömning: -

Sannäs 3:12 (49)

Gamla vägen 14

Byggår: 1846

Historia: Huset kan vara byggt av handlaren Vilhelm Theodor Lundgren då han kom till Sannäs 1840. Eventuellt kan han ha flyttat in i ett hus som Johannes Olsson d.ä. med sin familj bodde i. Lundgren hade affär i huset och använde huset mittemot som lager. 1866 flyttar Lundgren med sin familj till Göteborg och i hans ställe kommer handlaren och byggmästaren Anders Larsson. Anders Larsson byggde ett nytt hus på andra sidan gatan, Arendal 13:1, (nr 15) som han använde som lager och hyrde ut till olika familjer. Affären var inhyst i det norra gavelrummet, direkt till höger vid entrén i hus nr 49. Den lades ner 1914. På norra gaveln av huset finns en tillbyggnad och där var poststationen mellan åren 1885 och 1965. Postutdelningen skötte av ättlingar till Anders Larsson under hela perioden. Dörren till posten hade vid inventeringen 1973, ett skärmtak.

En son till Anders Larsson och hans hustru Hedda var konstnären Nils Larsson, född 1872 (död 1914). Utmärkande för hans motiv är vardagsmotiv, ögonblicksbilder och porträtt från Sannäs och med många kända Sannäsbor avbildade. Han tillbringade mycket tid i sitt barndomshem i Sannäs och hans ateljé är bevarad på andra våningen.

Till fastigheten hör även ett större uthus i 1½plan. Det har tidigare varit ett magasin som även inrymt stall, verkstad och snickeri. Det byggdes 1872.

Huset används som åretruntbostad.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Planlösningen är enligt ett sk tvåkammarhus, med två kammare på var sida och entré och kök i mitten. I detta hus har däremot köket flyttats till sydvästra kammaren. Huset står på en grund av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med locklister av varierande tidsåldrar, bl a bred med profiler i var kant. Fönstren är korspostfönster med fyra lufter, två nedtill med spröjsar och två upptill, ospröjsade. De är enkelglas med innanfönster. Fönstren som sitter i taklyften är korspostfönster med två lufter. På norra gaveln sitter ett stort kvadratisk fönster med spröjsar. Där sitter också kvadratiske ospröjsade gavelsidofönster. På taket, som har ett mycket litet överhäng, ligger tvåkupiga tegelpannor. Åt väster är en äldre förstu inbyggd i en större förstukvist med sadeltak. Den äldre förstun har lockpanel, den tillbyggda har liggande panel i gaveln och ett räcke med frästa spår. På taket ligger korrugerad plåt. Åt öster, vid husets huvudentré finns en förstukvist med fronton i gaveln och enkla avfasade kolonner. I förstukvisten sitter två likadana dörrar med 8 lika stora speglar där de två översta är glasade. Den ena av dem används som entré. Tillbyggnaden som tidigare inrymde posten är byggd på en granitgrund och har tre enlufts-fönster med spröjsar som bildar romber. Dörren in till tillbyggnaden

är en äldre spegeldörr och har ett överljusfönster med fem små kvadratiska rutor. Trappan är byggd av granitsten. På taket ligger tjärpapp.

Till fastigheten hör även ett större uthus som ligger på tomtens västra sida, utmed Nya vägen. Huset är byggt med stolpverk. Fasaden är klädd med vit locklistpanel samt panel utan locklist. På taket ligger enkupiga tegelpannor. På östra långsidan sitter ett duvslag.

Värde att bevara: Bostadshusets volym och proportioner, de äldre fönstren på nedre plan och dess placering, förstukvisten åt Gamla vägen samt dess pardörrar, den äldre locklisten, utformningen av tillbyggnaden som inrymde posten, uthusets utformning, duvslaget.

Motivering: Huset är mycket väl bevarat såväl interiört som exteriört, med undantag av förstukvisten åt väster och taklyften. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen. Av stort värde är också de båda husens tydliga koppling till handel som alljämnt är avläsbar.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I

Sannäs 3:5 (48) - "Lôdda"

Gamla vägen 12

Byggår: Omkring 1859

Historia: 1859 flyttade handlare Johannes Nilsson från Långekärr i Lurs socken hit. Därför kallades huset ett tag för Långekärrshuset. På senare tid kallas huset för "Lôdda". Efter Johannes och hans hustru Magdalenas död övertog sonen Hilmer Nilsson huset men han bodde i Arendal 1:10 (nr 17) på andra sidan gatan. Istället inrymdes småskolan här tills den nya småskolan byggdes 1911. Efter detta användes huset för olika sammankomster och föreningsverksamhet. Hilmers änka Jenny Nilsson bosatte sig omkring 1930 med sin nye make Olle Larsson i huset och gjorde en genomgripande renovering. Hon byggde till en stor veranda samt gjorde frontespiser på taket åt öster samt en utbyggnad för trappa till övervåningen på husets västra sida. På övervåningen inredde hon två enrumslägenheter som var tänkta att bebos av hennes och Hilmers barn som bodde i U.S.A. På bottenvåningen blev det tre rum och kök. Jenny dog redan 1931 och lägenheterna hyrdes därför ut av hennes änke- man. Caféverksamhet öppnades och drevs av olika hyresgäster under några år. Handlare Ernst Pålsson i hus nr 10½ (Arendal 1:24) köpte sedan huset och gjorde en tillbyggnad längs hela gaveln för att ha till affär. Till att börja med gjorde han en balkong över hela affären men efter en tid bygger han till ovanpå med två stora rum. 1936 flyttade Pålsson in sin affär in i nya tillbygget och där drev han affär till 1966. Under senare delen av 1930-talet användes en Ford skåpbil vid försäljning av kött runt om i bygden. Till fastigheten hör även ett uthus som ligger utmed Nya vägen. Vid inventeringen 1973 var inte huset omgärdat med staket och sådan växtlighet som det är idag. Huset används nu som fritidshus.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med två sammanbyggda huskroppar. Husen är byggda med timmerstomme och står på en grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit respektive gul locklistpanel med åslist. Fasaden på den nyare delen delas av med en gördelgesims. Fönstren på nedre plan är korspostfönster, på andra plan är det i den äldre delen mestadels tvålufts-fönster med tredelade bågar, i den nyare delen är det ospröjsade två- och trelufts-fönster. Alla fönster är äldre. I den äldre delen har huset även mezzaninfönster under takfoten. Fodren är enkla och oprofilerade, överstycket har enkelt utformade konsoler. Fönstren är vita och fodren är bruna, med undantag av södra fasaden på den nya delen där såväl fönster som foder är vita. Dörrarna är äldre spegeldörrar och i den äldre delen är de målade ljus gröna, i den nyare delen är de klarblå. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är bruna och är enkelt profilerade. Knutbrädorna är bruna. På taket till trapphuset åt väster ligger röd slätplåt.

Uthuset har trästomme och röd brädfodring samt enkupiga

tegelpannor på taket. Fönster, foder, vindskivor och knutbrädor är vita.

Värde att bevara: Husets utformning så att man fortsatt kan följa de tillbyggnader som gjorts, de båda huskropparnas äldre fönster och äldre dörrar, fönsterfodrens konsoler.

Motivering: Huset är mycket väl bevarat med undantag av några yngre fönster. Huset har också ett samhällshistoriskt värde i och med dess historia. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen och Nya vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I

Sannäs 3:13 (43½)

Gamla vägen 10

Byggår: 2005

Historia: På platsen stod tidigare ett hus som troligen var byggt 1835. Det huset byggdes antagligen av Andreas Olsson. 1955 gjordes en större renovering och tillbyggnad av dåvarande ägare, stenhuggare Allan Olsson. Det nybyggda huset har, om man bortser från tillbyggnaderna, ett liknande utseende och används som åretruntbostad. Till fastigheten hör även ett garage som står vid Nya vägen. Det är också byggt 2005.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källarvåning med regelstomme. Huset står på en grund med ny kvaderhuggen granitsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är pivothängda och av varierande storlek och typ. Fönstren är vita. Fodren har sk kanellyrer och är blåmålade. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor samt röd slätplåt på frontespiserna. Garaget är byggt med regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med röd lockpanel. Garageporten är en modern uppdragbar brun port.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Sannäs 3:10 (46)

Olle Larssons väg 3

Byggår: Före mitten av 1700-talet

Historia: Boende i huset kan följas tillbaka till mitten av 1700-talet då Lars Olsson bodde här. Idag används huset som fritidsbostad. Vid något tillfälle har huset höjts och taket fått en brantare vinkel. Det östra taklyftet fanns 1973. Det västra takfallet och glasverandan har tillkommit senare.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i enkel bredd, byggd med timmerstomme på en stengrund. Huset ligger på det sk Perseberget i mitten av samhällets äldre delar. Fasaden är klädd med en beige locklistpanel med åslist. Fönstren är nya sidohängda, kopplade tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vitmålade. På husets västra sida finns en glasveranda med balkong ovanpå. Åt öster har man byggt till en snedtäcka. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla och oprofilerade samt vitmålade. Taket har litet överhäng och på båda takfall finns det taklyft. Huset har två skorstenar.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens utformning, stengrunden.

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men byggnaden präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 1:14 (43)

Gamla vägen 8

Byggår: Omkring 1835.

Historia: Det har från början använts som stall eller ladugård för häradsskrivare Kleberg i Sannäs 1:35 (nr 41). 1899 byggdes huset om till bostadshus. Handlaren Josef Andersson i hus Sannäs 1:35 (nr 41) köpte huset några år in på 1900-talet och hyrde ut det till olika familjer. På 1950-talet köpte skräddare Albin Hansson huset och bosatte sig här. Bostadshuset har renoverats och byggts om vid flera tillfällen. Bland annat har det efter 1973 tillkommit en takkupa på huset västra takfall.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i enkel bredd med timmerstomme. Grunden består av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är sidohängda tvåluftsfönster med tredelade bågar. Bågarna är gröna, karmarna vita. Fodren är enkla, oprofilerade, och vita. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är vita och oprofilerade. I

taköverhänget sitter figursågade tassar. Entrén består av grön-målade pardörrar med speglar. Över entrén sitter en triangulär fronton.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens utformning, entrén med pardörrar och fronton, det rena takfallet mot Gamla vägen.

Motivering: Byggnaden har till mycket stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär. Huset är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 11:1 (44)

Olle Larssons väg 1

Byggår: Omkring 1845

Historia: Huset uppfördes av Johannes Hansson. Huset har bytt ägare och hyresgäster ett flertal gånger. Huset har använts som fritidsbostad sedan 1950-talet. Vid inventeringen 1973 satt det ospröjsade tvålufts-fönster i huset och fasaden var klädd med masonit med locklist.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med timmerstomme och en grund bestående av tuktad fältsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med enkel, ofilerad locklist. Fönstren är sidohängda, tvålufts-fönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och ofilerade, Fönstren är vita och fodren klarblå. Entrén går via en tillbyggd förstu med äldre pardörrar med snedställd panel. Den har samma klarblå färg som fodren. Trappan består av huggen granit. På taket ligger äldre enkupiga tegelpannor. Vindskivorna är vita. Taket har ett litet överhäng. Det finns ett litet uthus strax sydost om huset. Det har pulpettak, trästomme och röd brädfodring.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, förstun med pardörrarna.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär, men präglas ändå något av sentida renoveringar. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Olle Larssons väg.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Sannäs 3:15 (45)

Olle Larssons väg 5

Byggår: Troligen i början av 1830-talet.

Historia: Fastighetsägaren har dokument från 1834 där dåvarande ägare sökte tillstånd för krogrörelse i huset. Ett badrum byggdes till omkring 1975 där det förut varit en förstukvist. Entrédörren flyttades då till norra delen av den östra fasaden, där det förut satt ett fönster. Fönstren på södra gaveln var vid inventeringen 1973 ospröjsade och på västra gaveln var det två fönster bredvid varandra istället för altandörren. Häcken som omgärdar huset samt trädgården har tillkommit efter 1973. Huset används idag som fritidsbostad.

Till fastigheten hör även en sjöbod byggd på 1940-talet. Den ligger ensam i hamnen väster om bostadshuset, på andra sidan nya vägen. Innan vägen byggdes låg sjöboden strax intill huset.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med delvis timmerstomme, delvis stolpverk (regelstomme). Huset står på en grund av granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel, på södra gaveln sitter äldre panel kvar. Fönstren är sidohängda, kopplade tvåluftsfönster med tredelade bågar. På södra gaveln sitter originalfönstren kvar på bottenvåningen. Fönstren är vitmålade och fodren blå. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna är enkla, of profilerade och vita. På baksidan åt öster finns en tillbyggnad med flackt sadeltak som innehåller badrum.

Sjöboden är byggd med stolpverk samt står på granitpålar i vattenet. Fasaden är klädd med röd locklistpanel och på taket ligger röda betongpannor.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens utformning.

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär, men präglas i huvudsak av sentida renoveringar. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett visst miljömässigt värde utmed Olle Larssons väg.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Sannäs 3:14 (47)

Nya vägen 41

Byggår: 1847 (alt 1856)

Historia: På denna plats fanns troligen ett hus redan strax före 1800 enligt husförhörslängden. Soldatsonen och skepparen Elias Jonasson byggde troligen det nuvarande huset 1847. Han

öppnade affär i huset. Huset har fått en ny grundläggning. På taket låg det 1973, enkupiga tegelpannor. Då fanns det också en fronton ovanför entrén längst söderut som då bestod av två bräddörrar. Till fastigheten hör även ett garage, ett förråd och en sjöbod. Sjöboden är byggd 1995, de andra byggnadernas byggår är okända. Vid inventeringen 1973 låg det en uthuslänga parallellt med vägen strax nordväst om bostadshuset. Den finns inte kvar idag.

Beskrivning: Ett mycket långt bostadshus i 1½plan i enkel bredd med timmerstomme. Grunden är spritputsad. Fasaden är klädd med gul locklistpanel med åslist. Fönstren är sidohängda, kopplade, tvåluftsfönster med tredelade bågar. Åt väster finns en frontespis med ett triangulärt fönster i nocken. Såväl fönster som foder är vitmålade. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Taket har figursågade taktassar. Vindskivor och takfotslisterna är figursågade och vitmålade. Huset har två entréer på baksidan åt öster.

Garaget ligger strax norr om bostadshuset och är byggt med regelstomme och betonggrund. Förrådet ligger närmare bostadshuset och är byggt med regelstomme och röd brädfodring.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens utformning.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett visst miljömässigt värde utmed Nya vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 23:1 (42)

Nya vägen 39

Byggår: 2006-08

Historia: Innan det befintliga huset byggdes låg det ett liknande hus på platsen. Det byggdes troligen strax före 1850 med en våning och byggdes sedan på med en våning på 1920-talet. Huset byggdes troligen av Anders Hansson och hans hustru Johanna. 1854 öppnade de affär i huset. Från 1866 var det olika familjer som bodde och drev affär i huset, under några år ägdes huset bl a av Corneliussons i Havstenssund. 1881 såldes huset till handlaren Olle Larsson som givit namn åt gatan strax bredvid. Han drev affären fram till 1926. Från omkring 1925 fanns det olika hyresgäster i huset. Det nybyggda huset är mycket likt det gamla i storlek och utformning.

Till fastigheten hör också ett garage sammanbyggt med gäststuga, byggd 2008.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med källare

och regelstomme. Grunden består av betonghålstén med tunna granitskivor utanpå. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fasaden har fotlist. Fönstren är sidohängda, kopplade, tvåluftsfönster med tredelade bågar, samt även enluftsfönster med spröjsar. På södra gaveln finns det kvadratiska gavelisidofönster med spröjsar, samt ett kvadratiskt nockfönster med spröjsar. På båda takfall finns det frontespiser med balkonger och glasverandor under. Åt väster sitter det två triangulära nockfönster i frontespisen och åt öster sitter det ett kvadratiskt nockfönster.

Garaget och gäststugan är byggda med regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med vit locklistpanel och på taket ligger enkupiga tegelpannor.

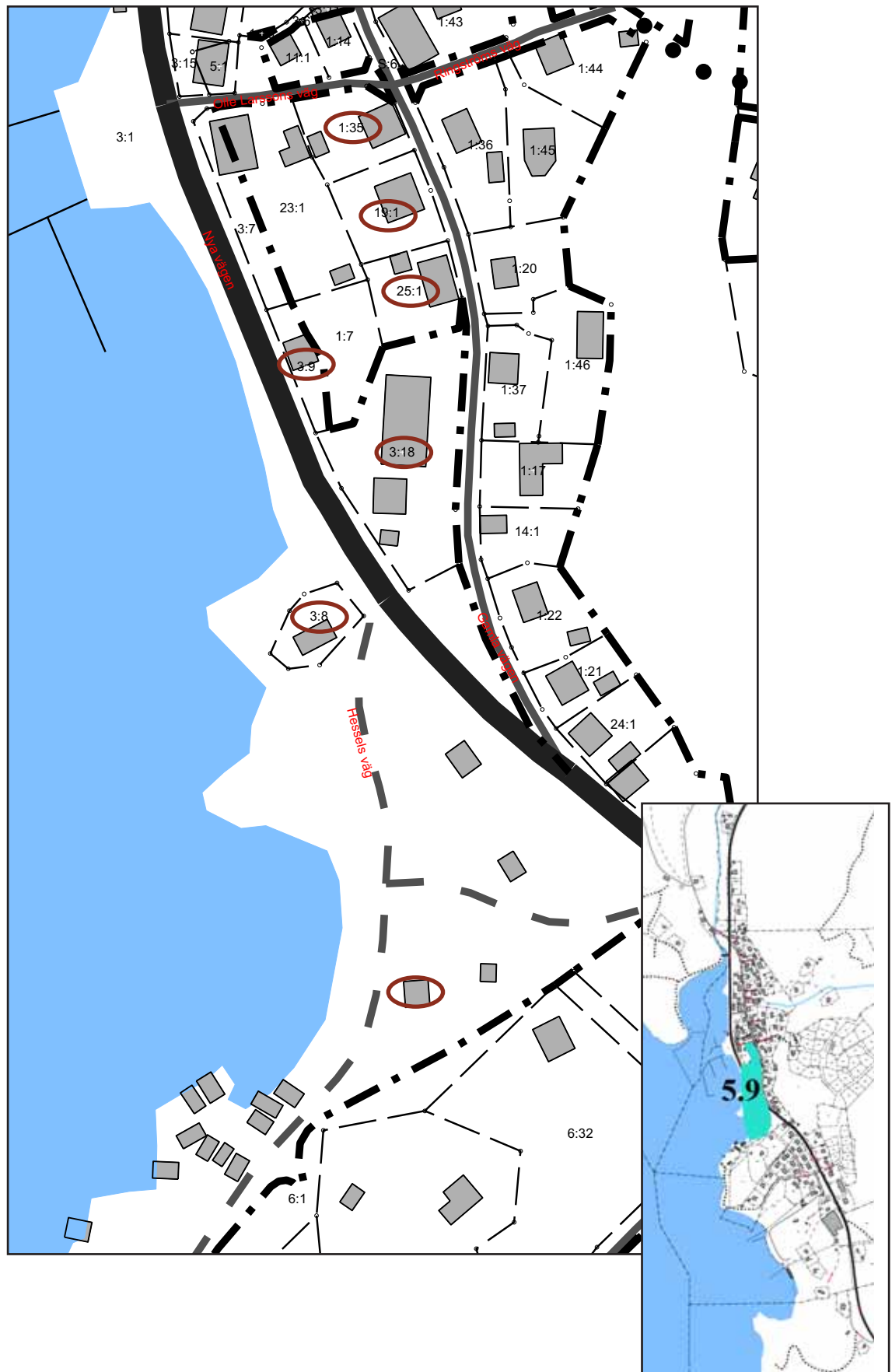
Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

5.9 Gamla vägen 6-2 (västra sidan), Nya vägen 37-39, Hessels plan

Arendal 1:35 (41)

Gamla vägen 6

Byggår: ca 1865

Historia: Mellan åren 1869 och 1891 bodde häradskrivaren Claes Edvin Kleberg i huset. Han tjänstgjorde vid tinget i Tanum. På 1920-talet hade bagaren Paul Olsson bageri med försäljning i källaren. Bageriet drevs vidare på 1930-talet av Johan Arvid Karlsson och hans hustru Fanny. Fanny drev bageriet in på 1940-talet. Huset byggdes om på 1960-talet och då sattes ett flertal fönster och dörrar igen. Bland annat har det suttit en dörr i grunden på husets södra gavel. Huset har haft gavelsidofönster och nockfönster. Det finns foto på huset från början av 1900-talet och då hade huset ingen förstukvist och trappan var byggd av trä. Idag används huset som fritidsbostad. Till fastigheten hör även ett uthus byggt på 1950-talet.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan samt en souterängvåning. Huset har en stomme av stående plank och en spritputsad stengrund. Fasaden är klädd med ljusgul locklistpanel med åslist. Även souterängvåningen är klädd med träpanel, likadan som övriga huset, vilket gör att huset ser ut som ett tvåvåningshus från väster. Fönstren sitter parvis på västra fasaden. De är äldre, sidohängda, kopplade, tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodren är enkla, oprofilerade. Såväl fönster som foder är vitmålade. Entrén ligger åt öster, mot Gamla vägen och består av en äldre pardörr med speglar där de två översta är glasade. Entrén går via en förstukvist med sadeltak och med räcke med utsågade åttkantiga stjärnor. Trappan är gjord av granitsten och går helt ut till vägen. På taket ligger röda betongpannor. Taket har ett mycket litet överhäng. Vindskivorna är oprofilerade och vitmålade. Takfotslisten är figursågad. Uthuset är byggt med stående plank på en stengrund.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstren, souterängvåningens utformning, förstukvisten med pardörrarna, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till mycket stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär med undantag av borttagna fönster. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett mycket stort miljömässigt värde utmed Gamla vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I-II

Arendal 19:1 ("41½")

Gamla vägen 4

Byggår: 1965

Historia: Det låg tidigare ett annat hus på denna plats, byggt 1905-10 av Johan Torin Hansson, Arendal som hyrde ut det i sin tur. Bl a hyrde det nybildade Kooperativa en del av huset innan affären flyttade till Arendal 1:43 (nr 24) Strax före 1920 flyttades detta hus till Gärpen norr om Tanumshede. Stenmuren lämnades kvar och stod tom till Nils Olle Sannevall byggde nuvarande hus på 1960-talet. Till fastigheten hör även en sjöbod, byggd 1970.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan samt ett soutterängplan. Huset är byggt med regelstomme och en grund av putsad betonghålstén. Fasaden är klädd med röd fasadtegel. Fönstren är ospröjsade enlufts-fönster, vitmålade. På taket, som har mycket låg takvinkel, ligger röda betongpannor. Vindskivorna är enkla och vitmålade. På norra fasaden är ett garage tillbyggt. Åt väster har man byggt in en del av balkongen till ett uterum. Sjöboden är byggda med regelstomme och på betongblock.

Värde att bevara: Välbevarad villa från 1960-talet.

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 25:1 (54)

Gamla vägen 2

Byggår: 1891

Historia: Huset byggdes av snickaren Abraham Lantz. Strax efter 1910 köptes huset av kreaturshandlare Julius Olsson. Sonen Knut, också kreaturshandlare, bodde kvar i huset till sin död 1974. Huset var tidigare mer likt Arendal 1:35 (nr 41), med fönstren symmetriskt placerade åt väster och träfasaden som täckte soutterängvåningen. Även idag har huset träfasad som täcker soutterängvåningen men våningarna är målade i olika kulör vilket förändrar karaktären. Huset är totalt renoverat men nya material, fönsterplaceringar samt färger. Huset används idag som fritidsbostad.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan samt soutterängvåning. Huset är byggt i dubbel bredd på en grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med ny mörkblå locklistpanel med enkel locklist. Fönstren är nya sidohängda, kopplade fönster med olika antal lufter och spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade samt vitmålade. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna

är enkla, oprofilerade och vitmålade.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Sannäs 3:18 (84) - "Skepparegår'n"

Nya vägen 37

Byggår: 1989

Historia: Huset byggdes för att användas som hyreshus och huset innehåller idag tre lägenheter. Till fastigheten hör också en sjöbod.

Beskrivning: Flerfamiljshus i 1½plan med regelstomme. Grunden består av betongblock. Fasaden är klädd med beige locklistpanel med åslist. Fasaden är avdelad med en gördelgesims. Fönstren är sidohängda, kopplade en-, två- och treluftsfönster med tvådelade bågar. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Det finns även ett dubbelgarage på fastigheten.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Sannäs 3:9 (40)

Nya vägen 39

Byggår: 1860

Historia: Huset byggdes av Börge Andersson. Huset låg då på stranden eftersom vägen framför inte byggdes förrän på 1940-talet. I samband med vägbygget flyttades huset något och grunden höjdes. Det finns ett foto från 1904 och då är huset målat i en ljus kulör och tvåluftsfönstren med tredelade bågar är målade i en mörkare kulör. Vid samma tidpunkt hade huset en liten förstu på baksidan. 1925 byggdes en ny veranda. 1958 skedde en större renovering, då vindsvåningen inreddes och nya fönster sattes in. Man klädde då fasaderna med masonit. Innertak bytte man till innertak och målade/tapetsade om. 1979 revs den gamla vedboden som stod strax norr om bostadshuset. Istället byggdes huset till med den låga tillbyggnaden som finns idag. Toalett och tvättrum samt köket moderniserades då. 1998 revs

masoniten på söderväggen bort och träpanel sattes upp istället. Huset har utöver ovanstående kvar sina ursprungliga proportioner och planlösning.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med timmerstomme. Grunden är spritputsad. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med enkel oprofilerad locklist. Fönstren är sidohängda, kopplade tvåluftsfönster utan spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vitmålade och fodren är blå. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Taket har ett litet överhäng. Vindskivorna är enkla och vitmålade.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, de rena takfallen.

Motivering: Byggnaden har till viss del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men byggnaden präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Sannäs 3:8 (38)

Hessels väg 1

Byggår: ca 1850 (1900 enl enkät)

Historia: Första kända personen som bodde här var änkan Maria Christensdotter som ca 1793 flyttade hit från Håkebytorp. Enligt bouppteckning från 1809 ägde dåvarande ägare (son till änkan Maria, Jacob Hansson) loftstuga, lada och loge samt en ko och tre får. Han har troligtvis utnyttjat marken vid nuvarande dansbanan, den sk Ängen samt mark på andra sidan nuv landsvägen. 1901 renoverades huset. Foto finns från omkring 1906. Huset har då en mindre förstukvist (bislag). I övrigt likadant utseende och fönstertyper som idag. Kulören på huset var mörkare. Vid inventeringen 1973 hade fasaden en brun kulör. Vid inventeringstillfället togs ett foto av järnspisen i köket. Vinden inreddes i början av 2000-talet. Huset fick då även en ny fasadpanel och taket lades om.

Uthuset som ligger på husets norra sida är troligtvis byggt i början av 1900-talet och inrymde tidigare utedass och förråd för fiskeredskap. Det byggdes om 2007, innan var fasaden klädd med brun locklistpanel.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i enkel bredd med timmerstomme. Huset står på en grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Panelen avslutas uppåt mot en profilerad list. Fönstren är sidohängda, kopplade tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är grå. På södra fasaden är en glasveranda med sadeltak byggd. På taket ligger nya tvåkupiga tegelpannor. Huset saknar skorsten.

Uthuset har pulpettak och regelstomme. Det fungerar som förråd. Fasaden är klädd med vit locklistpanel samt vitmålad masonit. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens utformning, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidsty-piska ursprungskaraktär, trots nya material. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Nya vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Sannäs 3:1 (del av) (85)

Hessels väg 4

Byggår: 1952

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad

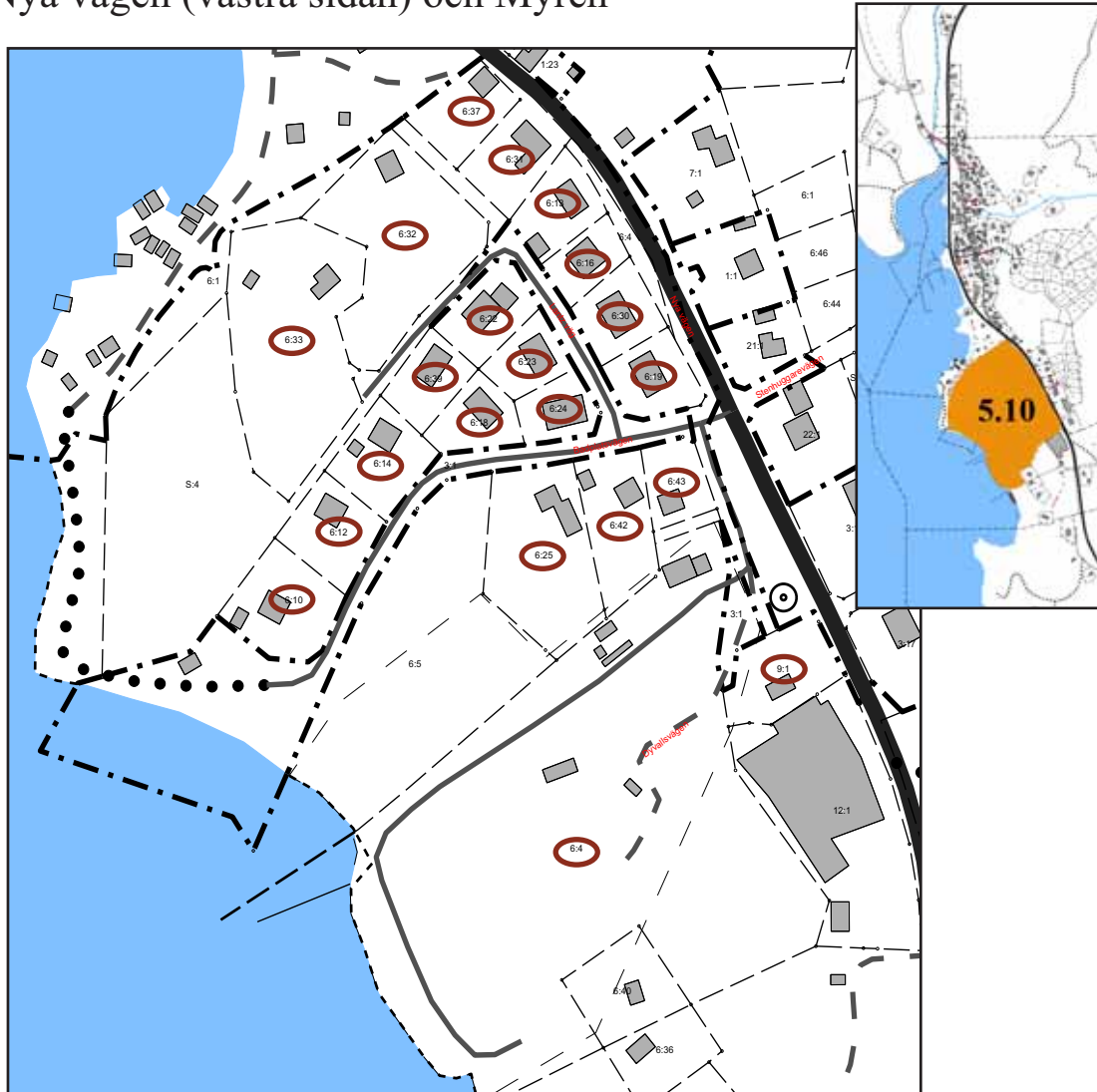
Beskrivning: Bostadshus på arrenderad mark, i 1 plan med regelstomme och betonggrund. Det ligger för sig själv på berget mellan Myren och vattnet. Fasaden är klädd med vit locklistpanel. Fönstren är två- och treluftsfönster utan spröjsar. På taket ligger korrugerad plåt.

Värde att bevara: Byggnadens 1950-talskaraktär.

Motivering: Typisk 1950-tals sommarstuga.

Kulturhistorisk bedömning: -

5.10 Nya vägen (västra sidan) och Myren

Arendal 6:33 (86)

Lantz väg 13

Byggår: 1955**Historia:** Huset uppfört som fritidsbostad.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med regelstomme och betonggrund. Det ligger för sig själv på berget mellan Myren och vattnet. Fasaden är klädd med röd liggande fjällpanel. Fönstren är två- och trelufts-fönster utan spröjsar. På taket ligger enkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: Byggnadens 1950-talskaraktär.

Motivering: Huset är ett välbevarat exempel på fritidshus från 1950-talet.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 6:37 (59)

Nya vägen 10

Byggår: 1880-talet

Historia: Platsen var bebyggd redan i början av 1800-talet. Till huset hörde en sjöbod som finns kvar och bär namnet efter en av ägarna under 1900-talet som hette Frans Abrahamsson. På foto från 1904 kan man se att husets fönster och foder hade en mörk kulör, samt en ljus fasad. Vid inventeringen 1973 hade huset ospröjsade tvålufts-fönster mot väster samt ett åt söder, i övrigt hade huset tvålufts-fönster med tredelade bågar. Frontespisen har tillkommit efter 1973. På fastigheten ligger även en nyare friggebod.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset är byggt med timmerstomme på en grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är nya sidohängda, kopplade en-, två- och trelufts-fönster med tredelade bågar. På södra gaveln sitter triangulära gavelnsidofönster. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är blå. På norra gaveln är ett trapphus tillbyggt med enlufts-fönster och plåt på taket. I frontespisen åt väster har nya större fönster satts in. På husets tak ligger enkupiga tegelpannor. Vindskivorna och takfotslisterna är figursågade och vitmålade. Entrén går via en förstukvist på husets östra sida som ligger mot landsvägen samt en köksingång via trapphuset. Entrén på östra sidan har lövsågerier. På husets västra sida är en altan relativt nybyggd som sträcker sig över nästan hela husets längd.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstrens utformning, de figursågade snickeridetaljerna, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär, trots nya material. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett stort miljömässigt värde utmed Nya vägen.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II-III

Arendal 6:31

Nya vägen 8

Byggår: 2000-tal

Historia:

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset är byggt med regelstomme och putsad betonggrund. Fasaden är klädd med ljusgrön locklistpanel med enkel, oprofilerad locklist. Fönstren är pivothängda. Fönstren är vita och fodren är röda.

Även vindskivor och knutbrädor är röda. På taket ligger röda betongpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:13 (88)

Nya vägen 6

Byggår: 1962

Historia: -

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med souterängvåning. Grunden är av betong och fasaden är klädd med gul locklistpanel. Fönstren är av varierande storlek och ospröjsade. Fönster, foder, vindskivor och knutbrädor är vita. På taket ligger svarta betongpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:19 (91)

Lantz väg 1

Byggår: 1971-72

Historia:

Beskrivning: Bostadshus med souterängvåning med röd tegelfasad och betongpannor på taket. Fönstren är ospröjsade enlufts-fönster, vitmålade.

Värde att bevara: Husets 1970-talskaraktär.

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:30 (90)

Lantz väg 3

Byggår: 1981

Historia:

Beskrivning: Bostadshus med soutterängvåning. Huset är byggt med regelstomme och putsad betonggrund. Fasaden är klädd med ljusblå lockpanel. Fönstren är pivohängda. Foder och fönster är vita. På taket ligger bruna betongpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:16 (89)

Lantz väg 5

Byggår: 1970-talet

Historia: Byggdes till att börja med, med garage och verkstad i bottenvåningen och uthyrningsbostad i övervåningen. Bottenvåningen inreddes senare till bostad.

Beskrivning: Bostadshus med soutterängvåning med regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med vit lockpanel och på taket ligger bruna betongpannor. Fönstren är vita, sidohängda ospröjsade enluftsfönster.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:32 (60) - Myren

Lantz väg 7

Byggår: 1894

Historia: Till fastigheten hör förutom bostadshuset, fem uthus och en sjöbod. Ett uthus (hus 2) inrymmer idag redskapsbod, verkstad och bastu. Det byggdes 1895 och inrymde tidigare redskapsbod, vedbod och brygghus. Uthuset byggdes om 1997-2002. Brygghuset byggdes om till en vedeldad bastu och fick behålla sina originalfönster vid ombyggnaden. Redskapsbods-

delen är varsamt renoverad. Verkstaden är nybyggd i samma stil som den övriga byggnaden. Sockelmaterialet högs på platsen. Det finns även en redskapsbod (hus 3) som tidigare varit en svinstia, byggd 1895-1900. Även grishagen av huggen granit är bevarad. Det finns på fastigheten också ett nybyggt gästhus (hus 4) och en ny nybyggd vedbod (hus 5). Nere vid vattnet ligger en sjöbod byggd runt sekelskiftet 1900. Sjöboden är Sannäs äldsta och byggdes av skeppare Alfred Abrahamsson (död 1925). Det anses att boden är byggd av Alfreds båt Iulias bordläggning. Iulia gick med frakt mellan Sannäs- Göteborg- Kristiania (Oslo). Men sjöboden var redan byggd då Alfred var aktiv så troligtvis är det en äldre båt som använts som byggmaterial. Bordläggningen syns som golvplank under boden och frontväggen.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med timmerstomme i dubbel bredd. Huset har källare och står på en grund av kvaderhuggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är äldre sidohängda bågar med enkelglas och tredelade bågar. På husets västra sida sitter trelufts-fönster, på övriga sidor sitter tvålufts-fönster. På gavlarna sitter triangulära högt placerade gavelnsidofönster med spröjsar. Fönsterfodren är enkla och oprofilerade, understycket har en mindre rundning i sidorna. Fönstren är vita och fodren är gröna. Det finns två ingångar. En på husets södra gavel, via en liten inbyggd förstuga med sadeltak. Den andra på husets östra sida via en öppen försukvist med sadeltak och lövsågerier. Båda ytterdörrarna är utbytta vid mitten av 1900-talet, en är masonitklädd, den andra är panelklädd och har ett fönster. Till den öppna förstukvisten går en hög trappa av granit. På taket ligger enkupiga tegelpannor (original). Såväl vindskivor och takfotslistor är figursågade och vitmålade. Uthuset som inrymmer bastu/redskapsbod och verkstad (hus 2) ligger strax bredvid bostadshuset. Det har pulpettak och fasaden klädd med röd slamfärgad locklistpanel. Dörrarna är äldre, enkla bräddörrar. Fönstren är äldre, sidohängda, tvålufts-fönster med tredelade bågar. Fönstren och de enkelt utformade fodren är vita. Vindskivorna är tandade och vitmålade. Den fd svinstian (hus 3) ligger tätt intill berget och har en hög sockel av kvaderhuggen granit samt en stoplverksstomme och pulpettak. Fasaden är klädd med röd slamfärgsmålad locklistpanel. Dörren är en enkel vitmålad bräddörr. Gäststugan (hus 4) ligger söder om bostadshuset och är byggd med regelstomme och sadeltak. Det står på granitplintar. Fasaden är klädd med röd locklistpanel. Fönstren är nya, sidohängda vita enlufts-fönster med spröjsar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. Vedboden (hus 5) är en enkelt utformad byggnad med sadeltak och rödmålad brädfodring. Sjöboden (hus 6) har stoplverksstomme och en röd slamfärgsmålad brädfodring. På taket ligger enkupiga tegelpannor (original). Sjöboden står dels på stenblock.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, fönstren och dess placering, förstukvisten, de figursågade snickerierna, lövsågerierna på förstukvisten, granitgrunden och de enkupiga

Hus 1

Hus 2

Hus 3

Hus 4

Hus 5

tegelpannorna. De äldre uthusens utformning och originalmaterial, grishagen, sjøbodens utformning och originalmaterial. Motivering: Byggnaden har till mycket stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär. Det är ett av flera karaktärskapande byggnader i Sannäs och har ett mycket stort miljömässigt värde.

Kulturhistorisk bedömning: Klass I

Hus 6 - Sjøboden

Arendal 6:39 (96)

Lantz väg 6

Byggår: 1991

Historia: Huset uppfördes som fritidsbostad.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med vit panel. På taket ligger röda betongpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:22 (92)

Lantz väg 4

Byggår: 1980

Historia: -

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med röd panel. Fönstren är ospröjsade enlufts-fönster. Fönster och foder är vita. På taket ligger bruna betongpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:23 (93)

Lantz väg 2

Byggår: 1986

Historia: -

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med vit panel. Fönstren är ospröjsade enlufts-fönster. Fönstren är vita och fodren är grå. På taket ligger bruna betongpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:24 (94)

Badplatsvägen 1

Byggår: 1977

Historia:

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med regelstomme och betonggrund. Fasaden är klädd med mexitegel och röd panel. Fönstren är ospröjsade och på taket ligger bruna betongpannor.

Värde att bevara: Husets 1970-talskaraktär.

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:18 (95)

Badplatsvägen 3

Byggår: 1965

Historia: Byggdes som fritidsbostad.

Beskrivning: Lågt bostadshus i 1 plan med betonggrund, lig-gande ljusblå panel. På taket ligger bruna betongpannor.

Värde att bevara: Husets 1960-talskaraktär.

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:14 (97)

Badplatsvägen 5

Byggår: 1961

Historia: Till fastigheten hör också ett förråd, byggt 1992. Förstun har tillkommit under senare tid.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan och dubbel bredd med stående plankstomme samt reglar. Huset står på en grund av putsad betonghålsten. Fasaden är klädd med vit locklistpanel. Fönstren är ospröjsade enlufts-fönster samt ospröjsade trelufts-fönster i förstun. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren är vita och fodren är blå.

Förrådet är byggt med regelstomme och grund av betonghålsten.

Värde att bevara: Husets 1960-talskaraktär.

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:12 (66)

Badplatsvägen 7

Byggår: 1954

Historia: Huset byggdes av C-G Karlsson, bildare av stenhuggeribolaget.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Stommen består av 2”stående spontad plank. Huset står på en grund av putsade betongblock. Fasaden är klädd med vit lockpanel och blåmålad fjällpanel i gavelröstena. Huset är tilläggsisolerat. Fönstren är pivothängda fönster indelade i två, samt tre rutor. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Entrén har ett litet skärmtak och en trappa av betong. Det finns garage i källaren.

Värde att bevara: Husets 1950-talskaraktär

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:10 (64)

Badplatsvägen 9

Byggår: 1936

Historia: Huset byggdes av Bolin och Anna Johansson. Huset används som fritidsbostad. Huset var på 1950-talet målat i en mörk kulör. Sadeltaket över förstukvisten har tillkommit på senare tid.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Grunden består av betonghålstén. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med bred oprofilerad locklist. Fönstren är sidohängda, kopplade två- och trelufts-fönster utan spröjsar. På södra gaveln sitter två kvadratiska gavelnsidofönster. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönster och foder är vita. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Entrén går via en förstukvist med sadeltak och vitt enkelt utformat räcke.

Värde att bevara: Husets enkla 1930-talskaraktär, fönstrens utformning, taklyftet åt väster.

Motivering: Byggnaden har till stor del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 6:25 (98)

Badplatsvägen 4

Byggår: Troligtvis 1884

Historia: Har tidigare utgjort lagård och stall till Arendal 6:42. Började byggas om till fritidsbostad på 1960-talet av dotter till ägarna till 6:42. Vid inventeringen 1973 var husets fasad klädd med masonite och locklist.

Beskrivning: Två huskroppar som är sammanbyggda med en lägre ny del. De äldre delarna är byggda med en stomme av stolpverk och den nya delen är byggd med regelstomme. Grunderna består av huggen granit respektive betong. Fönstren är mestadels sidohängda, kopplade tvålufts-fönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Såväl fönster som foder är vita. På taket ligger enkupiga tegelpannor. Vindskivor och takfotslistor är figursågade och vitmålade.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner.

Motivering: Byggnadens proportioner och volym är bevarade och den har till viss del en tidstypisk karaktär.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II-III

Arendal 6:42 (62)

Badplatsvägen 2

Byggår: Omkring 1881

Tidigare fastighetsbeteckning: Arendal Persgården 6:5

Historia: Huset byggdes av sjömannen Johan Ludvig Pettersson Lantz och hans hustru Vilhelmina Lantz. Fastigheten är avsöndrad genom arv från kronoskattehemmanet Stora Arendal Persgården. Äldsta funna handlingar är från 1806 då fastigheten Myren med Klovan avsöndrades från stamfastigheten. 1894 ansökte man hos Länsstyrelsen om en permanent avsöndring från stamfastigheten samt delning. Myren med Klovan delades då upp i tre områden; Arendal Persgården 6/3, Arendal Persgården 6/4 och Arendal Persgården 6/5. 1931 byggdes övervåningen på huset om och till så att det blev en liten lägenhet där. Då fick huset det utseendet som det har idag. Innan hade huset en frontespis med två parställda tvåluftsfönster med tredelade bågar, samt två par med likadana fönster på nedre plan. Kulören på fasaden var ljus och fönster och foder mörkare. Foto finns från omkring 1900. Huset har även renoverats på 1990-talet. Huset fungerar idag som fritidsbostad. Till fastigheten hör ett uthus/garage byggt 1930.

Arendal 6:25 (nr 98) var tidigare denna fastighets lagård och stall. Marken på fastigheten har fram till 1980-talet avstyckats och utgör idag villaområdet strax norr om bostadshuset.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i dubbel bredd med källare och timmerstomme samt regelstomme. Grunden består av tuktad fältsten som är tunt putsad och målad gråblå. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är sidohängda, kopplade, två- och treluftsfönster utan spröjsar. På östra gaveln sitter triangulära gavelsidofönster med spröjsar. På västra gaveln finns ett trapphus med pulpettak. Åt söder är en utdragen frontespis byggd och åt norr har huset en frontespis. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor. Vindskivorna och takfotslisten är figursågade och vitmålade.

Uhuset/garaget står på en gjuten betongplatta och är byggd med regelstomme. Fasaden är klädd med röd locklistpanel med oprofilerad, enkel locklist. På taket ligger tvåkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: De figursågade snickerierna.

Motivering: Byggnaden har till någon del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men byggnaden präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 6:43 (61)

Dyvallsvägen 1

Byggår: 1877

Historia: Huset är byggt av Edvin Lantz, sjöman, och övertogs sedan i tur och ordning av son, sonson och sonsonson. Camping- en är uppbyggd på fastighetens tidigare marker. Lagården till fastigheten låg söder om bostadshuset där campingens reception nu ligger. Vägen till badplatsen gick tidigare strax söder om bostadshuset på Arendal 6:43 och 6:42. I början av 1900-talet låg torpet Dyvall vid den förra infarten till Arendal 6:43, mellan dess lagård och landsvägen. Första uppgifter om boende på torpet är från 1836-40. De sista som bodde i huset flyttade 1910. Troligen revs det omkring 1916. En vedbod byggdes på den platsen senare. Den brann ner 1940.

Taket på bostadshuset höjdes 1951 och då inreddes vinden och nya fönster sattes in. Innan dess hade huset lågt väggliv och parställda tvåluftsfönster med tredelade bågar. På gavlarna satt triangulära gavelvidofönster. Foto finns från omkring 1900. Trapphuset byggdes troligtvis omkring 1900. Innan dess fanns det sannolikt en enkel vindstrapp i köket.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan med källare. Huset har timmerstomme och putsad grund. Fasaden är klädd med vit locklistpanel som delas av med en gördelgesims. Fasaden är tilläggsisolerad. Fönstren är ospröjsade pivotfönster. Fodren är enkla och ofilerade. Fönstren är vita och fodren är mörkblå. På taket ligger enkupiga tegelpannor. Vindskivorna är vita och enkla, ofilerade. Trapphuset på husets västra sida har ett annorlunda, osymmetriskt tak täckt med papp.

Värde att bevara: -

Motivering: Byggnaden har till någon del bibehållit sin tidstypiska ursprungskaraktär men byggnaden präglas i huvudsak av sentida ombyggnader/renoveringar.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 6:4 (Camping)

Nya vägen 6

Byggår: 1950-talet

Historia: Campingens startades i slutet av 1950-talet av dåvarande ägare till Arendal 6:43, Filip och Margit Lantz. På platsen låg tidigare lagården till Arendal 6:43. Delar av den revs 1959 och resterande byggdes om.

Beskrivning: Campingens servicebyggnader ligger vid vägen och är låga byggnader byggda i 1960-talstappning. Campingområdet sträcker sig i en remsa ner mot vattnet.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 9:1 (53)

Dyvallsvägen 2

Byggår: 1887

Historia: Huset kan enligt nuvarande fastighetsägare vara ditflyttat och då bestod huset av 1 rum och kammare. På 1920-30-talen förlängdes huset med ett kök och ett trapphus. Vid inventeringen 1973 var fasaden målad gul och det låg plåt på taket. På foto från 1998 kan man se att huset hade mestadels ospröjsade fönster samt korrugerad plåt på taket. I övrigt samma utformning som idag. Huset används idag som fritidsbostad. Till fastigheten hör även en vedbod med okänt byggår och ett förråd som ursprungligen varit ett utedass, byggt 1920-40.

Beskrivning: Bostadshus i 1½-plan i enkel bredd med timmerstomme. Huset står på en grund med huggen granit. Fasaden är klädd med vit locklistpanel med åslist. Fönstren är sidohängda, kopplade, tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fönstren är vita. Fodren är enkla, oprofilerade och vitmålade. På taket ligger enkupiga tegelpannor. Såväl takfotslist och vindskivor är figursågade och vitmålade. På husets västra gavel finns ett tillbyggt trapphus med brutet tak och på husets norra sida är en glasveranda tillbyggd.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, de figursågade snickerierna, fönstrens utformning, granitgrunden.

Motivering: Byggnaden har till stor del en tidstypiska ursprungs-karaktär men byggnaden har förändrats under 1900-talet.

Kulturhistorisk bedömning: Klass III

Arendal 12:1 (108)

Nya vägen 4

Byggår: 1963

Historia: Byggnaderna inrymmer CG Karlssons stenhuggeri AB. Byggnaderna har byggts om och till vid ett flertal tillfällen mellan 1963 och 2006. Platsen kallas Granateröd efter Johannes Granat som var bosatt här från 1880-talet.

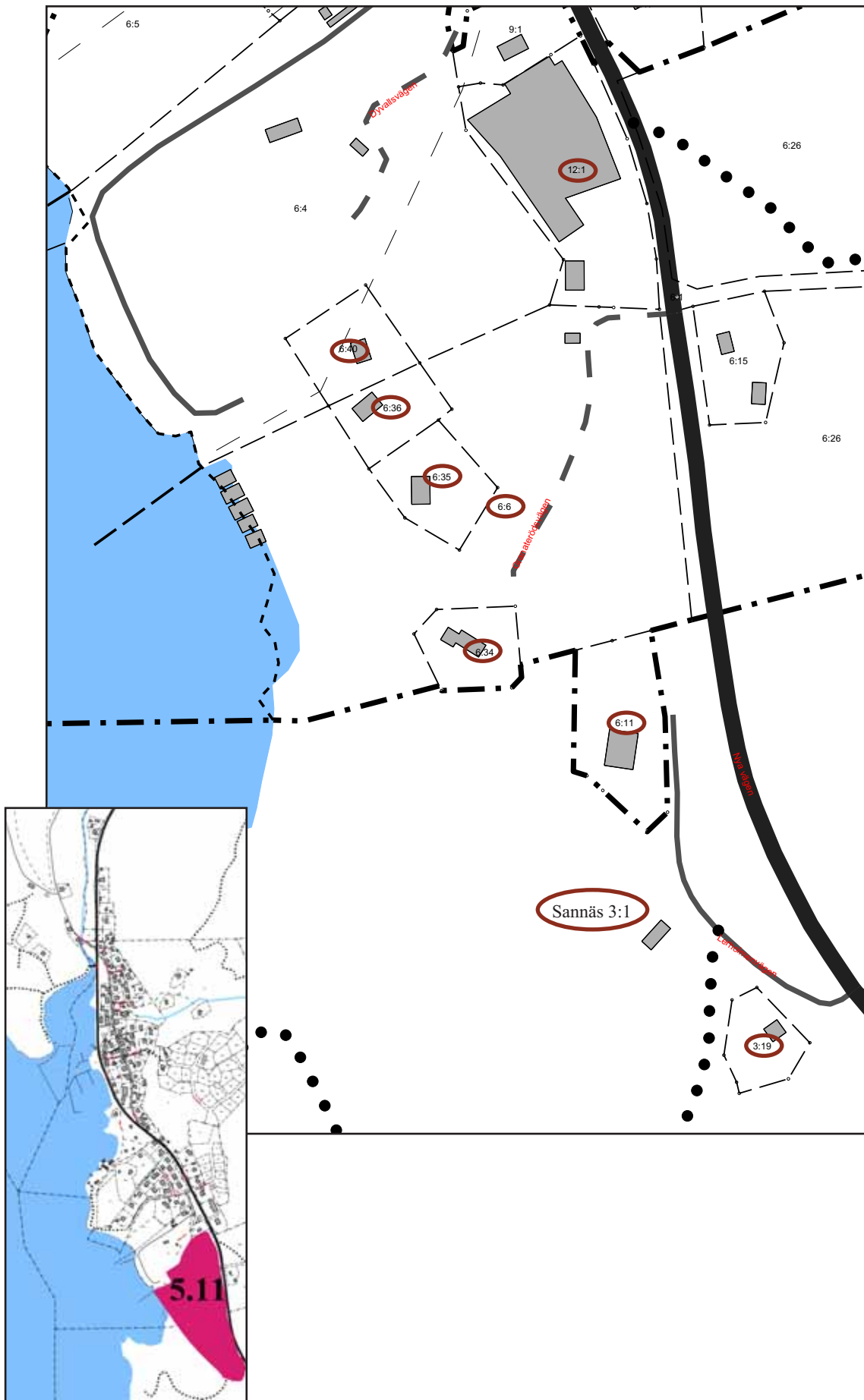
Beskrivning: Verkstads- och kontorsbyggnader i 1 plan med regelstomme och en grund av betongblock. Fasaden är klädd med ljusgrå locklistpanel. På taket ligger röd plåt.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

5.11 Granateröd och Lerholmsvägen

Arendal 6:34 (104)

Granaterödsvägen 5

Byggår: Slutet av 1950-talet.

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad och används så idag.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med två förskjutna huskroppar. Fasaden är klädd med liggande blågrå fjällpanel. Fönstren är kopplade, sidohängda två- och trelufts-fönster utan spröjsar. Fodren är enkla och orpofilerade. Fönstren är vita och fodren mörkblå. På taket ligger korrugerad plåt.

Värde att bevara: Husets 1950-talskaraktär.

Motivering: Typisk 1950-talssommarstuga

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:35 (103)

Granaterödsvägen 1

Byggår: 1950-talet

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad och används så idag.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan. Fasaden är klädd med liggande grå fjällpanel. Fönstren är kopplade, sidohängda två- och trelufts-fönster utan spröjsar. Fodren är enkla och orpofilerade. Fönstren är vita och fodren mörkblå. På taket ligger tegelimiterande plåt.

Värde att bevara: Husets 1950-talskaraktär

Motivering: Typisk 1950-talssommarstuga

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:36 (102)

Granaterödsvägen 3

Byggår: Mitten av 1950-talet.

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad och används så idag. Huset har byggts om under de senaste tio åren.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med två huskroppar förskjutna höjdmässigt till varandra. Fasaden är klädd med ockragul stående spontad panel. Fönstren är av varierande storlek, alla utan spröjsar och vitmålade. Fönstren är foderlösa. På taket lig-

ger tvåkupiga tegelpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:40 (99)

Dyvallsvägen 5

Byggår: 1950

Historia: Huset byggdes för att användas som fritidsbostad och används så idag. Huset byggdes om omkring år 2000.

Beskrivning: Bostadshus i 1 plan med en stomme av reglar och plank samt en grund av fältsten och betongblock. Fasaden är klädd med vit panel. Fönstren är ospröjsade och vitmålade.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:11 (101)

Nya vägen 2

Byggår: 1877

Historia: Detta hus stod tidigare på platsen där firma C-G Karlsson har sitt upplag för sten. 1990 flyttades huset efter ett långdraget expropriationsärende till dess nuvarande läge. Vid flytten gjordes en större ombyggnad av huset. Bland annat byggdes det till och fick nya takstolar. Huset var med i Bohusläns museums inventering 1973, då det var placerat på sin ursprungsplats. Huset hade då ett trapphus på ena gaveln och en tillbyggd förstu på ena långsidan, båda med en ovanlig variant av brutet tak. Det nämndes då att grundläggningen talade för att det var ett äldre hus inbyggt i det då befintliga.

Beskrivning: Bostadshus i 1½ plan med timmer- och regelsomme i dubbel bredd. Grunden är byggd av betongblock och putsad. Fasaden är klädd med vit stående panel. Fönstren är ospröjsade enlufts-fönster. På taket ligger röda betongpannor.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Sannäs 3:1 (del av) (106)

Lerholmenvägen 1

Byggår: Flyttades till platsen på 1950-talet.

Historia: Huset flyttades från Bullaren till detta ställe.

Beskrivning: Bostadshus i 1½plan i enkel bredd. Fasaden är klädd med röd locklistpanel med enkel, oprofilerad locklist. Fönstren är äldre, sidohängda, tvåluftsfönster med tredelade bågar. Fodren är enkla och oprofilerade. Fönstren på nedre plan är vitmålade, på övre plan är de grönmålade. Fodren är vitmålade. På taket ligger äldre enkupiga tegelpannor. En öppen veranda med tak är tillbyggd på husets sydvästra sida.

Värde att bevara: Husets volym och proportioner, de äldre fönstren.

Motivering: Byggnaden har till stor del en tidstypiska ursprungskaraktär med undantag av några inslag från mitten av 1900-talet.

Kulturhistorisk bedömning: Klass II

Arendal 3:19 (107)

Lerholmenvägen 2

Byggår: 1950-talet.

Historia: Huset byggdes som fritidsbostad och används så även idag.

Beskrivning: Ett litet bostadshus i 1 plan med regelstomme och betongplintar. Fasaden är klädd med liggande svartmålad fjällpanel. Fönstren är sidohängda, kopplade en- och tvålufts fönster utan spröjsar. På taket ligger korrugerad plåt.

Värde att bevara: Husets 1950-talskaraktär.

Motivering: Typisk 1950-talssommarstuga

Kulturhistorisk bedömning: -

Arendal 6:6

Byggår: ca 1996

Historia:

Beskrivning: Fastigheten sträcker sig mellan landsvägen (Nya vägen) och havet. Närmast landsvägen bredvid den gräsbelagda vägen finns rester av en fruktträdgård och ett litet uthus med en grund av kvaderhuggen granit, röd locklistpanel och tjärpapp på taket. Uthuset och fruktträdgården har tillhört det bostadshus som tidigare låg på platsen där CG Karlssons stenhuggeri har byggt ut sin verksamhet (Arendal 6:11, nr 101).

Vid havet ligger fem stycken sjöbodar som används som förråd för sjö- och båtutrustning. Sjöbodarna är byggda med regels-tommar på betongplintar. Fasaderna är klädda med rödmålad panel och på taket ligger tvåkupiga tegelpannor. På landsidan har bodarna små altaner.

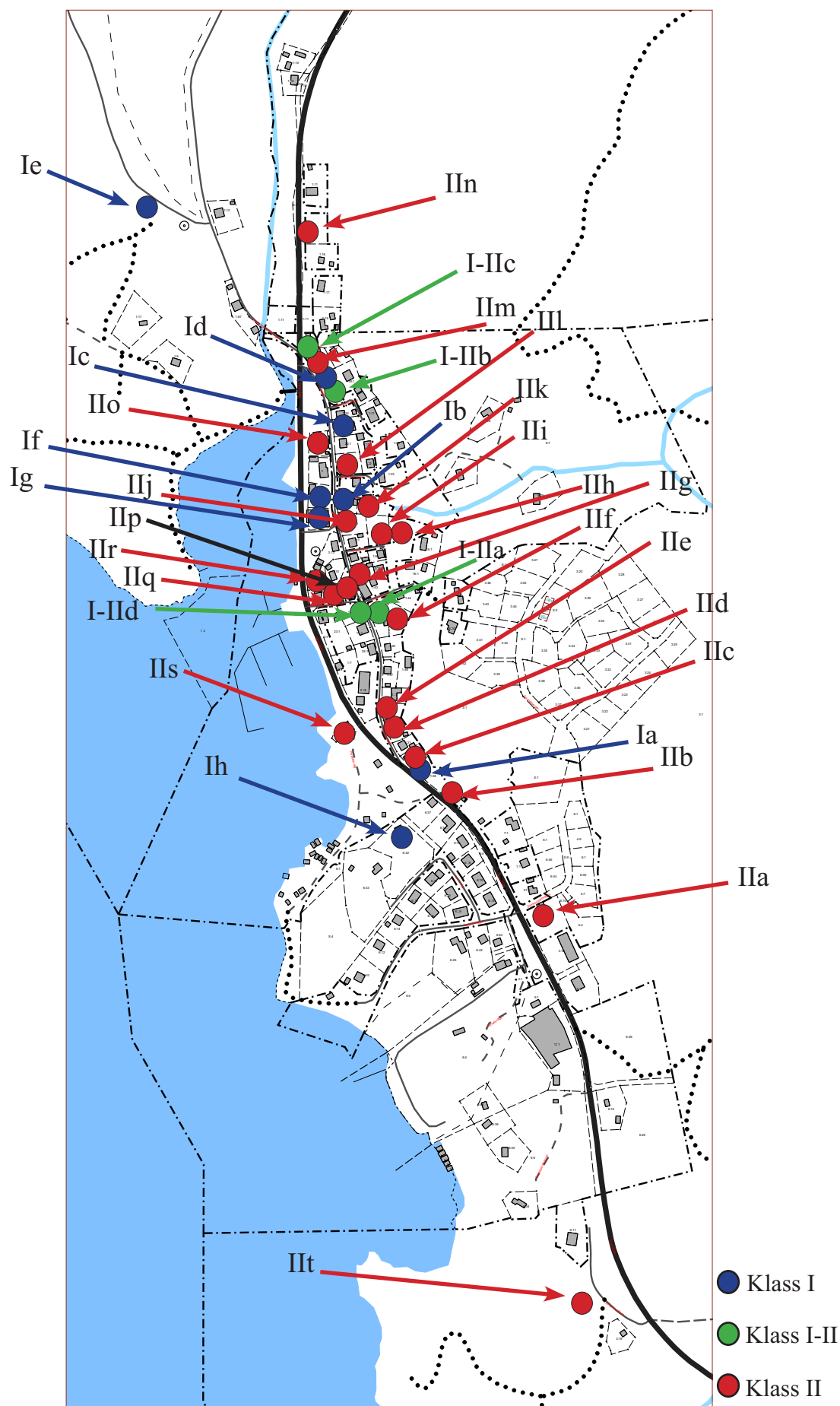
Värde att bevara: Fruktträdgården och uthuset.

Motivering: Ovanstående värden ger historisk kontinuitet.

Kulturhistorisk bedömning: Fruktträdgården och uthuset-
Klass III

5.12 Sammanställning av I-II klassade byggnader i Sannäs

Klass I

Ia -Arendal 1:38 (36) - Nya vägen 31	sid 21
Ib - Arendal 13:1 (15) - Gamla vägen 21	sid 41
Ic -Arendal 1:24 (10½) - Gamla vägen 25	sid 48
Id - Arendal 1:29 (6) - Gamla vägen 29	sid 54
Ie - Mjölkeröd 1:1 (fd Folkets hus) - Mjölkeröds gård 1	sid 64
If - Sannäs 3:12 (49) - Gamla vägen 14	sid 70
Ig - Sannäs 3:5 (48) - Gamla vägen 12	sid 72
Ih - Arendal 6:32 (60) - Lantz väg 7	sid 88

Klass I-II

I-IIa - Arendal 1:36 (25) - Ringströms väg 1	sid 28
I-IIb - Arendal 1:16 (9) - Gamla vägen 27	sid 53
I-IIc - Sannäs 3:1, del av (3) - Krantzebacken 1	sid 57
I-IId - Arendal 1:35 (41) - Gamla vägen 6	sid 80

Klass II

IIa - Arendal 22:1 (57) - Stenhuggarevägen 1	sid 18
IIb - Arendal 1:23 (37) - Nya vägen 29	sid 21
IIc - Arendal 24:1 (35½) - Nya vägen 33	sid 22
IId - Arendal 1:22 (34) - Gamla vägen 3	sid 24
IIE - Arendal 14:1 (32) - Gamla vägen 5	sid 25
IIf - Arendal 1:45 (27) - Ringströms väg 3	sid 29
IIg - Arendal 1:6 (20) - Gamla vägen 17	sid 35
IIh - Arendal 1:11 (58) - Teodors väg 6	sid 38
IIi - Arendal 1:12 (18½) - Teodors väg 4	sid 38
IIj - Arendal 1:10 (17) - Gamla vägen 19	sid 40
IIk - Arendal 1:15 (16) - Bomans gränd 1	sid 42
IIl - Arendal 1:25 (12) - Jansetorpsvägen 1	sid 46
IIm - Arendal 1:26 (4) - Gamla vägen 31	sid 55
IIn - Tanums Bräcke 1:24 (70) - Nya vägen 47	sid 60
IIo - Sannäs 3:4 (52) - Gamla vägen 18	sid 68
IIp - Arendal 1:14 (43) - Gamla vägen 8	sid 74
IIq - Arendal 11:1 (44) - Olle Larssons väg 1	sid 75
IIr - Sannäs 3:14 (47) - Nya vägen 41	sid 76
IIs - Sannäs 3:8 (38) - Hessels väg 1	sid 83
IIt - Sannäs 3:1, del av (106) - Lerholmenvägen 1	sid 100

6. KULTURMILJÖANALYS

De kulturmiljöer som man kan dela in samhället i är dels Myren, som ursprungligen bestod av två gårdar vars mark har avstyckats. Dels de äldre delarna i Sannäs som har byggts upp kring den ursprungliga landsvägen som nu heter Gamla vägen. Nya vägen är ett senare inslag i Sannäs historia som har påverkat upplevelsen av samhället.

6.1 Myren

Beskrivning: Myren ligger väster om Nya vägen och är tidigare åkermark som nu är uppstyckat och bebyggt med villor från 1930-1990talet. Sannäs Camping ligger även på en del av markerna. I området finns vägarna Badplatsvägen, som leder ner till havet och badplatsen, samt Lantz väg. Området domineras av villorna från 1970-90talen.

Värde att bevara: -

Motivering: Blandat med de äldre villorna får området en splitt-rad karaktär.

Kulturhistorisk bedömning: -

Foto taget från utsiktsplatsen på Bankeberget, vintern 2010.

Lantz väg, våren 2010.

Foto över Myren omkring 1900. Arendal 6:43 och 6:42 och strax till vänster syns Dyvallstorpet, idag rivet. Fotopunkt C
Källa: Ingemar Lantz

Flygfoto över södra Sannäs, Myren med Klovan nederst i bilden, 1964. Fotopunkt D.
Källa: Ingemar Lantz

Foto från mitten av 1950-talet med Myren med Klovan till höger i bilden. Husen till höger är fr v. Arendal 6:43, 6:42 samt senare 6:25. Fotopunkt E.
Källa: Ingemar Lantz.

Foto från 2010 från ungefärlig samma fotopunkt som ovan.

6.2 Gamla vägen med tvärgator

Beskrivning: Viker man av åt höger när Nya vägen närmar sig vattnet kommer man in på Gamla vägen som utgjorde samhällets huvudväg före 1930-talet. Där ligger husen tätt brevid varandra med entréerna i regel ut i gatan. I början av vägen, den södra delen har husen förändrats en hel del, antingen totalt ombyggda, eller fått några nyare inslag. De är också högre och de flesta har frontespiser och tillbyggnader. När man kommer längre norrut på Gamla vägen är husen lägre, har rena takfall och färre tillbyggnader. De uppfattas som mer välbevarade även om ett och annat nyare inslag förekommer där också.

Värde att bevara: Södra delen - De originaldelar på husen som finns och går att bevara, den bohuslänska byggnadstraditionen. Norra delen - De originaldelar på husen som finns och går att bevara, den bohuslänska byggnadstraditionen, de rena takfallen, husens volym och proportioner, trädgårdarnas utformning.

Motivering: Sannäs har bibehållit en karaktär av småskaligt kustsamhälle vilket bidrar till samhällets attraktion.

Kulturhistorisk bedömning: Södra delen Klass II, Norra delen Klass I.

Södra delen av Gamla vägen är belagd med asfalt. Husen ligger tätt utmed gatan och flera har sina entréer ut i gatan, alternativt en låg stenmur och en smal remsa med trädgård omgiven av häck eller spjälstaket.

Ringströms väg - asfalterad tvärgata till Gamla vägen och utgörs av en backe utmed bergsslutningen. Vid vägen ligger bl a Sannäs Kapell. Namnet har vägen fått av en tidigare boende i första huset på höger sida, Karl-Oskar Carolusson, kallad Ringström (1866-1962). Husen ligger med långsidorna mot havet och kortsidorna mot vägen. Husen omgärdas av trädgårdar av varierande storlek med spjälstaket eller häckar runtom.

Olle Larssons väg -asfalterad tvärgata till Gamla vägen. Den utgjorde huvudvägen mellan landsvägen och hamnen. Olle Larsson (1856-1935) var handlare och ägde huset som ligger närmast vattnet på södra sidan vägen.

Teodors väg - Tvärgata till Gamla vägen och går brant uppför bergsslutningen. Första delen är asfalterad men den övergår snart till en grus/gräsväg. Vägen har fått sitt namn efter Teodor Andersson, Teodor från Tova (1854-1929). Han föddes i hus nr 18 första huset på norra sidan vägen, men bodde under senare delen av sitt liv i hus nr 20½ som är andra huset på södra sidan vägen. Husen ligger med långsidan mot havet och kortsidorna mot gatan. Husen omgärdas av brant sluttande trädgårdar med spjälstaket alternativt häckar runt.

Foto från 1919 över södra delen av Gamla vägen samt husen vid Olle Larssons väg. På muren i mitten av fotot stod tidigare ett hus som i slutet av 1910-talet flyttades till Gärpen utanför Tanumshede. Fotopunkt F. Källa: Ingemar Lantz.

Norra delen av Gamla vägen är även den belagd med asfalt. Husen ligger med långsidorna utmed gatan. De på västra sidan har i entréerna riktade mot gatan medan de på östra sidan har entréerna på insidan, åt öster. Husen är mer likartade och har liknande trädgårdar som omgärdar husen. Husen ligger inte lika nära gatan som de gör längre söderut. Utmed gatan inhägnas trädgårdarna med staket av skilda slag, alternativt häckar.

Jansetorpsvägen - Tvärgata till Gamla vägens norra del. Vägen övergår till en mindre gräselagd väg som leder till Jansetorpet. Husen ligger med långsidorna mot havet och kortsidorna mot vägen. Trädgårdarna omgärdas av låga häckar alternativt stenmurar.

Ulrik Karls väg - En mindre asfalterad tvärgata till Gamla vägens norra del. Den har fått sitt namn efter sjömannen Karl Fredriksson allmänt kallad Ulrik-Karl (1862-1963). Han bodde i hus nr 51 som ligger helt i slutet av Ulrik Karls gränd när den ansluter till Jansetorpsvägen. Husen har olika karaktär, men de har trädgårdar runtom omgivna av spjälstaket alternativt häckar.

Foto från 1930-talets början. Närmast kameran Arendal 1:26 (hus nr 4) och 1:29 (hus nr 6). Vägen är den gamla vägen till Mjölkeröd numera avskuren med Nya vägen. Fotopunkt G. Källa: *Ingemar Lantz*

Krantzebacken - en liten kort väg som finns i slutet av Gamla vägen, strax innan den går ut i Nya vägen. I början av backen ligger Krantzestugan som har fått sitt namn av stenköraren Karl Johan Danielsson Krantz (1866-1951) som flyttade in där 1910. Krantzestugan är troligtvis ett av de äldsta husen i Sannäs. Husen vid Krantzebacken är låga och små och har fått div tillbyggnader. De har endast små privata ytor runtomkring delvis omgivna av häckar eller staket.

Liknande fotopunkt som bilden ovan, våren 2010.

Till vänster i bilden är norra delen av Gamla vägen och till höger är södra delen. Här ser man tydligt skillnad i områdenas karaktär.

Nya vägen förbi Hessels plan där den når ner till vattnet.

Nya vägen på utfylld mark förbi de norra delarna av Sannäs.

Nya vägen i samhällets norra del

6.3 Nya vägen

Beskrivning: Nya vägen utgör huvudvägen genom Sannäs. I södra delen av samhället ligger den på samma plats som tidigare, men när den närmar sig de äldre delarna viker den av ner mot vattnet och går utmed strandkanten på utfylld mark. Utmed Nya vägen är det ingen enhetlig bebyggelse, den går förbi stenhuggeriet, campingen, villaområdet och sedan den äldre bebyggelsen. Bygget av vägen förändrade den befintliga bebyggelsen då husens närhet till vattnet bröts. Magasin och sjöbodrar som låg intill en brygga hamnade långt upp på land.

Värde att bevara: -

Motivering: -

Kulturhistorisk bedömning: -

Foto från omkring 1956. Nya vägen sträcker sig utanför den äldre bebyggelsen. I bildens nederkant ligger Sannäs 3:4 (hus nr 52) och Sannäs 3:3 (hus nr 50). Fotopunkt A. Källa: Ingemar Lantz

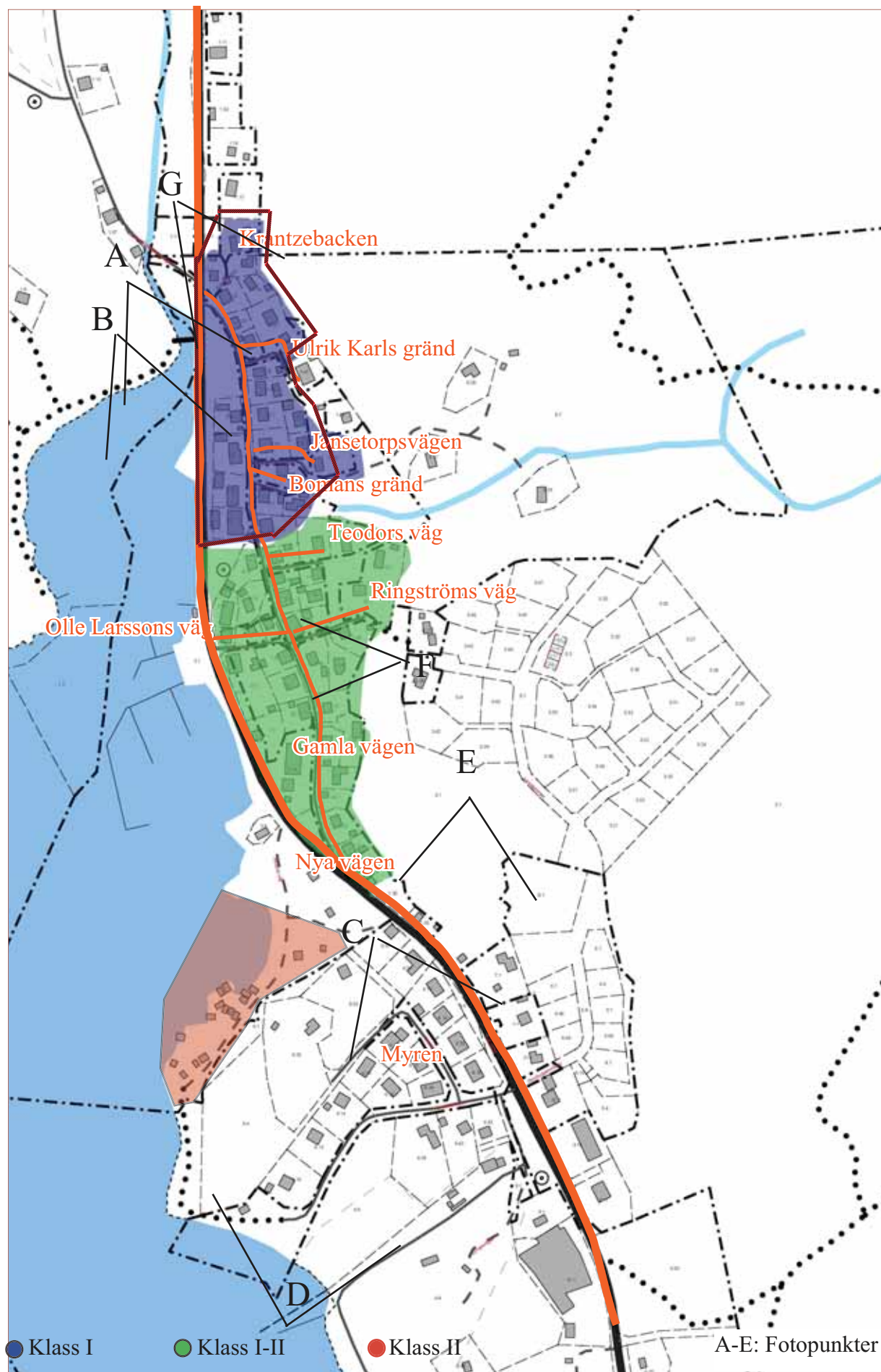
Foto från 1930-talets början, innan vägbygget har startat. Husen längs med Gamla vägen ligger utmed vattnet och det finns även småbryggor. Fotopunkt B. Källa: Ingemar Lantz

6.4 Sjöbodarna

Sjöbodarna i Sannäs ligger (med ett par undantag) samlade på udden söder om Skuteviken. De ligger i en grupp på berghällarna, några ligger innanför de andra, dvs inte vid vattnet. De är av olika storlekar, tidsepoker och stilar. Det de har gemensamt är att de är rödmålade med vita detaljer. Som takmaterial finns såväl enkupigt tegel, korrugerad plåt och tegelimiterande plåt representerat. På udden finns två äldre sjöbodar varav den ena är med virke från fartyg som finns nämnt (se sid 88, Arendal 6:32). Övriga är enkla bodar byggda på betongplintar från ca 1960-tal och framåt.

Klassade kulturmiljöer - Fotopunkter

Klass I- området:Norra delen av samhället utmed Gamla vägen.

Här ligger de äldsta, bäst bevarade bostadshusen. De saknar i regel frontespiser och taklyft. Husen har över lag enklare och mer satt utformning. Längst norrut i samhället ligger även en grupp enkelstugor med eller utan tillbyggnader. Denna del av samhället visar på en äldre byggnadstradition som anknyter tydligt till Sannäs tidigare historia.

Värde att bevara: Husens enkelhet och rena takfall samt enkelstugornas småskalighet bidrar starkt till kulturmiljöns karaktär.

Klass I-II-området: Södra delen av Gamla vägen och dess tvärgator.

Husen i detta område har genomgått fler förändringar och tillägg av frontespiser och taklyft. De är till karaktären mycket resligare än husen utmed norra Gamla vägen.

Värde att bevara: Husens traditionella utformning samt entréer mot gatan bidrar till karaktären av en levande samhälle från sent 1800-tal/tidigt 1900-tal.

Klass II - området: Sjöbodarna

Sjöbodarna i Sannäs ligger inte spridda utmed samhällets strandkant utan är istället samlade i en grupp avsides beläget utmed Skutevikens södra strand.

Värde att bevara: Deras tydliga karaktär av bodar som används till sjönära verksamhet, samt deras gruppvisa placering som minskar risken för framtida konflikter rörande funktionsförändringar.

7. ALLMÄNNA REKOMMENDATIONER

De rekommendationer som gavs i Kulturminnesvårdsprogrammet från 1984 var att bebyggelsen tillsammans med bodar, bryggor och gator har ett mycket stort kulturhistoriskt värde. Det innebär att bebyggelsen bör underhållas och dess äldre karaktär bevaras. De byggnader som är uppförda i slutet av 1800-talet ska helst behålla sina detaljer och sina karaktärer från senare delen av 1800-talet, liksom de som är uppförda under första hälften av 1900-talet helst ska behålla sin utformning.

Nya hus eller hus som förändrats i sen tid så att husets kulturhistoriska egenvärde minskat, har i denna inventering inte erhållit någon klassning. Detta på grund av att de inte utgör huvudmotiv för de kulturhistoriska kvaliteterna i Sannäs. Bland byggnaderna i den förstnämnda kategorin skall nämnas de tidiga fritidshusen inom området från 1930-70-talen som ofta är goda exempel på en tidsepoks byggande. Samma förhållande gäller för villorna från 1970-talet på Myren. I båda fallen ligger det ett värde att bevara husens tidsprägel för att slå vakt om den sena historien. För nya hus inne i centrala Sannäs eller hus som är ombyggda i sen tid är det viktigt att undvika sådana förändringar som förtar upplevelsen kulturmiljön Sannäs och upplevelsen av dess många välbevarade äldre hus.

7.1 Värna gatumiljön

Sannäs äldre delar är uppbyggt kring den tidigare landsvägen och tvärgator är lagda utifrån den. Husen ligger tätt utmed Gamla vägen och det som är unikt för Sannäs är, till skillnad från andra kustsamhällen, att husen ligger med långsidorna mot havet. Även vid tvärgatorna ligger de på det viset. Husen har relativt rymliga trädgårdar och de omgärdas av häckar, spjälstaket alternativt stenvmurar. Utmed Gamla vägen så har husen i regel sina entréer riktade mot gatan. Utmed tvärgatorna har husen i regel sina entréer riktade upp mot bergsslutningen.

Såväl gatubeläggning, trädgårdar, stödmurar, staket och synliga berghällar bidrar till samhällets karaktär. Därför är det av betydelse att visa hänsyn till platsens förutsättningar, att undvika utfyllningar och bortsprängning av hållar.

7.2 Se huset

Byggnader har alltid förändrats och utvecklats utifrån förändrade behov, förutsättningar och trender. Vid om- och tillbyggnader är det dock viktigt att få grepp om husets ursprungliga form men även hur det har förändrats genom tiderna och vad dess uttryck är idag. Lär känna huset, vilka grunddrag har det? Är det ett hus med enkel utformning, rena linjer och takfall eller är det byggt med detaljrikedom, verandor och frontespiser. Olika tidsperioder har haft olika stilideal. Före 1880-talet och efter 1920-talet var det rena linjer som gällde, däremellan hade den sk schweizerstilen med lövsågerier, snickarglädje sin storhetstid. Alla stilar har sina renässanser och återkommer med jämna mellanrum. Det är därför lätt att fastna även i dagens trender, estetiska ideal och att vilja anpassa husen till dessa.

7.3 Värna originalet

Fasad och snickerier: Den äldre husfasaden och dess detaljer är svåra att återskapa. Paneltypen, locklistens form, klädselbrädornas bredd m m bidrar till stor del till det enskilda husets genuina intrycket. Finns det skador behöver sannolikt inte hela fasaden bytas. På många äldre husfasader kan man utläsa skeden av reparationer och om- och tillbyggnader genom små variationer i panelen. Den äldre fasadklädseln är därutöver ofta utförd av bra virke. Panelerna har varierat under olika tidsepoker. Locklistpanelen är starkt dominerande men finns i olika utföranden. Den vanligaste idag är åslisten och denna var vanlig även på hus byggda före 1920. Variationer i underbrädornas bredd liksom på listens bredd är ett vanligt kännemärke för de äldre husen och bidrar till liv i fasaden. Hus byggda under 1800-talets mitt hade vanligen bredare locklist med en dubbel karnisprofil. På 1930-

40-talen var det vanligt med en svagt välvd översida. Senare har det varit vanligt att klä uthus, men även bostadshus, med locklistpanel med slätsågad list. Man bör som med mycket annat se till husets ursprungstid för att se vad som passar bäst på just det huset. Varje samhälle har ofta några unika detaljer, oftast utformningen av fodren och vindskivorna. Detta kommer sig av att de lokala verkssamma snickarna gärna ville sätta sin egen personliga prägel. I Sannäs finns ingen sådan unik prägel, i själva verket är det de oprofilerade, enkla fodren som dominerar. Däremot finns det ett flertal fint dekorerade förstukvistar.

Färgsättning: Det är svårt att ge generella rekommendationer om färgsättning. Det är inte så enkelt som att alla hus var vita eller röda och då är det det som gäller. Samhällena har, vad gäller färgsättning, haft en stor variation på kulörer men inom vissa givna ramar. De vid tiden för bygget tillgängliga pigmenten gav en begränsning som gjorde att kulörerna i de flesta fall var i harmoni. Äger man ett äldre hus och vill vara helt säker på husets tidigare kulörer kan man göra en färganalys och på så sätt få lite vägledning i hur huset kan färgsättas.

Fönster: Ett fönsterbyte kan påverka ett hus uttryck markant då äldre fönsters profileringar samt ojämna glas bidrar till ett skuggspel som nya fönster och plana glas inte ger. Det är också sällan det lönar sig energimässigt att byta, trots många fönstertillverkares råd. Äldre båg- och enkelglas och lösa innanfönster har energivärden jämförbara med ett nytt isolerglasfönster. Fram till omkring 1940-talet var fönstrens material och konstruktion generellt av mycket god kvalitet. Material till karm och båg- och enkelglas valdes ut noga och bestod av kärnfura med särskilt höga halter av kåda och hartser, vilka har hög motståndskraft mot röta. Det traditionella fönsterhantverket gav fönster som med hjälp av någorlunda okomplicerat underhåll fick närmast obegränsad livslängd. Lite omtanke om ett äldre 1800-talsfönster som till ytan ser rent bedrägligt ut kan därför enkelt öka livslängden. Äldre fönster kan bli som nya om man anlitar seriösa fönsterhantverkare och väljer man ändå att byta fönstren så välj ett mindre snickeri som kan utföra de nya fönstren helt i enlighet med de äldre. I äldre fönster var bågarna smala och fabriksmässigt tillverkade standardfönster har ofta såväl bredare som tjockare bågstycken. Väljer du ändå att sätta in nya fönster, se över proportionerna så att fönstren blir rätta i sina proportioner, såväl fönstren som helhet som rutorna. Välj sidohängda fönster med fasta spröjsar och fast mittpost.

Takbeläggning: Teglet som takbeläggingsmaterial fick genomslagskraft under 1800-talet hos allmänheten. Enkupigt tegel var då det vanliga fram till 1920-talet då tvåkupiga pannor blev allt vanligare. Det har även förekommit andra beläggningar såsom t ex falsad plåt (framförallt på större byggnader och i städerna), eternit och tjärpapp. Betongpannor har, i mycket sparsam omfattning, funnits under hela 1900-talet och idag finns även tegelimiterande plåt.

På hus äldre än 1920 bör det ligga röda enkupiga tegelpannor. Äldre lertegel bör bevaras och om så behövs ersättas med nytt lertegel. Man kan också samla de gamla som fortfarande fungerar på ena takfallet och lägga nytt på andra. Betong och tegelimiterat plåttak ska helst undvikas i äldre miljöer.

Grundmuren: Hur och med vad grundmuren är murad säger oerhört mycket om husets historia då det är det som minst har förändrats på ett hus. Hus från första hälften av 1800-talet är oftast murad med fältsten. Senare under 1800-talet när stenindustrin startade uppfördes stenmurarna med huggna granitblock. Har huset en grund av betong är det byggt under andra hälften av 1900-talet.

7.4 Miljöaspekter

Byggnadssektorn är en av de sektorer i samhället som kräver mest energi i produktion, transporter och avfall. För att minska koldioxidutsläpp och energiåtgång behöver man inom detta område göra ett flertal miljöbesparande åtgärder. Visst är det viktigt att minska uppvärmningskostnader men nog så viktigt är det att försöka se till det man har. Byggmaterial kan återanvändas. Äldre material kan med rätt underhåll hålla några årtionden till.

8. KÄLLOR

8.1 Tryckta källor

Björk, Cecilia; Kallstenius, Per; Reppen, Laila (2000): *Så byggdes husen 1880-2000: arkitektur, konstruktion och material i våra flerbostadshus under 120 år*. Formas. Stockholm

Björk, Cecilia; Nordling, Lars; Reppen, Laila: *Så byggdes Villan: Svensk villaarkitektur från 1890 till 2010*. Formas. Stockholm.

Bodin, Anders; Hidemark, Jacob; Stintzing, Martin (2008): *Arkitektens handbok*. Addera förlag. Stockholm.

Hidemark, Ove; Hidemark-Stavenow, Elisabet; Söderström, Göran; Unnerbäck, Axel (2006, 8:e uppl): *Så renoveras torp & gårdar*. ICA Bokförlag. Västerås.

Miljömålen i ett internationellt perspektiv – Miljörådets uppföljning av Sveriges Miljömål, De facto 2007. Miljömålsrådet. Naturvårdsverket.

Sannäs - ett bohuslänskt kustsamhälle (2000): Arbetsgruppen för Sannäs-boken.

Tanum -Kulturminnesvårdsprogram (1984): Red. Britt Limdahl-Hansson. Kulturnämnden, Tanumshede

Tradition i trä - En resa genom Sverige. Byggförlaget, Stockholm, 2002.

Westerlind, Ann Marie (1982): *Kustorter i Göteborgs och Bohuslän -Tanums kommun*. Byggeforskningsrådet, Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohuslän, Göteborg.

ÖP 2002 - Översiktsplan för Tanums Kommun, 2002. Tanums Kommun.

8.2 Otryckta källor

Beskrivningstexter till riksintressena i fd Gbg & Bohuslän (KO55)

Frågeformulär utskickade till berörda fastighetsägare i Sannäs, 2009 (Tanums kommunarkiv)

Gällande kartor över området (Tanums kommun 2009)

www.raa.se. Riksantikvarieämbetet, Materialguiden (2009)

www.tanum.se. Tanums kommun (2009)

Inscannade vykort, fotografier i privat ägo/Ingemar Lantz

Muntliga källor

Muntliga uppgifter från Sannäsbor (2009)

Arkiv

Bohusläns Museum:

Fjällbacka Bebyggelseinventering 1990

Bebyggelsehistoriska undersökningar i Göteborg och Bohuslän (1973)

Foto (om inget annan anges): Cecilia Wingård hösten 2009/våren 2010

Register över fastighetsbeteckningar

	<u>Sida</u>		<u>Sida</u>
Arendal 1:10 (17)	40	Arendal 1:44 (26)	29
Arendal 1:11 (58)	38	Arendal 1:45 (27)	29
Arendal 1:12 (18½)	38	Arendal 1:46 (83)	27
Arendal 1:14 (43)	74	Arendal 1:6 (20)	35
Arendal 1:15 (16)	42	Arendal 1:8 (19)	35
Arendal 1:16 (9)	53	Arendal 1:9 (20½)	36
Arendal 1:17 (65)	26	Arendal 11:1 (44)	75
Arendal 1:20 (29)	27	Arendal 12:1 (108)	96
Arendal 1:21 (35)	24	Arendal 13:1 (15)	41
Arendal 1:22 (34)	24	Arendal 14:1 (32) - "Lisas hus"	25
Arendal 1:23 (37)	21	Arendal 15:1 (23) - "PärLAN"	37
Arendal 1:24 (10½)	48	Arendal 16:1 (22)	31
Arendal 1:25 (12)	46	Arendal 17:1 (13)	43
Arendal 1:26 (4)	55	Arendal 18:1 (56)	53
Arendal 1:27 (2)	56	Arendal 19:1 ("41½")	81
Arendal 1:28 (5)	56	Arendal 20:1 (11)	48
Arendal 1:29 (6)	54	Arendal 21:1 (55)	19
Arendal 1:30 (10)	49	Arendal 22:1 (57)	18
Arendal 1:31 (11½)	50	Arendal 23:1 (42)	77
Arendal 1:32 (51)	51	Arendal 24:1 (35½) - "Gullhögenhuset"	22
Arendal 1:33 (14)	43	Arendal 25:1 (54)	81
Arendal 1:34 (21)	32	Arendal 3:16 (1)	18
Arendal 1:35 (41)	80	Arendal 3:19 (107)	100
Arendal 1:36 (25)	28	Arendal 6:10 (64)	93
Arendal 1:37 (30) - "Borgmästarens hus"	26	Arendal 6:11 (101)	99
Arendal 1:38 (36)	21	Arendal 6:12 (66)	92
Arendal 1:41 (76)	52	Arendal 6:13 (88)	87
Arendal 1:42 (77)	52	Arendal 6:14 (97)	92
Arendal 1:43 (24)	32	Arendal 6:15 (105) - Solliden	17

Bilaga 1 forts

	<u>Sida</u>		<u>Sida</u>
Arendal 6:16 (89)	88	Mjölkeröd 1:12 (75) - "Bruket"	63
Arendal 6:18 (95)	91	Mjölkeröd 1:17 (109) - Gulhällan	65
Arendal 6:19 (91)	87	Mjölkeröd 1:5 (110) -Gulhällan	66
Arendal 6:20 (81)	30	Mjölkeröd 1:87 (74)	65
Arendal 6:21 (82)	31	Sannäs 3:1 (3) - "Krantzestugan"	57
Arendal 6:22 (92)	90	Sannäs 3:1 (del av) (106)	100
Arendal 6:23 (93)	91	Sannäs 3:1 (del av) (85)	84
Arendal 6:24 (94)	91	Sannäs 3:10 (46)	74
Arendal 6:25 (98)	93	Sannäs 3:12 (49)	70
Arendal 6:27 (80)	44	Sannäs 3:13 (43½)	73
Arendal 6:28 (79)	45	Sannäs 3:14 (47)	76
Arendal 6:29 (78) - "(Sör)Dammen"	45	Sannäs 3:15 (45)	76
Arendal 6:30 (90)	88	Sannäs 3:17 (100)	17
Arendal 6:31	86	Sannäs 3:18 (84) - "Skepparegår'n"	82
Arendal 6:32 (60) - Myren	88	Sannäs 3:3 (50)	69
Arendal 6:33 (86)	85	Sannäs 3:4 (52)	68
Arendal 6:34 (104)	98	Sannäs 3:5 (48) - "Lôdda"	72
Arendal 6:35 (103)	98	Sannäs 3:8 (38)	83
Arendal 6:36 (102)	98	Sannäs 3:9 (40)	82
Arendal 6:37 (59)	86	Skogsliden 1:1 (63)	20
Arendal 6:39 (96)	90	Tanums Bräcke 1:11 (69)	61
Arendal 6:4 (Campingen)	95	Tanums Bräcke 1:12, 1:13 (67) -Tittut62	
Arendal 6:40 (99)	99	Tanums Bräcke 1:14 (68) -Tittut	61
Arendal 6:42 (62)	94	Tanums Bräcke 1:15 (73)	59
Arendal 6:43 (61)	95	Tanums Bräcke 1:16 (71)	60
Arendal 6:6	101	Tanums Bräcke 1:17 (72)	59
Arendal 7:1 (87) -"Bankarna"	20	Tanums Bräcke 1:24 (70)	60
Arendal 8:1 (18)	39		
Arendal 9:1 (53)	96		
Mjölkeröd 1:1 - fd.Folkets hus	64		

Ordlista fackuttryck

Brutet tak, mansardtak - en variant på sadeltak med brutet takfall.

Burspråk - utbyggt fönsterförsatt fasadparti

Dubbelhus - hus på dubbel bredd, alltså en dubbel enkelstuga, dvs som har två rum i bredd. Totalt blev det då ett rum, kök samt två mindre kammare. Dubbelhusen byggdes bredare än enkelstugan vilket gjorde taket högre och möjliggjorde inredning av vindsvåningen. Det bohuslänska, eller västsvenska dubbelhuset är ett exempel på en regional utveckling av denna husform. Det blev vanligt i slutet av 1800-talet på grund av bättre ekonomi. Det dubbelhuset har förhöjt väggliv, så fler rum kunde inredas på andra våningen, samt byggdes bredare så att kamrarna blev rum.

Enkelstuga, enkelhus - benämning på en stuga, ett hus i enkel bredd, dvs som endast har ett rum i bredd. Vanligtvis består planlösningen av ett rum och kök. Denna husform har varit mycket vanlig bland allmogen i vår bebyggelsestraditions begynnelse. Oftast har dessa hus fått tillbyggnader av olika slag, t ex en snedtäcka.

Eternit - varumärke för asbestcement som är fiberartat kristalliserade silikat. Det började användas i stor utsträckning efter andra världskriget, främst som hus- och takbeläggning och blev populärt för dess styrka och förmåga att klara höga temperaturer. Totalförbjöds 1982.

Foder - kallas brädorna som spikas upp runt t ex ett fönster för att dölja springan mellan vägg och karm.

Fris - skulpterat eller målat fält som löper vågrätt under taket på en vägg.

Frontespis - gavelliknande mittparti på en byggnads fasad.

Fronton - en låg triangulär gavel över en portik, en dörr eller ett fönster. Begreppet hämtat från antika tempelbyggnader.

Fönsterluft - del av fönster som avdelas genom mitt- eller tvåpost.

Fönsterpost - vertikal eller horisontal fönsterluftsskiljande del av fönsterkarm. Den vertikala posten kan benämnas *mittpost* och den horisontella *tvärpost*.

Gavelröste - den övre triangelformade delen av en byggnads kortsida som, anslutande till takstolens form, bildas av takfallen och ibland av ett horisontellt listverk vid dessas fot.

Gavelsidofönster - mindre fönster placerat i gavelröstets nedre vinkel.

Gesims - krönande listverk på en fasad, ibland löpande runt hela byggnaden, kransgesims alt gördelgesims beroende på placering.

Husnummer - För att kunna föra bok över de boende i husförhörlängderna så gavs varje hus ett nummer. Om husägaren hade flera uthus, bodar el dyl lade man till a, b, c m.m. för dessa byggnader. I regel har de äldsta husen de lägsta numren och allteftersom det tillkommit hus har de fått nummer i sifferordning. Däremot har numreringen förändrats vid olika tidpunkter.

Hålkäl - list med konkav profil eller insvängd övergång mellan två plana ytor.

Kallmur - mur vars fogar inte är utfyllda med bruk.

Kanellyrer -grunda, konkava räfflor, vilka löper vertikalt på skaftet till en kolonn eller pilaster eller på någon annan yta.

Kapitäl, -avslut - översta delen av en pelare, pilaster eller kolonn.

Karnis - list med S-formad, d v s konkav-konvex profil.

Knopp - avkapade plankbitar, spillved från sågverk, som användes till husstommar genom att de murades (liksom tegelsten) med lerbruk. Tekniken förekommer sporadiskt i hus utmed kusten i Norra Bohuslän under 1800-talets senare del.

Kolonner -är ett fristående vertikalt stöd, bestående av bas, skaft och kapitäl eller bara skaft och kapitäl.

Kopplade fönster - fönster där inner- och ytterbågen är sammankopplade.

Korsplan - benämning på en planlösning som är mycket vanlig i bl a västsvenska dubbelhus, bestående av fyra rum placerade runt en central murstock.

Korspostfönster - benämning på ett fönster med fyra lufter och med mittpost och tvärpost placerades så att de bildar ett kors.

Kvaderhuggen sten - massiva stenblock huggna i fyrkant.

Källarvåning - som våning räknas källare, om golvet översida i våningen närmast ovanför ligger mer än 1,5m över markens medelnivå invid byggnaden.

Locklistpanel - panel där underbräder spikas med smala springor, över springorna spikas smala läktbräder.

Lockpanel - panel där underbräder spikas med breda mellanrum som sedan täcks med lika breda lockbräder.

Lunettfönster - halvcirkelformat fönster.

Mezzaninfönster - låga fönster som ligger högst upp på långsidans fasad, under takfoten. Begreppet kommer från ordet för en låg mellanvåning, halvåning, vanligt på slott och större herrgårdar.

Nockfönster - mindre fönster placerat i gavelröstets övre vinkel, nocken.

Pilaster - flat pelare, framskjuten ur väggen, med bas och kapitäl.

Pivohängt fönster - fönster som öppnas genom svängning runt vågräta tappar vid fönstrets halva höjd.

Plankstomme - en väggkonstruktion med syll, stående eller liggande plank, dvs trävirke med minsta tjocklek om 45 mm samt minsta bredd om 140 mm.

Profilerad plåt - (alt korrugerad) Plåt med karakteristisk profil, kan vara vågprofilerad eller trapetsprofilerad.

Pulpettak - yttertak med lutning åt endast ett håll.

Pärilsfont - spontat hyvlat virke med en smal, rundad, längsgående utbuktning nära kanten.

Regelstomme - en väggkonstruktion med syll, stående regler och hammarband av regler, dvs trävirke med tjockleken 34-63 mm och bredden 70-125 mm.

Resvirke - en äldre träbyggnadsteknik som innefattar konstruktioner med stående virke. Olika former av resvirke är palissadteknik, stolpteknik och stavverk.

Rundbågefris - list som är snidad med halvcirkelformade bågar i en lång rad. Vanligt förekommande i överkant fasaden som dekorativt avslut av fasadpanelen.

Råspont - spontat virke med den bättre flatsidan sågad och den andra grovhyvlat.

Räckverk, räcke - upprättstående konstruktion av stänger vid trappa eller avsats.

Sadeltak - toppigt tak med två sidor. Den enklaste och vanligaste typen av hustak.

Snedtäcka - benämning för en typ av tillbyggnad, med eller utan väggar, med pulpettak och i direkt samband med en huvudbyggnad.

Spontat virke - virke försedd med not och fjäder.

Spröjs - list som delar in glasruta vertikalt eller horisontalt utan att vara fönsterluftsuddelände.

Stadsäga - före tillkomsten av 1970 års fastighetsbildningslag benämning på fastighet i stad eller liknande som ej är tomtindelad.

Stolpverksstomme - en väggkonstruktion med syll och hammarband samt stående stolpar av odefinierade mått. Samma konstruktion som i regelstommar men likadan teknik som i timring. Har traditionellt använts vid bygge av ouppvärmade hus, såsom ekonomibygnader, uthus m.m.

Suterrängvåning, alt souterrainvåning - våning som är belägen i en sluttning så att den delvis ligger under omgivande markyta och som till någon del innehåller bostads- eller kontorsrum.

Svalgång, alt loftgång - en gång utmed huset, indragen under tak, antingen öppen eller med enkel oisolerad brädfodring.

Tandsnittsfris, -list - list som är snidad så att den bildar en serie små kuber eller ”tänder” med mycket smala mellanrum.

Takfall - taklutning

Takfot - nedersta kanten av yttertak.

Takkupa - liten utbyggnad på taket som innehåller fönster. *Om takkupan bryter takfoten har vi i föreliggande rapport använt taklyft respektive frontespis beroende på utformning.*

Taklyft - en annan benämning på takkupa el frontespis där taket är lyft för att ge plats åt ett fönster och inte utgör en front.

Takutsprång, taksprång - den del av taket som skjuter ut utanför ytterväggen, kallas även takskägg eller takfot.

Taköverhäng - se *takutsprång*.

Timmerstomme - en väggkonstruktion med syll och liggande timmer, dvs trävirke som har minsta tjocklek 100 mm. Timmerstockarna hålls ihop med trädymlingar och är sammanfogade över hörnen.

T-postfönster - benämning på ett fönster med tre lufter (två nedre och en övre) och med mittpost och tvärpost placerade så att de bildar ett T.

Tvåkammarhusplan - en variant på dubbelhuset (se ovan) men med köket liggande i mitten med en kammare på var sida. På motsatt sida mellan rummen ligger ofta en liten hall med entré.

Tympanon - triangel- eller segmentbågeformat gavelfält som omsluts av en frontons listverk. Begreppet hämtat från antika tempelbyggnader.

Valmat tak - ett tak som har takfall även mot husets kortsidor. Ett komplett valmat tak ersätter husets gavlar dvs har fyra takfall medan ett delvis valmat tak har en gavel i form av en trapets.